

GRAD DONJI MIHOLJAC

Program ukupnog razvoja Grada Donjeg Miholjca

2010. – 2014.

2010.

Naručitelj:

GRAD DONJI MIHOLJAC
Vukovarska 1

Gradonačelnik:
Stjepan Viduka, dipl. iur.

Izvršitelj

MIHOLJAČKI PODUZETNIČKI CENTAR d.o.o.
za poslovno savjetovanje i lokalni razvoj
Donji Miholjac, Trg A.Starčevića 1/1

Direktor MPC
Valent Poslon, pravnik

Stručna koordinacija u ime MPC

Stručni tim :
Magdalena Vidaković-Gelenčir, dipl. oec.
Anela Šovagović, dipl.oec.
Ivana Alšić, dipl.oec.
Damir Karakaš, dipl.ing.polj.
Melia Vidaković

PORUKA GRADONAČELNIKA

U nastojanju da aktivno sudjeluje i upravlja razvojem Grad Donji Miholjac odlučio se za izradu razvojnog dokumenta kojim će se utvrditi postojeće stanje cjelokupnog života, kritične točke sadašnjeg razvoja te smjernice i strateške ciljeve daljnog razvoja.

Mijenjati društvenu stvarnost i upravljati razvojem, uvjek je bio izazov i to je i ostao, a naročito danas, u uvjetima velike neizvjesnosti, nepredvidivosti i brzih promjena izazvanih procesom globalizacije i ekonomske krize kao i vrlo složenim odnosima između globalnog i lokalnog razvoja.

Prihvaćajući taj izazov i to u trenutku kada na nacionalnoj razini još uvjek traju pregovori o ulasku u EU, ali i pripreme za prihvaćanje novih odnosa, koji će nastati trenutkom ulaska Republike Hrvatske u sastav Europske unije, željeli smo u našem Gradu sagledati i utvrditi gdje smo danas i gdje u budućnosti želimo biti.

Postavili smo jasnou viziju i ciljeve, a najviše smo se usredotočili na mjere kojima iste želimo ostvariti.

Željeli smo, koristeći se pristupom "razvoja odozdo" i kroz participaciju, dakle kroz sudjelovanje javnosti i svih zainteresiranih za razvoj, uvesti principe i standarde koji se koriste u regionalnoj politici u EU.

Drago mi je da smo kroz PUR osnažili naše sposobnosti za upravljanje razvojem i napravili dobru pripremu za učinkovito i uspješno korištenje, ne samo sadašnjih i budućih resursa za razvoj od EU, nego i vlastitih lokalnih, županijskih i nacionalnih sredstava za razvoj.

Svjesni smo da sam za sebe PUR neće niti pokrenuti niti dovesti do željenog razvoja, nego da pravi posao tek slijedi. Imamo dobru osnovu i sigurnu podlogu, koja će pridonijeti da se lakše i bolje usmjere razvojne aktivnosti i izaberu oni razvojni projekti koji su najvažniji i koji imaju najveći učinak na razvoj našeg Grada i blagostanje naših građana.

Najveća vrijednost našeg PUR-a ogleda se u tome što smo u procesu njegove izrade uspjeli potaknuti, zainteresirati i uključiti veliki broj dionika i informirati širu javnost. Zato sam siguran da će i provedba PUR-a biti učinkovita.

Moje zahvale upućene su svima koji su na bilo koji način podržali i potpomogli izradu PUR-a, a posebno Stručnim akcijskim grupama (SAG-ovima) i nositelju izrade PUR-a Miholjačkom poduzetničkom centru.

U hodu prema Europskoj Uniji želimo pravodobno izraditi programe, planove i projekte i u što većoj mjeri uskladiti ih s očekivanjima mogućnosti donatora, resornih ministarstava i Osječko-baranjske županije u zato osobito potreban i samoprijegoran rad domaćeg ljudskog potencijala.

Ovaj projekt je živa materija koju želimo u budućnosti zajednički obogaćivati novim idejama i inicijativama, stvarajući pretpostavke za razvoj Grada Donjeg Miholjca.

Stjepan Viduka, gradonačelnik Grada Donjeg Miholjca

Sadržaj:

PORUKA GRADONAČELNIKA.....	2
1. PRIPREME ZA PUR.....	6
I DIO:	13
OSNOVNA ANALIZA	13
1. UVOD	14
1.1. OPĆENITO O GRADU DONJEM MIHOLJCU	15
2. GOSPODARSTVO.....	17
2.1. UVOD	17
2.2. GOSPODARSKA STRUKTURA	18
2.2.1. Poljoprivreda.....	18
2.2.3. Industrija	25
2.3. STANOVNIŠTVO I NEZAPOSENOST	34
2.3.1. Izvori sredstava za život	35
2.3.2. Nezaposlenost	36
2.4. UPRAVLJANJE RAZVOJEM	37
2.4.1. Industrijska zona JANJEVCI.....	38
<i>Vrsta poticaja</i>	40
<i>Greenfield investicije</i>	40
<i>Ugovor o pravu građenja</i>	40
<i>Kupoprodajni ugovor</i>	40
<i>Porez na tvrtku</i>	40
2.4.2. Poslovna zona LANIK	42
2.5. KOMUNALNA I PROMETNA INFRASTRUKTURA	42
2.5.1. Energetski sustav	42
2.5.2. Vodoopskrbni sustav	42
2.5.3. Odvodnja	43
2.5.4. Uređenje vodotoka i voda	44
2.5.5. Melioracijska odvodnja	44
2.5.6. Zbrinjavanje otpada	45
2.5.7. Prometna infrastruktura	45
2.5.8. Pošta	46
2.5.9. Telekomunikacije	46
2.5.10. Energetika	47
2.6. RAZVOJ RURALNOG PROSTORA	48
2.6.1. Ekološki održivi razvoj	50
2.7. ZAKLJUČAK	51
3. DRUŠTVENO OKRUŽENJE	52
3.1. UVOD	52
3.2. VAŽNA PODRUČJA DRUŠVENOG OKRUŽENJA	52
3.3. DRUŠVENA INFRASTRUKTURA	53
3.3.1. Komunalna infrastruktura – detaljno objašnjena u poglavljju 2.5.	53
3.3.2. Odgoj i obrazovanje.....	53

3.3.2.1. Predškolski odgoj	53
3.3.2.2. Osnovno obrazovanje.....	54
3.3.2.3. Srednjoškolsko obrazovanje	57
3.3.3. Zdravstvo i socijalna skrb	60
3.3.3.1. Zdravstvena zaštita.....	60
3.3.3.2. Socijalna skrb	60
3.3.3.3. Crveni križ	61
3.3.4. Turizam.....	61
3.3.5. Informiranje	64
3.3.6. Šport	65
3.3.7. Građansko udruživanje	67
3.4. ZAKLJUČAK	67
4. BRIGA O OKOLIŠU	68
4.1. UVOD	68
4.2. OTPAD I OTPADNE VODE	69
4.3. ONEČIŠĆENJE PRIRODNIH RESURSA	69
4.4. UTJECAJ GOSPODARSKE DJELATNOSTI NA OKOLIŠ	70
4.5. PODRŽAVAJUĆA ADMINISTRACIJA	72
4.6. ZAKLJUČAK	73
5. PROSTORNO UREĐENJE.....	74
5.1. UVOD	74
5.2. VEZE S VIŠIM RAZINAMA PROSTORNOG PLANIRANJA.....	75
5.3. PRILAGODBE I UNAPREĐENJE INFRASTRUKTURE	75
5.4. PODRŽAVAJUĆA ADMINISTRACIJA	76
5.5. ZAKLJUČAK	76
6. INSTITUCIONALNI OKVIR	77
6.1. UVOD	77
6.2. INSTITUCIONALNI OKVIR	77
6.2.1. Institucionalni razvoj	78
6.3. STRUKTURA LOKALNE SAMOUPRAVE	79
6.4. STRUKTURA LOKALNE ADMINISTRACIJE.....	80
6.5. NADLEŽNOST U OBAVLJANJU POSLOVA	80
6.6. PRORAČUN GRADA.....	81
6.7. POSTOJEĆI PODRUČNI KAPITAL	83
6.7.1. Prirodni kapital Grada Donjeg Miholjca	84
6.7.2. Ljudski kapital	84
6.7.3. Društveni kapital.....	85
6.7.4. Proizvedeni kapital	86
6.7.5. Ukupni područni kapital	86
ZAKLJUČAK	86
7. POVIJESNO, PRIRODNO I KULTURNO NASLIJEĐE	87
8. INFORMACIJSKO DRUŠTVO	90
8.1. RAZVOJ INFORMACIJSKOG DRUŠTVA	90
8.2. VEZA EU NAČELA I ŽUPANIJSKE RAZVOJNE STRATEGIJE.....	92

9. ZAKLJUČNO: RAZVOJNI POTENCIJALI,	94
SLABOSTI, MOGUĆNOSTI I OPASNOSTI	94
II DIO: RAZVOJNA VIZIJA, STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE UKUPNOG RAZVOJA GRADA DONJEG MIHOLJCA.....	95
10. UVOD	96
11. POLAZIŠTE	96
12. SWOT ANALIZA Snage, slabosti, prilike i prijetnje.....	97
12.1. UZAJAMNOST PRILIKA I SNAGA TE SLABOSTI I PRIJETNJI	99
12.2. NALAZ SWOT ANALIZE	100
13. GRAD SUTRA – VIZIJA 2014. GODINE	102
13.1. PRIORITETI I MJERE.....	105
13.2. RAZVOJNI UČINAK MJERA	133
14. PLAN PROVEDBE PUR-a	134
UVOD	134
INSTITUCIJE I MEHANIZMI PROVEDBE	135
PRIBAVLJANJE SREDSTAVA I FINANCIRANJE.....	137
PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROVEDBE PUR-A	137
Pokazatelji za praćenje i vrednovanje provedbe PUR-a	138
PROCEDURA REDOVITOG AŽURIRANJA PUR-A	141
UMJESTO ZAKLJUČKA	142
POPIS KRATICA	143
III PREGLED CILJEVA, PRIORITETA I MJERA UKUPNOG RAZVOJA GRADA DONJEG MIHOLJCA.....	144

1. PRIPREME ZA PUR

Donošenje zaključka čelnštva JLS o izradi PUR-a
Proces strateškog planiranja PUR-a
Sklapanje ugovora odnosno predugovora s izvoditeljem usluge izrade
Imenovanje osobe u funkciji koordinatora izrade PUR-a od strane svake JLS u svrhu koordinacije razvojnog tima s JLS

2. UVODENJE PUR-a

Definiranje razvojne vizije područja
Definiranje gradskog partnerskog tima
Utvrđivanje strateških pitanja razvoja grada, definiranje kritičnih pitanja
Organiziranje stručnih akcijskih grupa vezanih za strateška razvojna područja radi koordinacija razvojnog tima i JLS u vezi s ključnim područjima obrade
Izrada anketa, anketiranje stanovništva i ostalih zainteresiranih strana za izradu PUR-a
Izrada SWOT analize
Izrada Razvojnog nacrta iz kojega proizlaze prijedlozi projekata i djelatnosti kao temelj budućeg rada

3. IZRADA PUR-a

Prikupljanje postojeće dokumentacije (prostorni planovi, katastarske podloge, strategije, spisi)
Definiranje stanja pojedenih područja izrade (područje, stanovništvo, prirodno i kulturno naslijede, gospodarstvo i gospodarska infrastruktura, stanovanje, javne zgrade i površine, komunalna i društvena infrastruktura, zaštita okoliša, katastar i zemljische knjige, prostorno urbanistički spisi, institucije razvojnog upravljanja, proračun JLS i ostalo)
Definiranje područnog kapitala i razvojnog pravca
Definiranje smjera ulaganja
Prijedlog proizvodnih i uslužnih modela
Izrada elaborata

4. PROVEDBA PUR-A

Rezultat ove aktivnosti je dostizanje odgovarajućeg stupnja razvoja zadanoj područja odnosno postizanje usklađenosti stručnih, finansijskih i organizacijskih djelatnosti.

- 4.1. Pokretanje razvojne kampanje
- 4.2. Imenovanje djelatne grupe za provođenje razvojne kampanje
- 4.3. Provođenje ankete i dostavljanje upitnika građanima
- 4.4. Proaktivni pristup u poticanje ulaganja u gospodarstvo

5. PODNOŠENJE PUR – a LOKALNOJ UPRAVI NA USVAJANJE

Kako bi se poduzetnički, gospodarski i društveni razvoj u narednim godinama odvijao što racionalnije, u provođenju istraživanja i u načinu rada vodilo se računa o slijedećim kriterijima:

1. Poštivanje tradicionalnih gospodarskih i društvenih djelatnosti
2. Uvođenje novih djelatnosti prema zahtjevima gospodarskog razvoja okruženja
3. Razvoj poslovanja u Poduzetničkoj zoni
4. Poticanje izvoznih djelatnosti
5. Očuvanje ljudskog okoliša
6. Osiguranje zapošljavanja mladih ljudi kako bi se osigurala demografska obnova
7. Povećanje potencijala prihoda od poreza na plaće, poreza na dobit te ostalih poreza i komunalnih doprinosa i naknada
8. Povećanja potencijala prihoda gospodarskih subjekata, pravnih i fizičkih osoba

Prva faza u procesu izrade Projekta ukupnog razvoja Grada Donjeg Miholjca usmjerila se na osnivanje Stručnih akcijskih grupa i njihovo djelovanje putem radionica koja su postale glavni detektor problema i kočnica razvoja, ali i donositelj konstruktivnih razvojnih prijedloga čijom će se realizacijom omogućiti ili pomoći ostvarenju strateških razvojnih ciljeva Grada.

Slijedeći načelo osnovanog Gradskog partnerstva je da okuplja privatni i javni sektor s područja Grada i jača njihovu međusobnu suradnju radi definiranja i oblikovanja razvojne vizije i definiranja strateških ciljeva. Gradsko partnerstvo sudjeluje u izradi PUR-a kao konzultativno i nadzorno tijelo te aktivno sudjeluje u provedbi PUR-a. Članovi Gradskog partnerstva jesu i predstavnici pojedinih stručnih akcijskih grupa osnovanih prema interesnim razvojnim područjima. Osnovane su akcijske grupe za slijedeća područja:

1. Stručna akcijska grupa za odgoj i obrazovanje,
2. Stručna akcijska grupa za zdravstvo i socijalnu skrb,
3. Stručna akcijska grupa za urbanističko uređenje grada,
4. Stručna akcijska grupa za komunalne djelatnosti grada,
5. Stručna akcijska grupa za organizaciju javnog sektora,
6. Stručna akcijska grupa za razvoj ruralnog prostora,
7. Stručna akcijska grupa za obiteljska poljoprivredna gospodarstva,
8. Stručna akcijska grupa za poduzetništvo,

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA GRADA DONJEG MIHOLJCA 2010. – 2014.

9. Stručna akcijska grupa za turizam,
10. Stručna akcijska grupa za mladež,
11. Stručna akcijska grupa za građansko udruživanje,
12. Stručna akcijska grupa za šport,
13. Stručna akcijska grupa za informiranje,
14. Stručna akcijska grupa za lokalne poreze i javne financije.

U Stručnu akcijsku grupu za odgoj i obrazovanje imenuju se:

1. Siniša Čmelak	D.Miholjac, P.Radića 27
2. Blaženka Žvab	D.M. Štrosmajerova 13
3. Antonio Čmelak	D.Miholjac
4. Silva Vidaković Romanić	D.Miholjac
5. Mirjana Skeledžija	D. Miholjac
6. Nevenka Šimunović	D.M. P.Preradovića
7. Martina Perković	D.M. I.Gundulića 77
8. Igor Gavranović	D.M. P.Preradovića 108
9. Milka Kovačević	D.M. Gundulićeva 71
10. Petar Zavođa	D.M. Naselje tržnica 10
11. Vedran Aladić	D.M. V.Nazora 10
12. Dubravka Stanić	P.Podgajci V.Nazora 185
13. Josip Vrban	D.M. Vukovarska 78
14. Mirta Grozdanić	D.Miholjac

U Stručnu akcijsku grupu za zdravstvo i socijalnu skrb imenuju se:

1. Ksenija Samardžić	D. Miholjac
2. Ivica Župan	D.M. Zrinsko.Frank.2
3. Ivan Petriševac	D.M. Lj. Gaja 15
4. Ivana Šebalj	P.Podgajci, V.Nazora
5. Ljubica Majdenić	D.Miholjac, Majur
6. Igor Koščak	D.Miholjac, Majur
7. dr. Anica Sabo	D.Miholjac
8. dr. Dahna Jantoš	D.Miholjac
9. Marija Dumančić	D.Miholjac

U Stručnu akcijsku grupu za urbanističko uređenje grada imenuju se:

1. Mirko Trcović	D.Miholjac,
2. Tomislav Mađarić	D.Miholjac
3. Daniel Rušanac	D.M. A.Cesarca 9
4. Ivica Župan	D.M. Zrinsko.Frank.2
5. Dražen Trcović	D.M. Prilaz Hobodu 8a
6. Mladen Vrban	D.M. Vukovarska 78
7. Zlatko Tarcal	D.M. Cesarića 1
8. Darinka Dombi	D.Miholjac, Basaričekova
9. Koviljka Šrajer	D.Miholjac, Kolodvorska 13
10. Josip Vrban	D.M. Vukovarska 78
11. Dinko Mikićić	D.M. Prilaz stadionu 12
12. Mirko Đebić	D.M. Vukovarska 43

13. Ivan Duić D.Miholjac
 14. Zdravko Bunjevac D.Miholjac

U Stručnu akcijsku grupu za komunalne djelatnosti grada imenuju se:

1. Mirko Đebić	D.M. Vukovarska 43
2. Daniel Rušanac	D.M. A.Cesarca 9
3. Željko Macanić	D.M. P.Radića 16
4. Zoran Kovač	D.M. Đanovačka 6a
5. Zlatko Tarcal	D.M. Cesarića 1
6. Zlatka Krip	D.M. Vukovarska 2
7. Željko Ronta	D.Miholjac
8. Dario Šutalo	D.Miholjac
9. Zlatko Štefan	Ralitovica

U stručnu akcijsku grupu za organizaciju javnog sektora imenuju se:

1. Zoran Kovač	D.M. Đanovačka 6a
2. Željko Macanić	D.M. P.Radića 16
3. Branko Mikulić	D.M. E.Kumičića 2
4. Melita Falamić	D.Miholjac,
5. Josip Vrban	D.M. Vukovarska 78
6. Zlatko Tarcal	D.Miholjac
7. Ronald Bogatić	D.Miholjac
8. Andelko Puljić	D.Miholjac

U Stručnu akcijsku grupu za razvoj ruralnog prostora imenuju se:

1. Zlatka Krip	D.M. Vukovarska 2
2. Zvonimir Golinac	D.M. Mihanovićeva 26
3. Marin Gavranović	D.M. P.Preradovića 108
4. Nikola Kusturić	Golinci, B. Radića
5. Josip Milić	M.Poreč, E.Kraja
6. Mladen Vrban	D.M. Vukovarska 78
7. Zlatko Tarcal	D.M. Cesarića 1
8. Vlatko Mikolašević	D.M. P.Radića 28
9. Dejan Dolančić	S.Đurad, A.Radića 145
10. Ivica Ćupić	D.M. P.Preradovića 38
11. Josip Vrban	D.M. Vukovarska 78
12. Zoran Kovač	D.M. Đanovačka 6a
13. Darko Slačanac	D.M. Gajeva 16
14. Željko Korov	Mih. Poreč
15. Zlatko Miličić	Radikovci
16. Marijan Tepeš	Sveti Đurad
17. Siniša Kovačević	P. Podgajci
18. Zlatko Grmoja	Rakitovica

U Stručnu akcijsku grupu za obiteljska poljoprivredna gospodarstva imenuju se:

1. Siniša Čmelak	D.M. P.Radića 27
2. Zvonimir Golinac	D.M. Mihanovićeva 26

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA GRADA DONJEG MIHOLJCA 2010. – 2014.

3. Zlatka Krip	D.M. Vukovarska 2
4. Zoran Kovač	D.M. Đanovačka 6a
5. Ivan Knežević	D.M. A.Harambašića 18
6. Nikola Kusturić	Golinci, B. Radića
7. Josip Milić	M.Poreč, E.Kraja
8. Vlatko Mikolašević	D.M. P.Radića 28
9. Dejan Dolančić	S.Đurađ, A.Radića 145
10. Ivica Ćupić	D.M. P.Preradovića 38
11. Josip Vrban	D.M. Vukovarska 78
12. Dražen Žulj	D.Miholjac
13. Dalibor Stanković	Sveti Đurađ
14. Boris Medić	Golinci
15. Josip Horvat	Rakitovica

U Stručnu akcijsku grupu za poduzetništvo imenuju se:

1. Mirko Trcović	D.Miholjac,
2. Branko Mikulić	D.M. E.Kumičića 2
3. Zlatka Krip	D.M. Vukovarska 2
4. Predrag Banda	D.M. Kumičića 20
5. Dario Knežević	D.M. P.Preradovića 42
6. Zlatko Tarcal	D.M. Cesarića 1
7. Josip Vrban	D.M. Vukovarska 78
8. Nikola Manojlović	D.Miholjac
9. Krunoslav Kovačević	D.Miholjac
10. Darko Slačanac	D.M. Gajeva 16
11. Goran Aladić	D.Miholjac
12. Josip Šelej	D.Miholjac

U Stručnu akcijsku grupu za turizam imenuju se:

1. Siniša Crnčan	D.M. E.Kvaternika 5
2. Josip Vrban	D.M. Vukovarska 78
3. Davorin Dumančić	D.M. Vukovarska 4
4. Melija Vidaković	D.Miholjac
5. Željko Macanić	D.M. P.Radića 16
6. Melita Greganić	D.M. Trg A.Starčev. 2
7. Darko Slačanac	D.M. Gajeva 16
8. Krunoslav Zvonarić	D.Miholjac

U Stručnu akcijsku grupu za mladež imenuju se:

1. Ivan Ott	D.M. Preradovićeva 93
2. Igor Gavranović	D.M. P.Preradovića 108
3. Vlatko Mikolašević	D.M. P.Radića 28
4. Vatroslav Šrainer	D.Miholjac, Kolodvorska 13
5. Josip Vrban	D.Miholjac, Vukovarska 78
6. Maja Petrović	P.Podgajci, Nazora
7. Ivona Pavlović	P.Podgajci, S.Radića 6
8. Vedran Aladić	D.Miholjac

U Stručnu akcijsku grupu za građansko udruživanje imenuju se:

1. Blaženka Žvab	D.M. Štrosmajerova 13
2. Željko Macanić	D.M. P.Radića 16
3. Antonio Čmelak	D.Miholjac
4. Hrvoje Stanković	D.M. M.gupca 30
5. Daniel Rušanac	D.M. A.Cesarca 9
6. Vlatko Mikolašević	D.M. P.Radića 28
7. Domagoj Zetaić	D.M. B.Jelačića 10
8. Mišel Ivanišić	D.M. J.Kozarca 32
9. Damir Kupanovac	Sveti Đurađ
10. Tomislav Dukmenić	D.M. Tržnica 6

U Stručnu akcijsku grupu za šport imenuju se:

1. Ivica Ćupić	D.M. P.Preradovića 38
2. Siniša Crnčan	D.M. E.Kvaternika 5
3. Daniel Rušanac	D.M. A.Cesarca 9
4. Mladen Loina	D.Miholjac
5. Stipe Mijić	D.Miholjac
6. Vlado Skeledžija	D.Miholjac
7. Goran Aladić	D.Miholjac
8. Dejan Budimlija	Rakitovica
9. Zdenko Raguš	D.Miholjac

U Stručnu akcijsku grupu za informiranje imenuju se:

1. Damir Kupanovac	Sveti Đurađ
2. Željko Macanić	D.M. P.Radića 16
3. Andrej Toth	D.M. V.Lisinskog 47
4. Josip Vrban	D.M. Vukovarska 78
5. Anđelko Puljić	D.Miholjac

U Stručnu akcijsku grupu za lokalne poreze i javne financije imenuju se:

1. Goran Matajia	D.Miholjac,
2. Blaženka Vele	D.Miholjac,
3. Melita Falamić	D.Miholjac,
4. Zdravka Tadić	D.Miholjac,
5. Zlatko Tarcal	D.Miholjac
6. Ivica Laštare	D.Miholjac
7. Zlata Majsterić	D.Miholjac,

U završnoj izradi tu je ulogu preuzeo Miholjački poduzetnički centar sa svojim stručnim timom i stručnim suradnicima na projektu.

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA GRADA DONJEG MIHOLJCA 2010. – 2014.

Za izradu Projekta ukupnog razvoja Grada Donjeg Miholjca primijenjena je suvremena, participativna metodologija izrade, vođena Stručnim akcijskim grupama i Gradskim partnerstvom u suradnji s konzultantima tvrtke MPC d.o.o. Donji Miholjac.

**I DIO:
OSNOVNA ANALIZA**

1. UVOD

Prepostavka za izradu razvojnog projekta jedinice lokalne samouprave, odnosno Grada Donjeg Miholjca je postavljanje jasne razvojne vizije i ciljeva. Da bismo odredili viziju i ciljeve razvoja, moramo imati jasnu sliku o stanju Grada Donjeg Miholjca. U načelu, lokalna vlast, administracija, poduzetnici, civilno društvo, skupine koje se bave okolišem, i svi ostali koje o tome treba pitati poznaju i glavna razvojna uska grla i razvojne potencijale. To poznavanje može, međutim, biti ograničeno na određena područja, pojedinačne interese ili temeljeno na subjektivnim utiscima. Provedena analiza stanja stoga se čvrsto drži odvojenih procjena stanja sektora (gospodarstvo, društvena zajednica, okoliš, prostorno uređenje i gradske institucije) na koje ne utječu dojmovi o drugim sektorima. Na taj način, moguće je uočiti šire društvene interese. Izrada ove analize rađena je u suradnji s velikim brojem dionika, koji su kroz rad u stručnim akcijskim grupama prezentirali partikularne interese i ukazivali na probleme prisutne upravo u tim sektorima. Povezujući analize u pojedinim sektorima trebao je uskladiti postojeće interesne kako bi se došlo do najbolje strateške orijentacije budućega razvoja.

U analizi sektorskih struktura primjenjena je SWOT metoda. Na osnovi procjene postojećeg stanja, ona omogućuje prepoznavanje:

S Snaga (Strengths)

W Slabosti (Weaknesses)

O Prilika (Opportunities)

T Prijetnji (Threats)

U sažecima sektorskih analiza koji slijede, ne navodi se mnogo podataka. Naglasak je na sadašnjim uvjetima koji opisuju stanje, postupke, resurse, itd. Za razliku od mnogih razvojnih programa rađenih u prošlosti, procijenjen je i institucionalni sektor, a postojeći uvjeti su analizirani kako bi se uočili potencijali i uska grla. Treba naglasiti da je stanje analizirano na temelju informacija i podataka dostupnih do rujna 2009. godine.

Cjelovita izvješća stavljena su na raspolaganje gradskoj upravi i tamo se mogu dobiti na uvid.

1.1. OPĆENITO O GRADU DONJEM MIHOLJCU

Grad Donji Miholjac nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Osječko-baranjske županije uz rijeku Dravu. Kao pogranično područje (3 km udaljen od Republike Mađarske) prostire se na 154 km² i teritorijalno obuhvaća sedam naselja: Donji Miholjac, Sveti Đurađ, Podravski Podgajci, Rakitovica, Miholjački Poreč, Radikovci i Golinci.

Donji Miholjac je po drugi puta u svojoj povijesti stekao status grada odlukom Hrvatskog državnog sabora 17. siječnja 1997. godine. Te iste godine Donji Miholjac je obilježio 940 godina od prvog spomena Donjeg Miholjca te stekao pravo na isticanje svojih gradskih obilježja - grba i zastave.

Položaj Donjeg Miholjca oduvijek je pružao vrlo povoljne uvjete življenja. Ovim prostorom prolaze tri rijeke: Drava, Karašica i Vučica. Na ovom prostoru se obrađuje oko 10.000 ha poljoprivrednog zemljišta. To je bio razlog zašto je ovo područje rano naseljeno. A naseljavanje ovog prostora datira od starog kamenog doba, pa sve do danas. Od ukupne površine, 10.326 ha otpada na poljoprivredne površine, a 2.621 ha na šumske površine. Iako je poljoprivreda kao gospodarska djelatnost zastupljena u ukupnom gospodarskom potencijalu, najviše zaposlenih nalazi se u sektoru prerađivačke industrije, koja je i po broju poslovnih subjekata na drugom mjestu po zastupljenosti u ukupnom broju trgovačkih društava na području Grada. Od prerađivačkih su industrija zastupljene metalska, prehrambeno-prerađivačka te drvna industrija koja se nalazi u fazi rasta i razvoja. U razvoju poljoprivrede veliku ulogu imaju i obiteljska poljoprivredna gospodarstva kojih na području Grada Donjeg Miholjca prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine ima ukupno 820 registriranih.

Donji Miholjac je jedan od sedam gradova u Osječko-baranjskoj županiji. Grad Donji Miholjac prema popisu stanovništva iz 2001. godine ima 10.265 stanovnika od kojih 65 % živi u samom gradu Donjem Miholjcu (6.680), a ostalih 35 % raspoređeno je po okolnim mjestima od kojih ni jedno nema više od 1.000 stanovnika. Područje Grada Donjeg Miholjca prema Popisu stanovništva iz 2001. godine broji 3.464 kućanstva, što je za 105 kućanstava manje nego prema Popisu od prije deset godina. Ako od ukupnog broja stanovništva Grada (10.265) izdvojimo muškarce i žene, prema Državnom zavodu za statistiku na području Grada živi 5.266 žena i 4.999 muškarac, aktivnog stanovništva na području Grada ima 4.227, dok je 2.242 osobe s osobnim prihodom (mirovina, socijalna pomoć, ...), a čak 3.796 osoba je uzdržavano stanovništvo.

Kao gradsko središte, Donji Miholjac je administrativno, industrijsko i obrazovno sjedište, ne samo za područje grada i prigradskih naselja, već i za ostale jedinice lokalne samouprave (Marijanci, Magadenovac, Viljevo i Podravska Moslavina). U Gradu su smještene službe državne i županijske uprave, sudovi, policija, školstvo, zdravstvene i druge ustanove koje pružaju usluge za oko 19.000 stanovnika. Geografski položaj Donjeg Miholjca omogućava mu da bude u središtu ovih jedinica lokalne samouprave, jer najudaljenije točke istočno, zapadno i južno od Donjeg Miholjca su na udaljenosti oko 15 km.

Kao što je već spomenuto Grad Donji Miholjac ima izvanredan geo-prometni položaj (blizina i izvanredan pristup tržištu EU, te tržištima jugoistočne i istočne Europe); podjednaka udaljenost Grada (oko 250 km) od Zagreba i glavnih gradova susjednih država Mađarske, Srbije, BiH, prirodne potencijale - poljoprivredne i šumske površine, te

očuvan prirodni okoliš, kvalificiranu radnu snagu, te razvijenu prometnu, komunalnu i poslovnu infrastrukturu.

U Gradu Donjem Miholjcu se na HZZZ-u na dan 31.12.2009. g. nalazi 981 nezaposlena osoba što znači nezaposlenost od ukupno 23,21 % što Grad svrstava u područja s izrazito visokom stopom nezaposlenosti gledajući projekat Republike Hrvatske.

Infrastruktura ovog područja ravnomjerno je izgrađena ne samo u Gradu Donjem Miholjcu, već i u ostalim jedinicama lokalne samouprave, koje gravitiraju Gradu Donjem Miholjcu. Tako su u cijelosti izgrađene cestovne prometnice, koje povezuju sva naselja (32) na ovom prostoru. Prometnice su uglavnom asfaltirane, tako da omogućavaju brzu prometnu komunikaciju po cijelom prostoru. Sva naselja imaju prirodni plin kao emergent, električnu energiju i telefonske veze.

Prije petnaest godina prihvaćen je projekt Regionalnog sustava vodoopskrbe „SLAVONSKA PODRAVINA“. Dio ovog sustava je izgrađen na način da je vodoopskrbom povezano više naselja koja teritorijalno pripadaju Gradu Donjem Miholjcu (Rakitovica, Miholjački Poreč, Sveti Đurđ, Podravski Podgajci). U ovim naseljima izgrađena je razdjelna mreža. Vodocrpilište u Donjem Miholjcu je dio sustava „Slavonska Podravina“ i njegovom rekonstrukcijom osigurana je zdravstveno ispravna pitka voda za cijeli sustav.

Grad Donji Miholjac temelji svoj gospodarski razvoj na intenzivnom poticanju poduzetničkih ulaganja kroz razvoj poduzetničke zone kao pozitivnog okružja za razvoj poduzetništva. Mjere koje se poduzimaju radi ostvarenja zacrtanih ciljeva su profesionalna potpora investitorima, brzi odgovori na zahtjeve investitora i fleksibilnost, programi razvoja ljudskih potencijala, izgradnja Industrijske zone, izgradnja komunalne i poslovne infrastrukture, davanje lokalnih poticaja i olakšica ulagačima, poticanje direktnih ulaganja.

Industrijska zona «Janjevci» u Donjem Miholjcu opremljena je kompletном infrastrukturom – prometnice, sustav odvodnje otpadnih voda, sustav vodoopskrbe, sustav opskrbe električnom energijom, sustav opskrbe plinom, telekomunikacije. U sklopu zone uspješno posluje ukupno tridesetak poduzetnika od čega je njih desetak poslovne objekte izgradilo i otpočelo proizvodnju u posljednjih pet godina.

Na području Grada Donjeg Miholjca djeluje ukupno 393 poslovna subjekata odnosno 126 trgovачkih društava, 180 obrta, 5 zadruga, 22 osobe s registriranim posebnom djelatnošću te cca 60 gospodarskih subjekata koji posluju na području Grada, sa sjedištem izvan Grada Donjeg Miholjca.

Osim razvoja gospodarske djelatnosti, Grad je aktivan i u području razvoja civilnog društva odnosno jačanja građanskog udruživanja kao jedne od osnovnih sastavnica ukupnog društvenog razvoja čemu u prilog govori i činjenica da je na području grada trenutno registrirano više od 100 udruga.

Grad aktivno djeluje na unapređenju i razvoju ostalih sastavnica društvenog života poput sektora odgoja i obrazovanja, sektora zdravstva i socijalne skrbe, ali i športa te informiranja.

U vrijeme izrade PUR-a rukovodstvo Grada čine:

- Stjepan Viduka, gradonačelnik
- Zlatko Tarcal, zamjenik gradonačelnika
- Ivan Dujić, zamjenik gradonačelnika
- Damir Kupanovac, predsjednik Gradskog vijeća

2. GOSPODARSTVO

2.1. UVOD

Mirom u Srijemskim Karlovcima 1699. godine dovršeno je oslobođanje Slavonije ispod osmanske (turske) vlasti. Uprava zemlje je došla u ruke carske komore (države) i vojske što je potrajalo sve do ponovne uspostave Virovitičke, Požeške i Srijemske županije 1745. godine. U međuvremenu je Bečki dvor većinu svojih posjeda i vlastelinstava u Slavoniji predao odnosno prodao ili njima vratio svoje dugove većinom stranom i dobro pozicioniranom krupnom europskom plemstvu.

Između ostalih posjeda došao je Valpovačko-Miholjački posjed darovnicom cara Karla VI. 1721. godine u ruke baruna Petra Antuna Hillepranda von Prandaua, savjetnika i potpredsjednika Bečke komore i direktora novoosnovane ustanove Opće banke u Beču.

Valpovačko-miholjački posjed je ostao cijelovit do 1831. godine kada je došlo do diobe između Josipovih sinova Gustava (1807.-1885) i Karla (1812.-1865.). Karlo je dobio Miholjački posjed koji je obuhvaćao distrikte (gospodarske jedinice): D. Miholjac s mjestima D. Miholjac, Bočkinci, Čadavica, Golinci, Kapelna, Moslavina, Podgajci, Poreč, Rakitovica, sv. Đurađ i Viljevo, zatim diskrikt Šljivoševci smjestima Šljivoševci, Beničanci, Čamagajevci, Kućanci, Lacići, Radikovci i Šaptinovci, te još 3 sela iz valpovačkog distrikta i to Črnkovci, Kunišinci i Marjanci.

Kmetstvo je dokinuto 1848. godine te su seljaci dobili raniju tzv. urbarijalnu zemlju, zatim su formirane seoske općine koje su do bile nešto zajedničkih pašnjaka i šuma, dok su ostale šumske površine i dalje ostale u posjedu vlastelina ali pod nadležnošću države. Carski patent 1853. g. je trajno odijelio vlastelinsko zemljište od seljačkog.

Značajni gospodarski razvoje odvijao se na vlastelinskim posjed. Miholjački vlastelinski posjed je nakon 1848. godine prvo prošao znatne krize i probleme jer se morao preustrojiti na novi način kapitalističke proizvodnje u vlastitoj režiji.

Dolaskom grofa Mailatha u Donji Miholjac i njegovim intenziviranjem razvoja gospodarstva kako na svojim posjedima tako i na području čitavog grada dolazi do ubrzanog razvoja gospodarstva, poljoprivrede i prehrambene industrije. Gospodarstvo obitelji Mailath proizvodilo je na svom gospodarstvu proizvode poput putra, octa, ruma i konjaka.

Za razvoj Miholjačkog gospodarstva značajno su doprinijeli trgovci i relativno brojni obrtnici. Već je 1780. godine postojao zajednički ceh majstora trgovista Valpova i Miholjca koji je ponovno potvrđen 1820. godine. Značajnu ulogu u prometu robe i proizvodnji odigrali su i miholjački sajmovi koji su dobiveni 1808. godine a potvrđeni 1822. godine čime je Miholjac stekao naziv trgoviste.¹

Izgradnja mosta na Dravi imala je veliko značenje za razvoj gospodarske i obrtničke djelatnosti na području Grada odnosno značila je dolazak brojnih majstora s područja Italije ali i iz svih zemalja koje je obuhvaćala tadašnja carevina Austro-Ugarska. Dolaskom obrtništva na područje Donjeg Miholjca, on jača svoj položaj gospodarskog, obrtničkog, kulturnog i administrativnog središta regije. Razdoblje nakon I svjetskog rata

¹ Stjepan Sršan, Valpovačko-Miholjački ceh 1780. godine, Godišnjak broj 3, Donji Miholjac 1994, str. 157

je razdoblje obilježeno raskidom stoljetnih veza sa sjevernim susjedima. Propast planova za gospodarski razvoj i prometno povezivanje unutar Austro-Ugarske Donji Miholjac stavljaju pod vojnu kontrolu nove kraljevine. Sve do 1972. godine i otkrića nafte na ovim prostorima, Donji Miholjac je stagnirao na svim područjima društvenog i ekonomskog života.

Dinamičniji razvoj Grad doživljava 70-ih i 80-ih godina, kada su zabilježeni najznačajnija postignuća u razvoju komunalne infrastrukture, ali i u izgradnji novih gospodarskih objekata.

Povijesni razvoj gospodarstva temeljio se na prirodnim bogatstvima donjomiholjačkog kraja: poljoprivrednim oranicama, šumskom bogatstvu, vodenim resursima i rudnom blagu (nafti, plinu, šljunku i pijesku iz rijeke Drave)

Usponi gospodarskog rasta, stagnacija u razvoju, zaostajanje ili ubrzani razvoj često su ovisili o zemljopisnom položaju, političkim prilikama i državnom ustrojstvu država, a presudni utjecaj je imala činjenica da li se Donji Miholjac nalazi u pograničnom ili dubinskom pojasu države u kojoj se tijekom povijesti nalazio (Habsburška monarhija, Osmanlijsko carstvo, Austro-Ugarska carevina, Jugoslavenske države ili samostalna Hrvatska).

Danas se Grad Donji Miholjac ponovno nalazi na gospodarskoj prekretnici što znači ponovno prve korake u nekim područjima gospodarstva s obzirom da ono dobiva novu dimenziju. Nekadašnji nositelji ekonomskog razvoja poput obućarske, drvne i industrije plastičnih masa potpuno su nestali ili su se zadržali u tragovima u gospodarstvu Grada, dok je gospodarstvo dobilo neke nove okosnice razvoja poput malog i srednjeg poduzetništva na kojem se temelji budući gospodarski razvoj Grada.

2.2. GOSPODARSKA STRUKTURA

Analiza trenutnog stanja gospodarstva detaljno obrađuje gospodarsku situaciju Grada.

U gospodarstvu Grada Donjeg Miholjca prevladava nekoliko sektora koje u ovoj analizi obrađujemo kao posebne cjeline:

1. poljoprivreda
2. ribarstvo
3. industrija
4. turizam

2.2.1. Poljoprivreda

Prirodne zakonitosti poput tla, klime i reljefa dijele poljoprivredni prostor na posebne cjeline odnosno posebne agrobiotipove. Tlo se razlikuje po svojim fizikalnim, kemijskim i biološkim značajkama koje određuju njegov tip i njegovu plodnost. Klimatska obilježja poput količine i rasporeda oborina, topline, svjetlosti i kretanje zračnih masa određuju vrste i mogućnosti poljoprivredne proizvodnje, a prevladavajuću poljoprivrednu granu na nekom lokalnom području u velikoj mjeri određuje i reljef odnosno konfiguracija zemljišta. Iz navedenog se može zaključiti kako prirodni uvjeti predstavljaju egzogenog činitelja poljoprivredne proizvodnje na koje je utjecaj izrazito

ograničen što iziskuje određene troškove. Granicu utjecaja predstavlja odnos između procijenjenih troškova i željenih odnosno očekivanih rezultata.

Prirodni uvjeti osnovna su pretpostavka uzgoja određene poljoprivredne kulture koja se najčešće potpomaže određenim znanstvenim dostignućima. Danas, u uvjetima velike uloge znanstvenih spoznaja u poljoprivrednoj proizvodnji, postoje brojne kombinacije odnosa pojedinih elemenata prirodnih uvjeta u odnosu na uzgoja pojedine poljoprivredne kulture. Idealno bi bilo kada bi se proizvodnja prostorno rasporedila tako da se pojedina poljoprivredna kultura užgaja u uvjetima najbolje kombinacije svih prirodnih uvjeta – tla, klime i reljefa.

Tlo na području Donjeg Miholjca sa prigradskim naseljima pogoduje uzgoju ratarskih kultura odnosno žitarica te krmnog i industrijskog bilja poput pšenice, ječma, kukuruza, soje i suncokreta, dok tla smještena u naplavnim područjima rijeka Drave i Karašice pogoduju uzgoju najrazličitijih vrsta povrća. Brojne se površine obrađuju kao livade zbog uzgoja krmnog bilja za ishranu stoke, a mnoge se površine tretiraju kao pašnjačke površine koje se također koriste u svrhu pripreme hrane za ishranu stoke.

U posljednjih pet godina odnosno u razdoblju od 2005. godine na području Grada započinje intenzivan razvoj stočarske proizvodnje, točnije govedarstva izgradnjom nekoliko farmi muznih krava. Takav razvoj situacije na području poljoprivredne proizvodnje dovodi i do prenamjene poljoprivrednih površina na one kulture koje predstavljaju sirovinsku osnovu za stvaranje voluminoznih obroka za ishranu stoke.

Stočarska proizvodnja zahtijeva i rješenja problema odlaganja stajskog gnoja koji se u novije vrijeme može ponovno iskoristiti kao input u novom proizvodnom procesu i na taj način kreirati dodanu vrijednost. Naime, proizvodnja bioplina iz bio mase odnosno stajskog gnoja kao kogeneracijskog inputa jedan je od novijih dostignuća u području kombiniranja energetike i poljoprivrede.

RIBARSTVO

Ribnjaci u Donjem Miholjcu koji danas posluju pod nazivom Ribnjak d.o.o. koji se bavi masovnim uzgojem slatkvodne ribe namijenjenim plasmanu na tržište. Ukupna površina ribnjaka iznosi 924 ha dok je eksploatacijska površina od cca 650 ha, odnosno 65 % ukupne površine ribnjaka. Površina pod konzumnom ribom je cca 330 ha dok je ostatak eksploatirane površine namijenjen uzgoju riblje mlađi.

S navedenim površinama tvrtka Ribnjaci d.o.o. iz Donjeg Miholjca predstavlja proizvođača ribe čije ribnjačarske površine zauzimaju 1/6 ukupnih ribnjačarskih površina Hrvatske.

Slatkovodno ribarstvo podrazumijeva gospodarski i športsko-rekreacijski ribolov, uzgoj slatkvodnih vrsta ribe, poribljavanje, zaštitu riba i njihovih staništa te ekologiju kopnenih voda.

Ako se osim ribarstva osvrnemo i na ribolov, potrebno je istaknuti kako postoji gospodarski odnosno športsko-rekreacijski ribolov. Športsko-rekreacijski znatno je zastupljeniji od gospodarskog koji se odvija u zanemarivim mjerama jer ne postoje znatnije vodene površine koje bi osigurale kontinuiran ulov ribe, odnosno on se kao takav obavlja samo na rijekama Savi i Dunavu.

2.2.1.1. Društveno gospodarski uvjeti razvoja poljoprivrede

Društveno ekonomski uvjeti, pored prirodnih, drugi su bitan čimbenik prostornog rasporeda i razvoja poljoprivredne proizvodnje koji ujedno predstavljaju određeni korektiv prirodnih čimbenika te time određuju stupanj i način njihova korištenja.

Jedan od gospodarskih uvjeta uspješnosti poljoprivredne proizvodnje svakako je i primjena agrotehničkih mjera u procesu poljoprivredne proizvodnje poput navodnjavanja, upotrebe mineralnih gnojiva, sredstva za zaštitu bilja i slične mjere.

Navodnjavanje u Hrvatskoj još uvijek nije razvijeno, tek svako pedeseto poljoprivredno gospodarstvo ima na poljoprivrednim površinama razvijen sustav navodnjavanja i to je na tek 0,58 % ukupnog raspoloživog poljoprivrednog zemljišta Hrvatske.

Kemizacija odnosno proces korištenja industrijski proizvedenih kemijskih sredstava koristi se na 63,2 % poljoprivrednih površine u RH s odstupanjima po regijama. U slavonskoj je regiji kemizacija najzastupljenija, odvija se na ukupno 83,1 % poljoprivrednih površina dok je najmanje zastupljena u gorskoj regiji, na tek 20,8 % površina.

Pesticidi odnosno sredstva za zaštitu bilja koriste se na 53,2 % površina u RH dok se organska gnojiva upotrebljavaju na tek 1/5 poljoprivrednih površina Republike Hrvatske. U slavonskoj se regiji ta gnojiva koriste razmjerno nacionalnom prosjeku, odnosno u najmanjoj mjeri dok su najviše zastupljena u gorskoj regiji, na čak 56,4 % površina.

Poljoprivredne površine Grada Donjeg Miholjca u skladu s brojkama karakterističnim za regiju, iznadprosječno se tretiraju pesticidima i ostalim kemijskim sredstvima odnosno mineralnim gnojivom u cilju utjecaja na kvalitetu i kvantitetu ostvarenih prinosa na godišnjoj razini.

U obradi zemljišta maksimalno se primjenjuje poljoprivredna mehanizacija odnosno korištenje iste iznad je nacionalnog prosjeka. Grad broji ukupno 113 jednoosovinskih odnosno 695 dvoosovinskih traktora, 47 kombajna za žitarice, 6 linija za šećernu repu, 14 linija za krmno bilje, 97 ostalih strojeva za berbu i 630 traktorskih prikolica.

Radna snaga sljedeći je faktor održanja i razvoja poljoprivrede. Grad broji ukupno 1.504 poljoprivredna kućanstva odnosno 5.031 članova što bi značilo brojku od 3,35 članova po poljoprivrednom kućanstvu što je iznad nacionalnog prosjeka. U gorskoj se regiji broji 2,9 a u središnjoj 3,4 člana po poljoprivrednom gospodarstvu. U slavonskoj su regiji zastupljeni znatno mlađi članovi kućanstva koji imaju namjere nastaviti se baviti poljoprivrednom proizvodnjom dok su u gorskoj regiji više zastupljeni stariji članovi kućanstva. Potrebno je osmisliti i provesti kvalitetnu demografsku i gospodarsku politiku oživljavanja ruralnih područja.

2.2.1.2. Proizvodni resursi i proizvodnja

Područje grada Donjeg Miholjca broji ukupno 1.504 poljoprivredna kućanstva koja ukupno imaju 5.031 člana. Većina se poljoprivrednih kućanstava poljoprivrednom proizvodnjom bavi kao dopunskom djelatnošću obavljajući koju dnevno provede do dva

sata. Mnogo članova kućanstva uopće ne radi na poljoprivrednom posjedu nego se bave nekom drugom djelatnošću.

Obrazovna struktura poljoprivrednog stanovništva također nije zadovoljavajuća, jer po obrazovnoj razini, većina njih ima samo praktično iskustvo u poljoprivredi i na osnovu njega obavlja djelatnost. Na drugom je mjestu po obrazovnoj razini poljoprivrednog stanovništva četverogodišnja srednja poljoprivredna škola.

Obradivo poljoprivredno zemljište iznosi 5.423,56 ha od čega se pod oranicama i vrtovima nalazi ukupno 4.996,49 ha. Najviše se uzgajaju žitarice namijenjene plasmanu na tržiste iz čega je vidljivo kako ratarska proizvodnja predstavlja osnovu bavljenja poljoprivredom na ovim područjima.

Stočarska proizvodnja, prema podacima iz popisa poljoprivrede iz 2003. godine u strukturi poljoprivrede nema baš veliku zastupljenost iako se stanje do danas znatno promijenilo odnosno stočarska se proizvodnja počela razvijati u određenim sektorima. Prema podacima iz navedenog popisa ukupno je na području Grada u vrijeme propisa u vlasništvu poljoprivrednika bilo 196 goveda s tim da je najveći broj kućanstava imao 7-10 goveda po kućanstvu. Govedarska se proizvodnja na području Grada počela razvijati u posljednjih pet godina od kada je izgrađeno nekoliko farmi muznih krava kapaciteta 49 uvjetnih grla na dalje.

Svinjogojska proizvodnja na području Grada slabo je zastupljena, postoji tek nekoliko svinjogojskih farmi koje uzgajaju više od 100 tovljenika po turnusu. Prema podacima iz popisa poljoprivrede, najviše je poljoprivrednih kućanstava s 11-20 tovljenika po turnusu, nakon čega slijede poljoprivredna kućanstva s 20-50 tovljenika. Proizvodnja prasadi, prema podacima iz navedenog popisa, zastupljena je uglavnom samo za vlastite potrebe s obzirom da je najviše kućanstava s jednom krmačom

2.2.1.3. Oblici poslovanja

2.2.1.3.1. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva

Poljoprivredno gospodarstvo jest proizvodno-gospodarska jedinica koja se bavi poljoprivredom, a može djelovati kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo ili seljačko gospodarstvo, kao trgovačko društvo, obrt ili zadruga.

Zakonom o poljoprivredi (NN 152/08 i 21/10) kao osnovnim propisom koji uređuje djelatnost poljoprivrede obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ili seljačkog gospodarstva, uređeno je odnosno legalizacija obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva kao proizvodno – gospodarske jedinice koja se bavi poljoprivredom u užem smislu. Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo se ne osniva ono postoji i upisuje se u Upisnik seljačkih gospodarstava ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Upis se obavlja pri tijelu državne uprave nadležnom za poljoprivredu. Prilikom upisa u Upisnik kao obvezni podaci daju se podaci o osobama koje su članovi gospodarstva, te podatak o nositelju gospodarstva (obrazac izjave članova gospodarstva o odabiru nositelja gospodarstva). Članovi obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva jesu punoljetni članovi istog kućanstva koji imaju prebivalište na istoj adresi, a stalno ili povremeno rade na gospodarstvu. Nositelj obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva je osoba koju u pisanoj formi odrede članovi koji rade i prebivaju na gospodarstvu.

Upis u Upisnik seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava je obvezatan za obiteljska poljoprivredna gospodarstva koji proizvode proizvedene na gospodarstvu prodaju na tržištu, za ona koja podnose zahtjev za novčana sredstva i druge oblike potpore u poljoprivredi i ona koja prema Zakonu o poljoprivredi trebaju biti evidentirana u ostalim upisnicima.

Vrste poljoprivrednih gospodarstava:

1. KOMERCIJALNO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO – aktivno obavlja poljoprivrednu djelatnost i koristi potpore MPRRR
2. NEKOMERCIJALNO – ono koje nije sposobno obavljati poljoprivrednu proizvodnju, a posjeduje nešto poljoprivrednog zemljišta – koriste potporu MPRRR

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo je samostalna gospodarska i socijalna jedinica koju čine punoljetni članovi zajedničkog kućanstva, a temelji se na vlasništvu i/ili uporabi proizvodnih resursa u obavljanju poljoprivredne djelatnosti.

NOSITELJ OPG-a je punoljetna osoba koja radi stalno na gospodarstvu i odgovorna je za njegovo poslovanje, te živi na gospodarstvu i izabrana je od strane članova gospodarstva.

ČLANOVI OPG-a su punoljetni članovi istog kućanstva koji imaju prebivalište na istoj adresi, a bave se stalno ili povremeno radom na gospodarstvu.

Upis u Upisnik seljačkih gospodarstava ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava obvezatan je za seljačka gospodarstva ili obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja:

1. prodaju vlastite proizvode na tržištu,
2. podnose zahtjev za novčana sredstva i druge oblike potpore u poljoprivredi,
3. trebaju biti evidentirana u ostalim upisnicima iz Zakona.

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo mora ući u sustav PDV-a, a nositelj postati obveznik poreza na dohodak ako:

- Godišnji promet roba i usluga prelazi 85.000,00 kn
- Ostvaruje državne potpore u vrijednosti većoj od 12.000,00 kn, odnosno 7.200,00 kn (od 01.01.2011.)

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo prodaje vlastite poljoprivredne proizvode na veliko registriranim pravnim i fizičkim osobama te izravnom prodajom na malo na tržnicama, sajmovima, pokretnim trgovinama ili vlastitom gospodarstvu.

Hrvatska ima ukupno registriranih:

449.896 PG-a (prema podacima iz Popisa poljoprivrede 2003. DZS)

- od toga 448.532 OPG i 1.364 poslovnih subjekata koji se bave poljoprivredom (obrt i trgovačka društva)

Osječko-baranjska županija ima registrirano:

16.680 PG-a

- od toga 15.797 OPG i 883 poslovnih subjekata

Grad Donji Miholjac ima upisano:

810 PG-a

- od toga 754 OPG i 56 poslovnih subjekata
- 4,86 % udjela u ukupnom broju u OBŽ
- 0,18 % udjela na razini Hrvatske

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj posjeduju u prosjeku 2,9 ha poljoprivrednog zemljišta. Samo 2,6 % od ukupnog broja gospodarstava posjeduje preko 10 ha zemljišne površine.

PROBLEMI:

- Obiteljska gospodarstva slabo su racionalna i slabo opremljena i teško mogu dati kvalitetnu proizvodnju za tržište.
- Slabo je izražena želja za prihvaćanjem novih znanja i tehnologija.
- Zajednički kooperativni marketing nije razvijen.
- Stare socijalističke zadruge zasnivane su na prisilnom principu, nemarketinški su organizirane, a nove tržišne udruge nisu ni stvorene.

PROBLEMI NA LOKALNOM PODRUČJU:

- velik broj neaktivnih OPG-a
- neadekvatna raspodjela poticaja po mišljenju poljoprivrednika
- potreba navodnjavanja površina

PRILIKE ili PREDNOSTI:

- Nastanak modernog poljoprivredno gospodarstva, sposobnog za tržišno natjecanje i donekle kompatibilno europskom okruženju.
- Državna politika u procesu tranzicije i privatizacije u poljoprivredi.
- Veća polarizacija u posjedovnoj strukturi poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava, u kojoj se je izdvojio jedan uži sloj većih i tržišno orientiranih gospodarstava, uz istodobnu postojanje goleme većine patuljastih i malih posjeda, koji zadržavaju mnoga tradicionalna obilježja.

Ciljevi poljoprivredne politike:

1. prehrambena sigurnost stanovništva koja se podmiruje u što većoj mjeri domaćim konkurentnim poljoprivrednim proizvodima,
2. promicanje učinkovitosti proizvodnje i tržišta u poljoprivredi radi jačanja konkurenčnosti na domaćem i svjetskom tržištu
3. omogućavanje primjerenoga životnog standarda i pridonošenje stabilnosti poljoprivrednog dohotka,
4. omogućavanje pristupa potrošačima odgovarajućoj i stabilnoj ponudi hrane sukladno njihovim zahtjevima, poglavito glede cijena i kakvoće hrane te sigurnosti prehrane,
5. čuvanje prirodnih resursa promicanjem održive, poglavito ekološke poljoprivrede i
6. očuvanje i napredak seoskih područja i ruralnih vrijednosti.

Razvoj obiteljskih gospodarstava u Hrvatskoj može ići samo preko prilagodbe obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u novi tržišni gospodarski sustav, praćenjem novih tehnologija i usvajanjem novog znanja.

Poljoprivredna proizvodnja je vrlo složen proces koji svakodnevno zahtijeva donošenje važnih odluka. Donošenje ispravnih i pravodobnih odluka vezano je uz posjedovanje vještina, informacija i znanja.

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo je obvezno biti član Komore.

Komora je samostalna i neovisna stručna i poslovna organizacija koja se osniva s ciljem:

- promicanja, zaštite i zastupanja interesa članova Komore,
- edukacije i savjetovanja članova Komore,
- pružanja potpore članovima Komore u svrhu unapređenja poljoprivredne proizvodnje i ruralnog prostora,
- promicanja vrijednosti i važnosti očuvanja i unapređenja poljoprivrede i ruralnog prostora u ukupnom društveno-gospodarskom razvitu zemlje.

2.2.1.4. Razvojne preporuke

S obzirom na raspoloživost prirodnih resursa, društveno gospodarske uvjete razvoja poljoprivrede, raspoloživost poljoprivredne mehanizacije kao i tradiciju obavljanja proizvodnje postoji nekoliko vidova poljoprivredne proizvodnje čiji bi razvoj bilo potrebno i dalje poticati s obzirom na potencijal samoodrživosti i rentabilnosti.

Ratarska proizvodnja odnosno proizvodnja žitarica je isplativa u uvjetima posjedovanja poljoprivredne mehanizacije i dovoljne količine poljoprivrednog zemljišta koje se obrađuje, u posljednje vrijeme dolazi do razvoja ostalih grana poljoprivredne proizvodnje. Ratarska proizvodnja obavlja se za tržište, a pored tvrtki za otkup poljoprivrednih površina, tržište prodaje čine i tvrtke za proizvodnju energije pomoći alternativnih izvora odnosno biomase. U budućnosti bi novo tržište trebalo prvenstveno tražiti kroz proizvodnju za sigurne otkupljivače ili prerađivače poljoprivrednih proizvoda, a osobito kao sirovina u daljnjoj vlastitoj preradi ili finalnoj proizvodnji.

Proizvodnja povrća na otvorenim površinama radno je intenzivna djelatnost koja zahtijeva visoku angažiranosti poljoprivrednika i velik broj radnih sati provedenih u proizvodnom procesu pogodna za proizvodnju onih poljoprivrednih kućanstava koji ne posjeduju velike poljoprivredne površine nego tek nekoliko hektara oranica. Podneblje je pogodno za većinu povrtlarskih kultura kao i tlo, posebice ono smješteno uz Dravu odnosno Karašicu koje predstavlja nekadašnje naplavine navedenih rijeka. Proizvodnja povrća zanimljiva je i zbog postojanja otkupnog centra na gradskom području. Tvrta Plodovi Fructus sa sjedištem u Donjem Miholjcu predstavlja jednog od najvećih nacionalnih distributera svježeg voća i povrća u čiju djelatnost ulazi otkup, pakiranje i prodaja odnosno distribucija voća i povrća. Blizina tržišta i sigurnost otkupa predstavljaju jednu od osnovnih prepostavki razvoja proizvodnje.

Plastenička proizvodnja povrća odnosno proizvodnja u zaštićenim prostorima predstavlja drugi oblik proizvodnje povrća koji zahtijeva velika početna ulaganja kako bi se izgradio zaštićeni prostor, uveo sustav održavanja vlage i topline te postavio sam proizvodni proces, no zahtijeva manja ulaganja u poljoprivrednu mehanizaciju, manje potrebne površine, pruža zaštitu od nepovoljnih prirodnih uvjeta i osigurava veće prinose.

Ulaganja u ovu proizvodnju pratit će sredstva u okviru predpristupnih (IPARD) i strukturnih fondova EU.

Proizvodnja cvijeća u zaštićenim prostorima sličan je princip proizvodnje kao i kod proizvodnje povrća u zaštićenim prostorima.

Govedarska proizvodnja koja predstavlja proizvodnju mlijeka i govedeg mesa ima najbolji razvojni potencijal na ovom području u sektoru stočarske proizvodnje. Dovoljne količine pašnjačkih površina za ozbiljan razvoj ove vrste proizvodnje kao i potrebna poljoprivredna mehanizacija za pripremu voluminoznog obroka osnova su razvoja govedarstva. Proizvodnja zahtijeva velika početna ulaganja u izgradnju farme iako Operativni program poticanja govedarske proizvodnje od strane Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja osigurava povrat 50 % vrijednosti investicijskog ulaganja. Proizvodnja mlijeka predstavlja ekonomski održivu proizvodnju u današnjim tržišnim uvjetima.

Najnovija dostignuća u proizvodnji energije iz alternativnih izvora točnije iz biomase ponudili su mogućnost korištenja stajskog gnoja kao proizvodnog inputa u proizvodnji energije i tako osim rješenja problema sa gnojem osigurali i dodatan izvor prihoda za proizvođače u sektoru stočarstva.

Navedeni modeli poljoprivredne proizvodnje predstavljaju okosnicu razvoja poljoprivrede na području Grada Donjeg Miholjca u idućem desetljeću.

2.2.3. Industrija

Grad Donji Miholjac u svojoj povijesti bilježi razvoj drvne, metalne, kemijske i obućarske industrije. Proizvodni pogon poduzeća ANALIT OSIJEK za proizvodnju plastičnih masa zapošljavalо je nekoliko stotina djelatnika tijekom osamdesetih godina prošlog stoljeća. Sličan su broj zapošljavala i poduzeća BOROVO d.d. kao najpoznatiji proizvođač gume i obuće na ovim područjima te DIK Đurđenovac predstavnik slavonske drvne industrije odnosno industrije namještaja koji su imali proizvodne pogone u Donjem Miholjcu. Donji Miholjac je sedamdesetih i osamdesetih godina bio pravi industrijski gradić u kojem su locirane bile radno intenzivne industrije koje su zapošljavale ukupnu raspoloživu radnu snagu i određeni broj djelatnika s drugih područja.

Osamdesetih se godina u Donjem Miholjcu otvara i prvo poduzeće koje poslovanje započinje u sektoru metalske industrije i postaje renomirani proizvođač bicikala, a zatim opreme za građevinarstvo. Radi se o tvrtki LIMEX d.o.o. čije se poslovanje održalo do danas kada se proizvodi nekoliko stotina proizvoda podijeljenih u tri osnovna sektora, sektor domaćinstva, građevinarstva i transportna pomagala.

Ratne godine i poslijeratna recesija dovode do zatvaranja svih navedenih proizvodnih pogona, otpuštanja radnika i drastičnog opadanja ili jednostavno nestajanja industrije na području Grada Donjeg Miholjca. U devedesetim se godinama ukupna industrija na području grada oslikavala u poduzeću LIMEX.

Početkom novog stoljeća stari vlasnici prodaju pogone novim, privatnim poduzetnicima koji otvaraju nove tvornice i polako oživljavaju drvnu i jačaju metalsku industriju Donjeg Miholjca.

Godine 2005. nastaju novi proizvodni pogoni u industrijskoj zoni u kojoj se osim metalske i drvne počinje razvijati i prehrambeno-prerađivačka industrija odnosno sektor usluga.

Pregled poduzetničkog potencijala na području Grada Donjeg Miholjca (stanje na dan 30. studeni 2009. godine) dan je u tablici broj 2. na stranici 32., Programa ukupnog razvoja Grada Donjeg Miholjca.

Iako je oživljavanje lokalne industrije pokrenuto i bilježi određene uspjehe, još uvjek je nedovoljno snažna za zapošljavanje ukupnog nezaposlenog stanovništva koje i dalje bilježi stopu veću od 20 %.

Velik problem je i restrukturiranje industrije koje za posljedicu ima nedovoljno kvalificiranu radnu snagu što zahtijeva promjenu odnosno prilagodbu postojećih obrazovnih programa potrebama na tržištu.

Danas se pozitivna strana trgovinske bilance Grada Donjeg Miholjca očituje u izvozu voća i povrća i snack proizvoda s obzirom da tvrtka KANAAN d.o.o. sa sjedištem u industrijskoj zoni JANJEVCI predstavlja vodećeg proizvođača snack proizvoda u Hrvatskoj. Izvoznoj bilanci doprinose tvrtke koje se bave preradom drveta, a smještene su u Industrijskoj zoni. U metalskoj se industriji izvoze kamini i peći, oprema za građevinarstvo te transportna pomagala poput ručnih kolica, metalne konstrukcije u građevinarstvu te traktorske prikolice. U izvozu je zastupljena i proizvodnja plastičnih masa (proizvodnja prikolica za prijevoz konja) te papirna industrija.

Cilj je u sklopu industrijske zone razvijati industrije za koje postoji raspoloživa radna snaga kao i određeno iskustvo u odradivanju proizvodnog procesa.

Metalska, drvna i prehrambeno prerađivačka industrija su sa značajnim potencijalom rasta s obzirom na raspoloživost kvalificirane radne snage, sirovinsku osnovu i mogućnost povezivanja proizvođača u klaster radi jačanja konkurentskog položaja na tržištu.

Metaloprerađivačka industrija na našem se području razvija posljednjih 15 godina, trenutno je u njoj zaposleno cca 700 djelatnika. Ciljni proizvodni procesi jesu proizvodnja metalnih konstrukcija kao npr, krovova, zidnih oplata i sl., čija proizvodnja unapređuje razvoj metaloprerađivačke industrije, proizvodnja metalnih komponenti te proizvodnja strojarskih i električnih dijelova koji ujedno predstavljaju mogućnost pojačanja vrijednosnog lanca.

U sektoru drvne industrije očekuju se proizvodni procesi poput proizvodnje drvne galererije, opreme u građevinskoj industriji, proizvodnje gotovih montažnih elemenata, proizvodnje namještaja uz mogućnost nabave sirovine.

Prehrambeni sektor podrazumijeva sekundarne procese proizvodnje hrane odnosno uključivanje poljoprivrednih proizvoda u proces proizvodnje hrane uz dostupnost poljoprivrednih sirovina (pr. postojeća proizvodnja čipsa iz krumpira kao sirovine u industrijskoj zoni Janjevc).

U sklopu industrijske zone posluje tri poduzetnika iz metalskog sektora kao i iz sektora drvne industrije te dva poduzetnika u sektoru prehrambeno prerađivačke industrije.

Cilj je osim navedenih industrija razvijati i one koje stvaraju dodanu vrijednost odnosno na najbolji mogući način koriste novostvorene tehničke i industrijske vještine ostvarene potaknutim promjenama u lokalnom srednjoškolskom sustavu i poticanjem visokog obrazovanja. Cilj je ovim industrijama ostvariti višu prodajnu razinu odnosno osigurati veća primanja zaposlenih od aktualnog prosjeka. Takvi bi se tipovi industrije

trebali razvijati u sklopu industrijskog parka kao posebnog dijela industrijske zone u kojoj bi izgradnja objekata odnosno realizacija određenih projekata trebala poštovati određena pravila. Ovi projekti trebali bolje iskorištavati kupljenu površinu po zaposlenom djelatniku, odnosno manje od 50 m² površine prostora jer oni poslovi koji zahtijevaju više prostora od navedenog općenito predstavljaju slabu iskoristivost raspoloživih površina.

Problem velike nezaposlenosti ženske radne snage zahtijeva razvoj industrije koja zapošljava upravo navedenu radnu snagu koja je po kvalificiranosti uglavnom nekvalificirana odnosno ne posjeduje diplomu završenog VI. odnosno VII. stupnja. Prijedlog je i namjera managementa industrijske zone razvijati viši stupanj proizvodnje u sektoru tekstilne industrije odnosno onaj dio tekstilne industrije koja proizvodi i prodaje brendirane proizvode visokog standarda dizajna i proizvodnje što je daleko efektivnije nego segment koji zapošljava jeftinu radnu snagu i proizvodi proizvode niske kvalitete.

Jedna od smjernica razvoja industrije koju je potrebno razvijati kao stratešku rezervu za razvoj je izgradnja gotovih hala i davanje istih u zakup odnosno leasing koji bi u nekim slučajevima bio povoljnija opcija za investitore koji su spremni odnosno koji žele što brže otvoriti poslovanje.

2.2.3.1. Pravni subjekti

Grad Donji Miholjac na dan 30.11.2009. godine ima registrirano ukupno 131 pravni subjekt odnosno 126 trgovачkih društava i 5 zadruga. Zaključno sa navedenim datumom registrirano je ukupno 180 obrta, 22 fizičke osobe sa registriranom djelatnošću poput odvjetnika, zdravstvenih radnika ili projektanata te ukupno 60 poslovnih subjekata koji svoju djelatnost obavljaju na području Grada, a imaju sjedište izvan Grada Donjeg Miholjca. Slijedom navedenog, može se zaključiti da na području Grada ukupno posluje 393 poslovna subjekta.

Ako se promatra zastupljenost pravnih subjekata po gospodarskoj djelatnosti koju obavljaju, može se zaključiti kako najviše poslovnih subjekata posluje u području trgovine na veliko i malo (38) iako ukupno ne zapošljavaju najveći broj djelatnika (224). Na drugom se mjestu po zastupljenosti s brojem subjekata u ukupnom broju nalazi preradivačka industrija u kojoj je registrirano ukupno 25 poslovnih subjekata koji ujedno zapošljavaju ukupno 1240 zaposlenih.

Bitno je istaknuti kako poljoprivredna gospodarstva u sustavu PDV-a koja nisu ovdje navedena kao poslovni subjekti, a čija brojka se na području grada kreće u rasponu od 80 do 100 s obzirom da poljoprivredna djelatnost zauzima znatan udio u ukupnoj gospodarskoj strukturi ukoliko se pribroje navedenim gospodarskim subjektima značajno mijenjaju njihov ukupan broj na gradskom području.

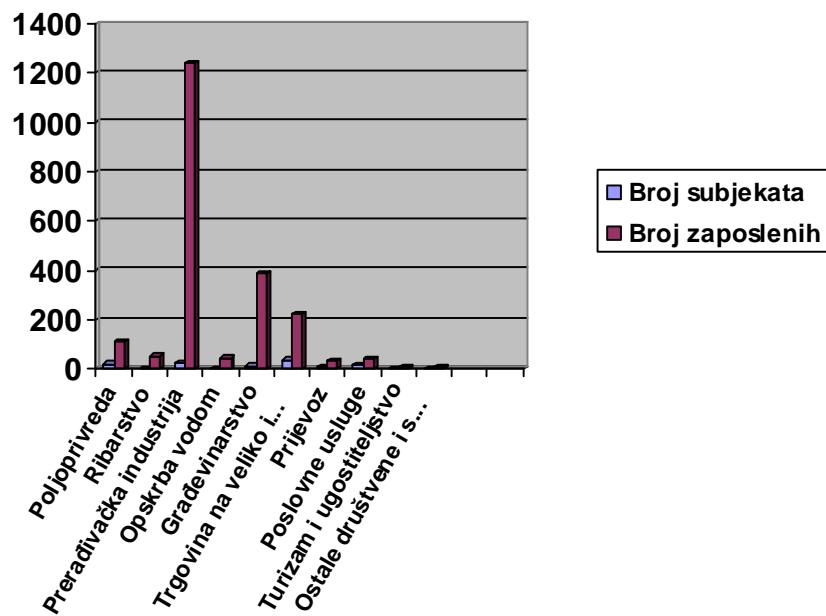
Slijedi detaljan pregled gospodarskih djelatnosti na području Grada prema broju registriranih subjekata odnosno broju zaposlenih djelatnika.

Tablica 2. Područja djelatnosti trgovackih društava i zadruga prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti sa sjedištem na području Grada Donjeg Miholjca

R. br.	GOSPODARSKA DJELATNOST	BROJ SUBJEKATA	BROJ ZAPOSLENIH
1.	Poljoprivreda	22	114
2.	Ribarstvo	1	54
3.	Prerađivačka industrija	25	1240
4.	Opskrba vodom, el. energijom	1	45
5.	Gradevinarstvo	13	387
6.	Trgovina na veliko i malo	38	224
7.	Prijevoz	10	33
8.	Poslovanje nekretninama i poslovne usluge	17	42
9.	Turizam i ugostiteljstvo	3	9
10.	Ostale društvene, socijalne i ostale uslužne djelatnosti	1	11
UKUPNO ZAPOSLENIH			2159

Izvor: Registar poslovnih subjekata

*Grafikon 1. Zastupljenost djelatnosti u trgovackim društvima i zadrugama na području
Grada Donjeg Miholjca*

Izvor: Registar poslovnih subjekata

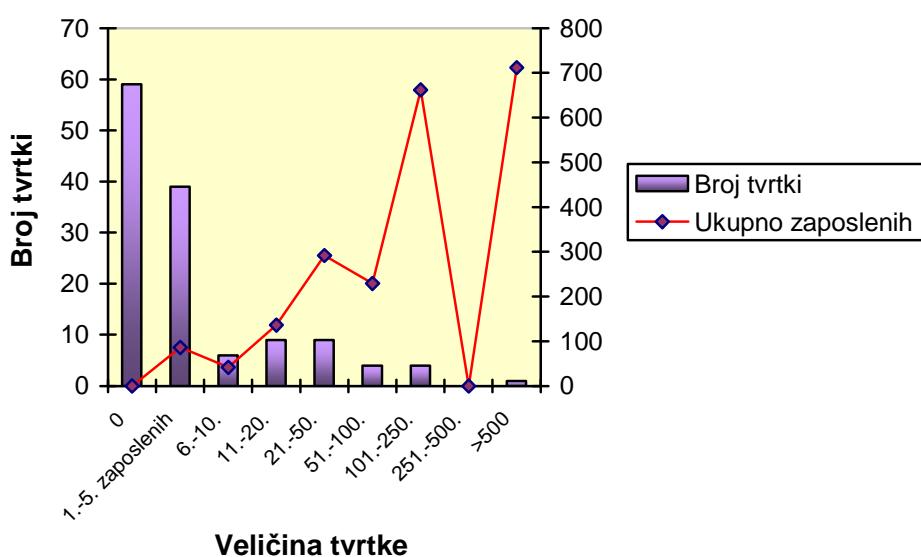
Ukoliko se promatra struktura trgovačkih subjekata na području Grada s obzirom na broj djelatnika koje zapošljavaju, najviše je malih obiteljskih poduzeća koji zapošljavaju od 1-5 djelatnika, dok je najmanji broj poduzeća s više od 500 zaposlenih, odnosno samo jedno takvo poduzeće posluje na području Donjeg Miholjca, a unatoč tome ipak čini kategoriju s najvećim brojem zaposlenih, dok je ukupna struktura prema broju zaposlenih prikazana u sljedećoj tabeli:

Tablica 3. Trgovačka društva prema broju zaposlenih na području Grada Donjeg Miholjca na dan 30. studenog 2009. godine

Kategorija	Broj tvrtki	Ukupno zaposlenih
0 zaposlenih	59	0
1-5 zaposlenih	39	86
6-10	6	42
11-20	9	136
21-50	9	292
51-100	4	229
101-250	4	662
251-500	0	0
>500	1	712
UKUPNO	131	2159

Izvor: Registar poslovnih subjekata

Grafikon 2. Trgovačka društva na području Grada prema veličini i broju zaposlenih na dan 30. studenog 2009. godine

Izvor: Registar poslovnih subjekata

2.2.3.2. Obrtništvo na području Grada

Obrt u smislu Zakona o obrtu (pročišćeni tekst - NN br. 49/03, 68/07, 79/07 i 40/10) je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

Obrti se mogu obavljati i kao sezonski obrti najdulje šest mjeseci unutar jedne kalendarske godine.

Obrti u smislu ovoga Zakona su:

1. slobodni obrti za obavljanje kojih se, kao uvjet ne traži ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit,
2. vezani obrti za obavljanje kojih se, kao uvjet traži ispit o stručnoj osposobljenosti i vezani obrti za obavljanje kojih se, kao uvjet traži majstorski ispit,
3. povlašteni obrti koje obrtnik ili trgovačko društvo smije obavljati samo na temelju povlastice koju izdaje nadležno ministarstvo ovisno o vrsti obrta.

Popis vezanih obrta, stupanj i vrstu stručne spreme potrebne za njihovo obavljanje te popis povlaštenih obrta i način izдавanja povlastica utvrđuje ministar nakon, prethodno pribavljenja mišljenja Hrvatske obrtničke komore i uz suglasnost nadležnog ministra ovisno o djelatnosti obrta.

Radi promicanja, uskladivanja i zastupanja zajedničkih interesa više obrtnika koji se bave istom ili sličnom djelatnošću, osnivaju udruženje obrtnika na području jedne ili više jedinica lokalne samouprave. Udruženje obrtnika je pravna osoba.

Udruženja obrtnika osnivaju se na teritorijalnom i strukovnom principu.

Na određenom području može se osnovati samo jedno udruženje obrtnika za iste ili slične vrste obrta.

Obrt se upisuje u obrtni registar koji vodi nadležni ured državne uprave. Obrtni je registar javan.

Obrt u poljoprivredi se osniva (nastaje) upisom u obrtni registar, a zatim se upisuje i u Upisnik trgovačkih društava, zadruga i obrtnika u poljoprivredi.

Prema podacima obrtnog registra na dan analize broja obrtnika odnosno zaključno sa 30. studenim 2009. godine na području Grada registrirano je ukupno 180 obrta sa početkom obavljanja djelatnosti. Najviše obrta registrirano je u sektoru trgovine odnosno popravka motornih vozila te turizmu i ugostiteljstvu a odnose se na ugostiteljske objekte koji se bave isključivo točenjem pića. Velik je broj registriranih obrta i u sektoru ostalih društvenih socijalnih i uslužnih djelatnosti, a odnose se uglavnom na frizerske obrte, cvjećarske, knjigovodstvene i pružanje informatičkih usluga.

Struktura obrta s obzirom na djelatnost koju obavljaju nalazi se u sljedećoj tabeli.

Tablica 4. Obrti na području Grada D. Miholjca prema gospodarskoj djelatnosti na dan 30. studenog 2009. godine

R. br.	GOSPODARSKA DJELATNOST	BROJ SUBJEKATA
1.	Poljoprivreda	21
2.	Prerađivačka djelatnost	10
3.	Graditeljstvo	13
4.	Trgovina, popravak motornih vozila	27
5.	Prijevoz, skladištenje i veze	13
6.	Poslovne usluge	19
7.	Turizam i ugostiteljstvo	26
8.	Ostale društvene, socijalne i ostale uslužne djelatnosti	52
UKUPNO ZAPOSLENIH		180

Izvor: obrtni register

Problem je u razvoju obrtničke djelatnosti u Gradu Donjem Miholjcu u nedostatku inicijative za razvojem tradicionalnih i umjetničkih obrta poput lončarstva, staklarstva, košaraštva, klobučarstva, postolarske djelatnosti kao i izrade umjetničkih predmeta. Cilj je Grada razvijati navedene vrste obrta radi potpore i pozitivnog utjecaja na jačanje kulture, tradicije i obogaćivanja turističke ponude na gradskom području.

2.2.3.3. Poljoprivrednici u sustavu PDV-a

Grad Donji Miholjac prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine odnosno prema podacima Državnog zavoda za statistiku ima upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava ukupno 810 gospodarstava od čega je 754 OPG –a i 56 poslovnih subjekata.

Navedeni broj upisanih čini udio od 4,86% ukupno registriranih poljoprivrednih gospodarstava u Osječko-baranjskoj županiji odnosno 0,18 % ukupno registriranih poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj.

Navedeni podaci daju nam uvid u strukturu industrije i općenito strukturu gospodarske aktivnosti na području Grada. Razvojno najzastupljenije industrije jesu metaloprerađivačka, drvoprađivačka, prehrambena i kemijska, a razvojnom se putanjom kreću i trgovačke, poslovne i uslužne djelatnosti.

Koncepciju razvoja gospodarstva u budućnosti Grad želi temeljiti na prirodnim resursima, želi osigurati osnovne preduvjete ulaganja poduzetnicima u fazi rasta i razvoja izgradnjom industrijske zone „Janjevci“ kao i poduzetničkim inkubatorom „OSVIT“.

2.2.3.4. Zadruge

Zadruga je dobrovoljno udruženje zadrugara u kojem svaki član sudjeluje neposredno i koje zajedničkim poslovanjem po načelu uzajamne pomoći unapređuje i zaštićuje svoj gospodarski i drugi profesionalni interes, u cilju ostvarenja svoje osobne i zajedničke dobiti zadrugara u skladu sa zakonom i pravilima zadruge.

Međunarodni zadružni savez (ICA -International Co-operative Alliance) definira zadrugu na sljedeći način: zadruga je autonomno udruženje osoba koje su se dragovoljno udružile kako bi ostvarile zajedničke gospodarske, socijalne i kulturne potrebe i nastojanja putem tvrtke koja je u zajedničkom vlasništvu i koju demokratski nadziru.

Zadruga uživa posebnu zaštitu države u obavljanju registrirane djelatnosti. Posebna državna skrb očituje se kroz stvaranje pozitivnog okruženja za razvoj zadrugarstva i istodobno država potiče osnivanje i razvojne projekte zadruga i zadružnog sustava sukladno gospodarskoj i socijalnoj strategiji razvoja područja na kojem djeluje.

Osnivanje, ustroj, rad i pravni položaj zadruge reguliran je Zakonom o zadrugama (NN br. 36/95., 67/01., i 12/02.). Definicija zadruge gotovo da je identična definiciji Međunarodnog zadružnog saveza, a naglasak je na dobrovoljnosti udruživanja, neposrednom radu sa zadrugom radi unapređivanja svog gospodarskog položaja, a na načelima uzajamne pomoći.

Svojstvo zadrugara stječe se osnivanjem zadruge ili pristupanjem zadruzi.

Zadruga je pravna osoba i upisuje se u sudski registar čijim upisom stječe svojstvo pravne osobe.

Zadrugu mogu osnovati najmanje tri poslovno sposobne fizičke osobe.

Zadruga se osniva ugovorom o osnivanju zadruge.

Zadruga po svom unutrašnjem ustroju je društvo osoba, zbog načina upravljanja njenih članova, nudi pravedniju raspodjelu i stimulira razvoj svojih osnivača-vlasnika. Zadruga posluje na demokratskim načelima pa je kao takva prepoznatljiva u odnosima prema EU i predpristupnim fondovima.

Prilikom osnivanja zadrugari ulaze članski ulog koji mora biti jednak što za posljedicu ima ravnopravnost zadrugara u odlučivanju i svaki zadrugar ima jedan glas. Nakon zaključenja ugovora o osnivanju i unosa članskog uloga saziva se osnivačka skupština koja donosi pravila zadruge, bira upravitelja odnosno upravu i imenuje članove nadzornog odbora.

Tijela zadruge

Zadrugom upravljaju zadrugari. U upravljanju zadrugom svaki zadrugar ima jedan glas, ako ugovorom o osnivanju zadruge ili pravilima zadruge nije drukčije uređeno. Zadruga vodi imenik zadrugara.

Tijela zadruge su skupština, nadzorni odbor i upravitelj. Pravilima zadruge može se predviđjeti formiranje upravnog odbora. Najviše tijelo u zadruzi je skupština zadruge, koja se sastaje najmanje jedanput na godinu. Nadzorni odbor ima najmanje tri člana, bira ih skupština na rok od dvije godine, a ako zadruga ima manje od deset zadrugara, skupština može obavljati poslove nadzornog odbora.

Imovinu zadruge čine članski ulozi zadrugara i imovina koja je stečena poslovanjem zadruge. Imovina zadruge je zajedničko vlasništvo zadrugara. Dobit pripada zadrugarima sukladno odredbama ugovora o osnivanju i pravilima zadruge. Dvije ili više zadruga mogu osnivati zadružni savez. Zadružni savez je pravna osoba i upisuje se u sudske registre.

Hrvatski zadružni savez osnovan radi na provođenju strategije razvitka zadrugarstva koja se temelji na međunarodnim zadružnim vrijednostima i načelima te Zakonu o zadrugama iz 1995. godine.

Osnovne zadružne vrijednosti su:

- **uzajamna pomoć,**
- **demokratičnost,**
- **pravednost,**
- **otvorenost i**
- **odgovornost.**

Na osnovi tih vrijednosti Hrvatski zadružni savez će posebno djelovati na primjeni slijedećih zadružnih načela:

- 1. načelo: dobrovoljno i otvoreno članstvo.**
- 2. načelo: demokratsko upravljanje članova.**
- 3. načelo: gospodarska suradnja članova**
- 4. načelo: autonomija i nezavisnost.**
- 5. načelo: izobrazba, osposobljavanje i priopćivanje.**
- 6. načelo: međuzadružna suradnja.**
- 7. načelo: briga o zajedništvu.**

Prema svjetskim iskustvima, a naročito u zemljama EU, zadruga je najpodesniji oblik za gospodarsku djelatnost malih poljoprivrednika, obrtnika i ribara. Osnovna je zadaća zadruge da bude organizator proizvodnje na posjedima malih poljoprivrednika, po mogućnosti da taj proizvod preradi na bilo kakav način i plasira ga na tržište. To znači da zadruga mora biti u sustavu i velike prerađivačke industrije i u lancu velikih trgovaca.

Osim za obavljanje gospodarskih djelatnosti zadruga je povoljan oblik za obavljanje i drugih djelatnosti kao na području zdravstva, socijalne skrbi, a naročito za obavljanje štedno-kreditnog poslovanja i izgradnju kuća i stanova.

2.2.3.4.1. Zadruge na području Grada Donjeg Miholjca

Na području Grada Donjeg Miholjca trenutno postoji osam aktivnih zadruga iz različitih područja djelatnosti. Najveći broj zadruga registriran je u području poljoprivrede, iako postoje registrirane zadruge u sektoru pružanja poslovnih usluga kao i u području proizvodnje suvenira i određenih umjetničkih predmeta s odlikama etnoloških, tradicionalnih i kulturnih vrijednosti.

Plan je, u svrhu gospodarskog i poduzetničkog razvoja, poticati ovaj oblik organizacije poslovanja u cilju jačanja tržišnog položaja i postizanja zadovoljavajuće konkurentne pozicije na temelju veličine, kvalitete i optimuma proizvodnje.

2.3. STANOVNIŠTVO I NEZaposlenost

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine Grad Donji Miholjac ima ukupno stanovnika 10.265 s prosječnom gustoćom naseljenosti od 66,7 stanovnika po km². Najveće naselje je sam grad Donji Miholjac, dok je od prigradskih naselja najveće mjesto Rakitovica.

Tablica 5. Broj stanovnika na području Grada Donji Miholjac

Mjesto	Muški	Ženski	Ukupno
Donji Miholjac	3251	3429	6680
Golinci	248	238	486
Miholjački Poreč	94	106	200
P. Podgajci	363	380	743
Radikovci	173	165	338
Rakitovica	443	482	925
Sv. Đurđ	427	466	893
Grad D. Miholjac	4999	5266	10265

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 6. Stanovništvo na području Grada prema pohađanju škole

KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA	Ukupno	Muško	Žensko
Ukupno	8408	4046	4362
1 – 3 razreda osnovne škole	369	123	246
4 – 7 razreda osnovne škole	1236	398	838
Osnovna škola	2387	996	1391
Srednja škola, 1-3 razreda, KV i VKV	2067	1445	662
Srednja škola, 4 i više razreda	806	378	428
Gimnazija	417	170	247
Srednje usmjereni obrazovanje	310	138	172
Više škole, veleučilišta i stručni studij na visokim školama	164	93	71
VI. stupanj i stručni studij na fakultetima	72	41	31
VII. stupanj i sveučilišni studij na fakultetima i visokim školama	409	220	189
Fakulteti umjetnosti i umjetničke akademije	4	2	2
Nepoznato	34	20	14

Izvor: Državni zavod za statistiku (podaci iz Popisa stanovništva 2001. g.)

Kvalifikacijska struktura stanovništva na području Grada Donjeg Miholjca odlikuje se stanovništvom sa završenom osnovnom školom koje čini ukupno 28,38 % ukupnog stanovništva, te stanovništvom sa završenom trogodišnjom srednjom školom koje čini ukupno 24,58 % ukupnog stanovništva Grada. Stanovništvo sa završenom višom odnosno VI. I VII. stupnjem fakulteta čini tek 7,72 % ukupnog stanovništva Grada. Kvalifikacijska struktura pokazuje relativno nisku razinu obrazovanja s obzirom da više od 50 % stanovništva ima tek osnovno odnosno zanatsko obrazovanje. Slijedeći problem koji se iz navedene strukture može uočiti je loša obrazovna struktura ženskog stanovništva koje prevladava u skupinama sa nižom razinom obrazovanja dok su žene slabije zastupljene u skupinama sa završenim višim odnosno visokim obrazovanjem.

2.3.1. Izvori sredstava za život

Tablica 7. Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život

Spol / postotak	Ukupno	%	Muški	%	Ženski	%	
ukupan broj stanovnika	10265	100,00	4999	100,00	5266	100,00	
GLAVNI IZVORI SREDSTAVA ZA ŽIVOT	prihodi od rada	3055	29,76	1931	38,63	1124	21,34
	prihodi od rada i mirovine	51	0,50	39	0,78	12	0,23
	prihodi od rada i ostali prihodi (socijalne naknade i drugi prihodi)	232	2,26	169	3,38	63	1,20
	samo mirovina	1890	18,41	834	16,68	1056	20,5
	mirovina i socijalne naknade	13	0,13	8	0,16	5	0,09
	mirovina i ostale naknade	73	0,71	46	0,92	27	0,51
	samo socijalna naknada	255	2,48	122	2,44	123	2,53
	samo prihodi od imovine	27	0,26	14	0,28	13	0,25
	samo povremena potpora drugih	20	0,19	11	0,22	9	0,17
	ostali prihodi	122	1,19	64	1,28	58	1,10
	bez prihoda	4473	43,58	1745	34,91	2728	51,80
	Nepoznato	54	0,53	16	0,32	38	0,72

Izvor: DZS

Struktura stanovništva s obzirom na izvor sredstava za život daje nepovoljnu razvojnu sliku iskazanu činjenicom da je 43,58 % stanovništva bez prihoda za život odnosno u potpunosti uzdržavano stanovništvo. Bitno je istaknuti kako je ovom analizom obuhvaćeno stanovništvo svih dobnih skupina, uključujući i djecu. Navedeni problem dobiva još težu sliku ukoliko se osobama bez prihoda pribroji i 4 % stanovništva koje živi od socijalne naknade i povremenih prihoda, a koji s obzirom na veličinu prihoda predstavljaju marginu društva jedva preživljavaju. Prihodi od mirovina čine 19,25 % ukupnih prihoda, a s obzirom na visine mirovina u Republici Hrvatskoj stanovništvo s navedenim prihodima također karakterizira nizak životni standard. Navedeni pokazatelji ukazuju na problem nezaposlenosti na području Grada.

Prihod od rada ostvaruje 29,76 % ukupnog stanovništva ili tek nešto više od jedne četvrtine. Takva slika ukazuje da je u jednoj četveročlanoj obitelji, kakvih je prema prosječnom broju živorodene djece po jednoj ženi najviše, zaposlen, odnosno prihod od rada ostvaruje tek jedan njezin član. Situacija poput ove, uz relativno nizak prosjek plaće koji se u ovim krajevima kreće oko 4.200,00 kuna, znači nizak životni standard i borbu za egzistenciju koja za sobom povlači niz ekonomskih problema poput slabe kupovne moći, nemogućnosti pokrivanja sindikalne košarice te socijalnih poput nemogućnosti osiguranja kvalitetnog školovanja, nezadovoljstva, stresa i depresije.

2.3.2. Nezaposlenost

Problem nezaposlenosti gorući je gospodarski, ali i društveni problem na cijelom području Republike Hrvatske, a Donji Miholjac ne predstavlja iznimku nego upravo potvrđuje iskazani problem.

Grad Donji Miholjac prema podacima o stanju nezaposlenosti na dan 31.12.2009. godine bilježi sljedeće podatke o nezaposlenosti.

Tablica 8. Kvalifikacijska struktura nezaposlenosti na području Grada Donjeg Miholjca

Kategorija	Ukupno
Ukupno	981
Bez škole i nezavršena OŠ	84
Osnovna škola	245
Srednja škola u trajanju do 3 godine	327
Srednja škola u trajanju od 4 god. i više	227
Gimnazija	49
Viša škola, I. Stupanj, stručni studij	22
Fakulteti, akademije, magisterij, doktorati	27

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Osijek

Prema navedenim podacima broj nezaposlenih na kraju 2009. godine iznosio je 981 što bi relativno izraženo značilo stopu nezaposlenih od 23,21 %. Registrirana stopa nezaposlenosti za mjesec prosinac na nacionalnoj razini iznosi 16,7 % iz čega se može zaključiti da je Grad Donji Miholjac po stopi nezaposlenosti daleko iznad nacionalnog prosjeka i ulazi u skupinu Gradova i Općina na području Republike s izrazito visokim stopama nezaposlenosti.

Analizirajući strukturu nezaposlenosti prema razini obrazovanja uočeno je kako najviše nezaposlenih ima sa završenom srednjom trogodišnjom školom odnosno strukovnim zanimanjima od kojih su na ovom području najviše zastupljeni prodavači i frizeri. Osim u slabo razvijenom poduzetništvu i nedostatku posla na tržištu rada veliki problem leži i u lošoj koordinaciji ponude i potražnje na tržištu rada odnosno strukturi zanimanja nezaposlenih osoba. Neodgovarajuća struktura zanimanja nezaposlenih osoba posljedica je neusklađenosti obrazovnih programa koje nude obrazovne institucije na lokalnom području sa stvarnim potrebama odnosno ponudom posla i strukturom industrije.

Grad Donji Miholjac već nekoliko godina kontinuirano pokušava riješiti problem nezaposlenosti poticanjem razvoja poduzetništva i ubrzavanjem gospodarskih tokova kao i izgradnjom industrijske zone te poticanjem ulaganja u istu u cilju otvaranja novih radnih mesta. Jedan od koraka smanjenja stope nezaposlenosti je i projekt profesionalne orientacije pod nazivom „Iz škole na radno mjesto“ koji u suradnji sa Gradom već nekoliko godina realizira Miholjački poduzetnički centar, a kojim se učenici završnih razreda osnovne škole nastoje usmjeriti na zanimanja koja su deficitarna na lokalnom tržištu rada odnosno koja su u skladu s potrebama postojećih gospodarskih subjekata koji djeluju na području Grada.

2.4. UPRAVLJANJE RAZVOJEM

Grad Donji Miholjac razvija se kao industrijski, obrazovni i administrativni centar koji svoj razvoj planira temeljiti na znanju i inovativnosti.

Ranije utvrđeni ciljevi grada jesu:

- integriran i održiv gospodarski rast i razvoj
- poticanje uvođenja i razvoja novih tehnologija
- nova zapošljavanja u cilju smanjenja stope nezaposlenosti povećanje izvoza roba
- stvaranje kulture poslovanja orijentirane kupcu, vještinama i kvaliteti
- razvoj i otvaranje novih obrta i malih tvrtki
- poticanje direktnih stranih ulaganja

Definirane mjere ostvarenja ciljeva:

- izgradnja industrijske zone
- izgradnja komunalne i poslovne infrastrukture
- lokalni poticaji i olakšice za ulagače
- poticanje direktnih ulaganja
- profesionalna potpora investitorima, brzi odgovori na njihove zahtjeve i fleksibilnost
- definirani programi ljudskih potencijala

Komparativne prednosti koje olakšavaju ostvarenje navedenih ciljeva jesu povoljan geo-prometni položaj, bogat prirodni potencijal poljoprivrednih i šumskih površina kao i očuvan prirodni okoliš, kvalificirana i obrazovana radna snaga u budućnosti te razvijena prometna, komunalna i poslovna infrastruktura.

Grad aktivno radi na ostvarenju postavljenih strateških ciljeva razvoja kontinuirano provodeći definirane razvojne mјere.

Razvoj industrije temelji se na prirodnim resursima: poljoprivreda, šume i vode. Sukladno tome definirani su i poželjni pravci razvoja: prehrambeno-prerađivačka industrija, drvoprađivačka i metalska industrija.

Jedna od mјera upravljanja razvojem gospodarstva svakako je izgradnja Industrijske zone „JANJEVCI“.

Grad Donji Miholjac paralelno razvija dvije poduzetničke zone. Industrijska zona „Janjevci“ smještena je na istočnom ulazu u grad iz smjera Osijeka, dok je druga poslovna zona „Lanik“ smještena na sjevernom dijelu grada odnosno na izlazu iz Donjem Mihojca prema granici sa republikom Mađarskom.

2.4.1. Industrijska zona JANJEVCI

Industrijska zona „Janjevci“ ukupno obuhvaća površinu od 1.257.480 m² od čega je 422.856 m² izgrađeno, a za izgradnju preostaje 719.090 m². U sklopu industrijske zone Grada Donjeg Miholjca trenutno posluje 31 poduzetnik. Plan je lokalne samouprave dosegnuti broj od minimalno 65 poduzetnika koji bi sjedište poslovanja trebali imati u okvirima industrijske zone JANJEVCI.

Izgradnja industrijske zone JANJEVCI tijekom godina odvijala se u dvije etape. Početkom intenzivne izgradnje industrijske zone JANJEVCI smatra se početak sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća kada na području industrijske zone Grada Donjeg Miholjca niču prvi proizvodni objekti. Intenzivan proces gradnje proizvodnih objekata u sklopu zone traje do početka devedesetih kada ratna događanja i ekonomski promjene zaustavljaju svaki tip investicijskih ulaganja na ovim područjima. Danas na području industrijske zone djeluje ukupno 25 poslovnih subjekata koji zapošljavaju nekoliko stotina djelatnika. Poslijeratna recesija izgradnju industrijske zone stavlja u fazu mirovanja punih deset godina da bi se prve odluke o nastavku izgradnje industrijske zone donijele 2002. godine.

Odluka o nastavku izgradnje industrijske zone predstavlja početak mјera Grada Donjeg Miholjca na rješavanju recesijskih problema poput velike nezaposlenosti, gospodarskog zaostajanja kraja i niskog životnog standarda građana.

Druga etapa izgradnje infrastrukture u industrijskoj zoni kreće 2005. godine kada se predviđa osigurati infrastrukturna opskrbljenost ukupne površine od 896.460 m². U prvom se valu izgradnje izgradila potrebna komunalna i prometna infrastruktura na ukupnoj površini d 177.370,00 m² i otpočela izgradnja proizvodnih objekata u vlasništvu 10 različitih poslovnih subjekata. Trenutno na navedenoj površini proizvodnju obavlja šest poslovnih subjekata, a četiri se nalaze u fazi izgradnje proizvodnih pogona.

Izgradnju proizvodnih pogona u industrijskoj zoni i otvaranje novih radnih mesta prihvatali su lokalni i vanjski poslovni subjekti s velikom zainteresiranošću jer im se pružila prilika izgradnje i proširenja proizvodnje po izuzetno povoljnim uvjetima. Povoljna cijena građevinskog zemljišta namijenjenog izgradnji proizvodnih pogona uz raspoloživu ukupnu komunalnu i prometnu infrastrukturu u povoljnoj proizvodnoj okolini koja omogućuje lakši pronalazak poslovnih partnera neki su od elemenata privlačenja poduzetnika i poticanja na izgradnju pogona u sklopu industrijske zone.

Postojeći infrastrukturno opskrbljeni kapaciteti industrijske zone „Janjevci“ su popunjeni, raspoloživih građevinskih parcela opremljenih komunalnom infrastrukturom nema, a pristigla pisma namjere poduzetnika koji izražavaju želju i potrebu za izgradnjom novih proizvodnih pogona u sklopu zone potiču lokalnu vlast na nastavak izgradnje infrastrukture u zoni čemu u prilog govore i postojeći statistički podaci o trenutnoj razini nezaposlenosti koja se još uvjek kreće na oko 20 %. Izgradnja industrijske zone svoje ciljeve prepoznaje u otvaranju novih radnih mesta, smanjenju stope nezaposlenosti, ukupnom gospodarskom razvoju područja i porastu životnog standarda stanovništva.

Grad Donji Miholjac donio je odluku o nastavku izgradnje industrijske zone „JANJEVCI“ na dodatnih 42 ha građevinskog zemljišta koje se nalazi u području zone. Sredstva namijenjena izgradnji poslovne infrastrukture pokušavaju se osigurati putem različitih izvora financiranja.

Najveći finansijski izvor za izgradnju komunalne infrastrukture jesu predpristupni fondovi EU iz programa IPA III c koji su namijenjeni upravo izgradnji poslovne infrastrukture u postojećim poduzetničkim zonama. Grad Donji Miholjac već je aplicirao na dva projekta iz programa IPA koji se trenutno nalaze u procesu evaluacije i iz kojih se očekuje cca 860.000 €. Preostali iznos sredstava Grad očekuje iz projekata Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva namijenjenih izgradnji poduzetničkih zona, dok će se dio sredstava osigurati iz vlastitih sredstava.

2.4.1.1. Promotori projekta i tijek realizacije

Glavni promotor, a ujedno i nositelj projekta izgradnje odnosno nastavka izgradnje industrijske zone „JANJEVCI“ je Grad Donji Miholjac, a u cilju razvoja gospodarstva grada, smanjenja nezaposlenosti i poboljšanja uvjeta života njegovih stanovnika.

Rezultati konkretnih aktivnosti na izgradnji zone JANJEVCI su sljedeći:

- Donesena odluka o izgradnji industrijske zone JANJEVCI 2002. godine
- 2003. godine ostvarena prva finansijska sredstva namijenjena izgradnji zone i počela izgradnja infrastrukture u zoni
- 2005. godine donesena odluka o donošenju niza poticajnih mjera u cilju privlačenja direktnih poduzetničkih investicija u zonu
- 2008. godine 17 ha površine opskrbljeno je potrebnom infrastrukturom
- 2009. godine prodane su sve građevinske parcele na dijelu opremljenom komunalnom i prometnom infrastrukturom
- 2009. godine na novoizgrađenom dijelu zone proizvodnju obavlja šest poduzetnika koji zapošljavaju cca 380 djelatnika
- 2009. godine na području industrijske zone posluje ukupno 31 poduzetnik i zaposleno je ukupno cca 750 djelatnika

- 2009. godine donesena odluka o nastavku izgradnje infrastrukture u zoni na dodatnih 10 ha površine i pokrenuta izgradnja
- 2010. godine nastavak izgradnje infrastrukture na preostalom zemljištu u industrijskoj zoni na ukupnoj površini od 32 ha

2.4.1.2. Mjere poticanja investicijskih ulaganja u Industrijsku zonu

Radi poticanja investicijskih ulaganja na područje Grada Donjeg Miholjca izrađen je **Marketing plan Industrijske zone**, kojim su utvrđene određene mjere u cilju privlačenja investicija na ovo područje.

Tablica 9:Lokalni poticaji na području Grada Donjeg Miholjca

Vrsta poticaja	Način obračuna	Olakšice za investitore
<i>Greenfield investicije</i>		
<i>Ugovor o pravu građenja</i>		<i>Trajanje ugovora 3 godine</i>
<i>Kupoprodajni ugovor</i>		<i>Nakon izgradnje objekta</i>
<i>Porez na tvrtku</i>		<i>2 godine oslobođenje</i>
<i>Cijena građevinskog zemljišta</i>		<ul style="list-style-type: none"> -Uporabna dozvola do 12 mjeseci, 1€/m² -Uporabna dozvola do 24 mjeseca, 2€/m² -Uporabna dozvola do 36 mjeseci, 3€/m²
<i>Komunalni doprinosi: - obračun po m³ prostora;</i>	<i>Što je veći objekt, cijena po m³ pada, tako da što je objekt veći, cijena pada (od 10-1 kn/m³)</i>	<ul style="list-style-type: none"> <1500m³: 10,00kn /m³ 1501-2500 m³: 9,00 kn/m³ 2501-4500 m³: 7,50 kn/m³ 4501-6500 m³: 6,50 kn/m³ 6501- 8500 m³: 5,50 kn/m³ 8501-10500m³ : 4,50 kn/m³ 10501-13500m³:3,50 kn/m³ 13501-16500m³:2,50 kn/m³ 16501-19000 m³ : 1,50 kn/m³ >19001 m³ : 1,00 kn/m³
<i>Brownfield investicije</i>		
<i>Izgrađeni objekti</i>		<i>Područje industrijske zone</i>
		<i>Raspoloživa kvalificirana radna snaga</i>

Izvor: Marketing plan Industrijske zone Janjevci iz 2007. godine

Proces izravnog marketinga u privlačenju investicija

- Osmisliti poslovno pismo na jednoj stranici, adresirano na vlasnike ciljanih tvrtki
- Pismom nastojati privući njihovu pažnju sa sloganom i marketinškom porukom zone
- Broj pisama ovisit će o broju ciljanih potencijalnih investitora koje izaberemo
- E-mailove slati na relativno mali broj adresa. Do 100 tvrtki će biti uključeno u ovaj način slanja pošte.
- Pored slanja e-mail pošte koristit i telefon radi ostvarivanja kontakta sa ciljnom skupinom
- Cilj ostvarivanja kontakata putem e-maila i telefona je ostvarivanje povratne informacije i dogovaranje sastanka sa ciljanom tvrtkom, najvjerojatnije u inozemstvu
- Sastanci će uključivati APIU i ured hrvatske ambasade, ako proračun zone ne predviđa odlazak osoblja naše zone u inozemne posjetе
- Pomoć hrvatskih izaslanstava u inozemstvu također može doprinijeti ostvarivanju poslovnih kontakata sa ciljanim kompanijama

Izgradnja image-a prema domaćim investitorima i FDI

- Oblikovanje nove brošure/ CD-a koja će prikazati važnost područja za domaće tvrtke te koja će nagovijestiti izgradnju treće faze industrijske zone.
- Ponuditi tiskanim medijima vijesti relevantne za ovo područje, npr. otvaranje novih tvornica, prodaja zemljišta, najava izgradnje novih tvornica.
- Razvoj dobrih poslovnih odnosa s novinarima ili izdavačima prestižnih nacionalnih izdanja poput: časopisa Lider; Business.hr; Poslovni dnevnik; Jutarnji list; Večernji list itd.
- Doprinos kroz aktivno sudjelovanje na lokalnim i nacionalnim konferencijama u cilju prikazivanja povlastica koje nudi ovo područje.
- Sudjelovanje na međunarodnim godišnjim konferencijama vezanim uz poticanje ulaganja, posebice u zemljama koje se nalaze u Regiji poput konferencije u mjestu Siklos u Republici Mađarskoj
- Promocija Zone na regionalnoj i nacionalnoj razini kroz lokalne medije poput televizije i radija.
- Organiziranje posjeta Zoni od strane državnih vlasti radi ukazivanja na potrebu doprinosa državnih razina razvoju infrastrukture u Zoni.
- Organiziranje posjeta od strane predstavnika inozemnih trgovačkih komora i raznih gospodarskih udruženja. To bi trebalo predstavljati tekuću aktivnost.

Ostale mjere poticanja ulaganja u industrijsku zonu jesu izgradnja i ažužiranje web stranice, komunikacija sa investitorima, održavanje dobrih poslovnih odnosa („after-care usluga) i marketinška izobrazba managementa zone.

2.4.2. Poslovna zona LANIK

Poslovna zona „LANIK“ smještena je na ulazu u Donji Miholjac iz Republike Mađarske.

Zona se realizira sukladno urbanističkoj i projektnoj dokumentaciji. Prostire se na površini od 60.000 m². Izrađen je glavni projekt za cestu, nogostupe, oborinsku odvodnju i kanalizaciju. Izvršena je parcelacija i zona je podijeljena na ukupno 20 parcela. Prosječna veličina parcele iznosi 2.000 m².

U sklopu poslovne zone planira se izgradnja poduzetničkih objekata namijenjenih razvoju poslovnih, obrtničkih, uslužnih i poduzetničkih sadržaja. Od postojećih sadržaja, u zoni je izgrađen carinski terminal za carinjenje robe kao i poslovni objekt u kojem su smještene carinske i špeditorske službe. U sklopu zone „Lanik“ izgrađen je i ugostiteljski objekta koji pruža usluge smještaja i noćenja.

Cijena 1 m² građevinske površine iznosi 1-3 €. Dok visina komunalnog doprinosa, ovisno o veličini objekta, iznosi 1-15 kn po m³.

Grad u svrhu ostvarenja navedenog cilja poduzima konkretne mjere poticanja ulaganja poput pružanja mogućnosti kupovine građevinskih parcela uz odgođeno plaćanje, umanjeni komunalni doprinos, umanjenu komunalnu naknadu, olakšice za porez na tvrtku.

2.5. KOMUNALNA I PROMETNA INFRASTRUKTURA

2.5.1. Energetski sustav

Područjem Donjeg Miholjca prolazi magistralni naftovod unutar eksplotacijskog polja Kućanci-Kapelna te magistralni i regionalni plinovodi. Plinoopskrbni sustav distributera HEP-Plin d.o.o. – pogon distribucija plina Osijek na području Donjeg Miholjca obuhvaća mjerno reducijsku stanicu te mrežu lokalnih plinovoda. Na mjernu su reducijsku stanicu u Donjem Miholjcu priključene mreže lokalnih srednje tlačnih plinovoda svih naselja na području Grada.

Sustav električne energije distributera HEP-Prijenos d.o.o., PrP Osijek na području Grada Donjeg Miholjca čine nadzemni dalekovodi 110 kV s transformatorskim postrojenjem – trafostanicom Donji Miholjac od koje vode dalekovodi prema Valpovu, Našicama i Siklosu.

2.5.2. Vodoopskrbni sustav

Vodoopskrbni sustav Donjeg Miholjca kao i svih prigradskih naselja sastoji se od zahvata vode na crpilištu „Donji Miholjac“, uređaja za preradu vode i magistralnog cjevovoda koji vodi do naselja „Malinovac“ na području susjedne Općine Magadenovac i opskrbљuje vodom naselja Rakitovica, Mih.Poreč (Golinci i Radikovci), te Sveti Đurađ i P.Podgajce.

Današnja izgrađenost vodovodne mreže na području grada je cca 90 %. Kapaciteti za preradu vode danas osiguravaju preradu vode od 60 l/s što je omogućeno sanacijom vodocrpilišta.

Proces izgradnje vodoopskrbe nalazi se u završnoj fazi svoje izvedbe na području Grada Donjeg Miholjca.

Jedina naselja koja danas nemaju razvijen vodoopskrbni sustav jesu Golinci i Radikovci. Izgradnja razdjelne mreže u naseljima Radikovci i Golinci trenutno se nalazi u započetom procesu izgradnje, dok se za spojne cjevovode za navedena naselja u ljetu 2010. godine planira raspisati natječaj za izgradnju.

Novi dio industrijske zone čija je izgradnja započela prije pet godina još uvijek nije u potpunosti opskrbljen potrebnom komunalnom infrastrukturom iako se može reći da se upravo s odvodnjom najdalje stiglo. Od ukupno 896.460 m² koliko se treba infrastrukturno opskrbiti, vodovodnu mrežu je potrebno provesti na još cca 320 000 m², dok je na preostalim površinama ona već izvedena.

Grad Donji Miholjac već je aplicirao projekte izgradnje vodovodne mreže na predpristupne fondove EU kako bi osigurao sredstva za izvođenje preostalog dijela vodovodne mreže u industrijskoj zoni.

Cjelokupnim sustavom upravlja KG „Park“ d.o.o. Donji Miholjac, a zdravstveni nadzor nad kvalitetom vode te uzorkovanje vode provodi „Zavod za javno zdravstvo“ Osijek.

2.5.3. Odvodnja

Za razliku od vodovodne mreže koja je na području Grada prilično razvijena, stanje s kanalizacijskom mrežom potpuno drugačije.

Mjesto Donji Miholjac kao jedino gradsko naselje za sada jedino na području Grada Donjeg Miholjca ima provedenu kanalizacijsku mrežu.

U prigradskim naseljima još nije izведен kanalizacijski sustav, a zbrinjavanje otpadnih voda rješava se putem septičkih jama, često neadekvatno izvedenim, individualnim ispuštanjem u podzemlje, ispuštanjem u postojeće otvorene jarke uz prometnice i na slične načine. Navedeni načini ne zadovoljavaju minimum higijenskih mjera što definira odvodnju i sustav pročišćavanja otpadnih voda strateškim problemom koji zahtjeva potrebu za hitnom intervencijom i rješenjem istog. Za sva naselja izrađeno je konceptualno rješenje odvodnje, a u izradi su glavni projekti.

Odvodni sustav samog mjesta Donjeg Miholjca planiran je kao djelomično mješoviti sustav (samo u centru grada), a izgrađen je kao pretežito mješoviti jer su priključene i oborinske vode. Do 1980. godine izgrađen je kolektor do uređaja za pročišćavanje, a 1986. godine Istočni kolektor. Zbog malih padova, loše izvedbe i slabog održavanja dijelovi kanalizacije su u slabom stanju, a kod oborina često plavljeni. Uređaj za pročišćavanje počeo se graditi krajem 1986. godine, kada je izgrađen dovodni kolektor i mehanički dio uređaja (preljevna građevina, crpna postaja, rešetka, pjeskolov, upravna zgrada) da bi se 1987. godine završili i građevinski radovi druge faze (aeracioni bazeni, sekundarna taložnica, zgušnjiva mulja) te nabavljen dio elektrostrojarske opreme.

U tijeku je izgradnja novog modernog sustava za pročišćavanje otpadnih voda, gdje će se nakon tretmana dobivati visok stupanj pročišćenih voda i to kako mehanički, tako i biološki.

Grad Donji Miholjac aplicirao je projekt izgradnje mreže odvodnje otpadnih voda u industrijskoj zoni na predpristupne fondove EU namijenjene izgradnji poslovne i komunalne infrastrukture.

Postoji izrađeno koncepcijsko rješenje za izgradnju kanalizacijske mreže u prigradskim naseljima, a u tijeku je izrada glavnog projekta. Grad Donji Miholjac u petogodišnjem razdoblju planira izgraditi kanalizacijsku mrežu u prigradskim naseljima, te za istu već planira finansijsku konstrukciju. Glavni izvor financiranja navedene investicije trebale bi biti Hrvatske vode d.d Zagreb.

Izgradnja kanalizacijskog kolektora u ulici Vatroslava Lisinskog u Donjem Miholjcu koja bi spojila kanalizacijsku mrežu na postojeću kanalizacijsku mrežu grada Donjeg Miholjca i koja je neophodna za provedbu kanalizacijskog sustava u Industrijskoj zoni u procesu je realizacije. Za navedeni je kolektor izrađen glavni projekt i ishođena potvrda glavnog projekta, a Grad je aplicirao zahtjev na predpristupni fond EU, program IPA IIIC namijenjen razvoju poslovne infrastrukture za dodjelu sredstava za izgradnju navedenog kolektora.

Do sada je od 2005. godine izgrađen sustav kanalizacije na cca 18 h površine industrijske zone dok je isti potrebno provesti na dodatnih 42 ha površina u sklopu zone

Strateški interes Grada Donjeg Miholjca je provesti kanalizacijsku mrežu u svim prigradskim naseljima, provesti kanalizacijsku mrežu u industrijskoj zoni „Janjevc“¹, izgraditi novi kanalizacijski kolektor koji će osigurati spajanje kanalizacijske mreže zone na postojeću kanalizacijsku mrežu kao i izvršiti rekonstrukciju odvodnje otpadnih voda u Donjem Miholjcu.

2.5.4. Uređenje vodotoka i voda

Cjelokupno područje Grada Donjeg Miholjca nalazi se unutar granica vodnog područja slivova Drave i Dunava te slivnom području Karašica – Vučica.

Regulacija se vodotoka na području Grada Donjeg Miholjca kao i izgradnja vodnih građevina usklađuje s Republikom Mađarskom s obzirom da se radi o graničnom području. Granično područje odnosi se na dionicu Podgajci Podravski- Moslavina Podravska koja je regulirana i uređena korita u razdoblju 1960-1980. godine.

Sustav obrane od poplava predstavljaju nasipi uz Dravu: nasip Sveti Đurađ – Donji Miholjac i nasip Hobođ-Zabara. Uz nasip Sveti Đurađ – Donji Miholjac, na branjenoj strani, nalazi se kompleks miholjačkih ribnjaka. Sustav obrane od poplava ima svrhu zaštite od poplava vanjskim vodama područja koje se mogu javiti na rijeci Dravi odnosno dotokom oborinskih voda s Papuka ili Krndije.

2.5.5. Melioracijska odvodnja

Sustav melioracijske odvodnje obuhvaća sjeverni dio slivnog područja Karašica – Vučica, odnosno na području grada ravničarski dio, u kojem je uz obranu od poplava bitna i odvodnja suvišnih vlastitih voda. Glavni recepienti vlastitih suvišnih voda su rijeka Karašica te posredno rijeka Drava. U navedenom je slivnom području izgrađen sustav objekata obrane od poplava u vidu obrambenih nasipa uz vodotoke te kanali II.

reda. Na navedenom području nema službeno prihvaćenih obrambenih nasipa jer su uz većinu vodotoka uglavnom formirana odlagališta od čišćenja vodotoka i kao takva ne smatraju se obrambenim nasipima.

Dogradnja odvodnje najintenzivnije se provodila u okviru provođenja mjera komasacije što znači de su se u razdoblju 1976.-1985. godine intenzivno gradile pojedinačne random te plošne drenaže. U idućem je razdoblju potrebno provesti rekonstrukciju kanalske mreže I. i II. reda.

Sustav kanalske mreže izvan naseljenih mjesta održavaju Hrvatske vode prema svojem programu uređenja. Slabosti kanalske mreže i problemi sa sustavom unutar naseljenih mjesta pokazuje da se nije dovoljno vodilo računa o prohodnosti pojedinih mjesnih kanala i takvo stanje može stvarati probleme kod velike količine oborina.

2.5.6. Zbrinjavanje otpada

Zbrinjavanje otpada na području Grada Donjeg Miholjca u nadležnosti je Komunalnog gospodarstva Park d.o.o. Organizirano sakupljanje otpada osim u samom gradu, vrši se i u svim prigradskim naseljima na području Grada Donjeg Miholjca.

KG Park upravlja jednim organiziranim odlagalištem otpada – Doroslav koje se nalazi jugozapadno od mjesta Donji Miholjac.

Sanacija sa zatvaranjem postojećeg odlagališta provodi se u suradnji Grada i Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. Nakon otvaranja regionalnog odlagališta otpad će se prikupljati na deponiji „Doroslov“, sortirati i otpremati na regionalno odlagalište radi zbrinjavanja.

Nelegalna odlagališta otpada u prigradskim naseljima na kojima se odlagao otpad prije no što se počelo provoditi kontrolirano prikupljanje otpada adekvatno su sanirana. Problem je u stalnom novom pojavljivanju „divljih“ odlagališta otpada.

2.5.7. Prometna infrastruktura

2.5.7.1. Cestovni promet

Područjem Grada Donji Miholjac prolaze državne sabirne ceste D34 (Daruvar D5 – Slatina-Donji Miholjac-Josipovac D2 i D53 (GP Donji Miholjac [državna granica s Republikom Mađarskom] – Našice – GP Slavonski Brod (Državna granica s Republikom Bosnom i Hercegovinom]). Obje državne ceste su u cijelosti asfaltirane, širine kolnika 6,0 m.

Za regulaciju prometa, koji se sada odvija kroz Grad, izrađen je projekt južne obilaznice Donjeg Miholjca.

Područjem grada Donji Miholjac prolaze slijedeće županijske ceste:

- Ž4032 (Donji Miholjac [D34] [Mihanovićeva – P. Radića]-Ivanovo)
- Ž4046 (Golinci – Miholjački Poreč [D53]) i
- Ž4047 (Miholjački Poreč [D53] – Čamagajevci – Črnkovci [D34]).

Postojeće županijske ceste u cijelosti su asfaltirane.

Područjem Grada Prolaze i slijedeće lokalne ceste:

- L44013 (Kapelna (Ž4031) – L 44015)

- L44015 (Golinci (Ž4046) – Kućanci (Ž4031) i
- L44016 (Podgajci Podravski (D34) – Ž4047)

2.5.7.2. Željeznički promet

Područjem Grada ne prolazi željeznica te su stanovnici s područja Grada Donjeg Miholjca orijentirani na najbliže Željezničke kolodvore u Slatini odnosno Našicama. Nedostatak pruge i željezničkog prometa je ograničavajući čimbenik kod privlačenja vanjskih investicija, jer se sve robe i sirovine moraju transportirati cestovnim prometom.

2.5.7.3. Zračni promet

Stanovništvo Grada Donjeg Miholjca orijentirano je na zračnu luku Osijek kao najbližu zračnu luku.

2.5.7.4. Riječni promet

Iako je Grad smješten uz plovno područje rijeke Drave, trenutno ne postoji riječna luka niti se vrši riječni promet ljudi odnosno tereta. Najbliža riječna luka za transport roba je kod Nemetina.

S hrvatske strane rijeke Drave postoji potreba za uređenje pristaništa kod Donjeg Miholjca u koje bi pristajali turistički brodovi.

2.5.8. Pošta

Poštanski promet na području Grada odvija se putem operativne jedinice Donji Miholjac koja u svom sastavu ima ukupno 9 poštanskih ureda dok se na području Grada nalaze 4 poštanska ureda (Miholjački Poreč, Rakitovica, Podravski Podgajci i Donji Miholjac). Pošta se uredno dostavlja pet puta tjedno u svim naseljima na području Grada.

2.5.9. Telekomunikacije

Gradskim područjem prolazi svjetlovodni kabel na trasi Osijek-Donji Miholjac-Pečuh.

Komutacijskim su čvorovima pokrivane sva naselja na području Grada. Sva naselja adekvatno su pokrivena telekomunikacijskom mrežom.

Na području grada i prigradskih mjesta postavljeni su komunikacijski objekti za mobilnu telefoniju.

2.5.10. Energetika

Kao glavni energenti na području Grada Donjeg Miholjca jesu električna energija i plin.

U sustavu proizvodnje i cijevnog transporta nafte zadržava se postojeći magistralni naftovod u postojećoj trasi, kao kolektorski naftovod iz pojedinačnih bušotinana naftnom polju Kućanci-Kapelna prema otpremnoj stanici u Beničancima I ne planira se izgradnja novih naftovoda.

U sustavu proizvodnje i cijevnog transporta plina zadržavaju se postojeće trase magistralnog plinovoda Budrovac-Donji Miholjac, Donji Miholjac-Osijek i Donji Miholjac - Beničanci te regionalni plinovod Donji Miholjac-centralna plinska stanica CPS Bokšić, kao i trase lokalnih plinovoda te lokacija mjerno reduksijske stanice MRS Donji Miholjac, uz predviđeno proširenje i rekonstrukciju. Na području Grada Donjeg Miholjca planira se trasa magistralnog plinovoda za međunarodni transport Dravaszerdahely-Donji Miholjac u svrhu povezivanja hrvatskog i mađarskog sustava opskrbe plinom. Od Donjeg Miholjca planirana je trasa magistralnog plinovoda za međunarodni transport Donji Miholjac- Slavonski Brod u duljini cca 8,5 km.

Širina koridora plinovoda i građevina za opskrbu plinom utvrđuje se simetrično u odnosu na os koridora, a planirana trasa za državni odnosno međunarodni magistralni plinovod iznosi ukupno 100 m, dok za županijski iznosi 60 m.

U sustavu opskrbe električnom energijom, na području Grada Donjeg Miholjca predviđen je smještaj hidroelektrane, snage 72,64 MW, na lokaciji sjeverozapadno od Donjeg Miholjca.

U prijenosnom sustavu električne energije zadržavaju se postojeće trase nadzemnih dalekovoda te postojeća trafostanica, dok se planiraju novi dalekovodi Donji Miholjac-Slatina te priključak planirane hidroelektrane na definirani dalekovod.

Niskonaponske mreže unutar naselja moraju se graditi podzemnim kabelima, a samo u rubnim naseljima moguće je istu izvoditi kao nadzemnu.

Javna rasvjeta će se dograđivati u sklopu postojeće i buduće nadzemne niskonaponske mreže ili kao samostalna izvedba na zasebnim nosačima, a u gradskom naselju Donji Miholjac isključivo na zasebnim stupovima.

Uređenje prostora za građevine i vodove elektroenergetskog sustava Grada Donjeg Miholjca izvodit će se etapno, a na temelju posebnih programa i projekata nadležnog javnog poduzeća odnosno društva koje obavlja poslove elektroopskrbe.

2.5.10.1. Obnovljivi izvori energije

Grad je planirao u skoroj budućnosti potaknuti korištenje dopunskih izvora energije odnosno prirodno obnovljivih izvora energije.

Jedan od obnovljivih izvora energije je i bio masa, a upravo se takav jedan pogon koji se bavi proizvodnjom električne energije iz biomase počinje graditi u Donjem Miholjcu, u sklopu industrijske zone „Janjevci“.

Proizvodnja električne energije iz bio mase u sklopu industrijske zone trebala bi biti sljedećih karakteristika:

1. Električna energija 1 MW/h (početna proizvodnja)
 - a. Sadašnja potrošnja električne energije u mjestu Donji Miholjac 7 MW/h

- b. Planirana potrošnja u Industrijskoj zoni je 3 MW/h
 - 2. Termička energija 1,4 MW/h
 - a. Za zagrijavanje gospodarskih zgrada i postrojenja u Zoni
 - b. Za hlađenje rashladnih uređaja u hladnjacima u Zoni
 - c. Za sušenje žitarica u Zoni (Novi žitar)
 - d. Za zagrijavanje dijela stambenih zgrada u rubnom pojasu uz Zonu
 - 3. Energetski učinkovita toplinska energija koristit će se bez upotrebe sredstava (freona)
 - 4. smanjenja emisija štetnih plinova u atmosferu
 - 5. smanjenje troškova energetika
 - 6. Proširiti sustav grijanja na dio Grada i građana
- Korištenjem bio mase za proizvodnju električne energije u industrijskoj zoni, riješit će se i neki drugi strateški problemi tamošnjih poduzetnika koji proizvode biološki otpad, a trenutne količine biološkog otpada iz zone iznose cca 4.000 tona godišnje što iznosi cca 20 % potrošnje biogoriva za proizvodnju energije.

2.6. RAZVOJ RURALNOG PROSTORA

Koncepcija ruralnog razvoja podrazumijeva razvoj ruralnog prostora koji je godinama bio zanemarivan i u znatnom razvojnem zaostajanju u odnosu na gradska središta u kojima je najveća koncentracija stanovništva.

Ruralna područja Republike Hrvatske podrazumijevaju više od 61 % naseljenih dijelova zemlje, a u njima živi ukupno 47 % stanovništva Hrvatske. Bitno je napomenuti kako se pod ruralnim područjem ne podrazumijeva samo seoski prostor nego ukupni vangradski prostor u kojem poljoprivreda nije odnosno ne mora biti dominantna djelatnost.

Današnje stanje ruralnih područja može se okarakterizirati rijetkom naseljenošću, depopulacijom, visokom starosnom dobi stanovništva i trendom demografskog izumiranja. Sve to upućuje na nedovoljnu vitalnost koja bi omogućila samostalno pokretanje razvojnog procesa od strane jedinica lokalne samouprave, a nerazumijevanje spoznaje kako upravo ruralna područja predstavljaju prirodni kapital odnosno kvalitetan razvojni potencijal od strane regionalnih odnosno nacionalnih nositelja razvoja dovodi do sve većeg zaostajanja ruralnih područja čiji glavni problem postaje ozbiljan nedostatak ljudi i znanja.

Gospodarska i ekološka održivost područja temeljne su prepostavke razvoja i održivosti ruralnih područja te se iz navedenog razloga mora definirati i započeti integralni ruralni razvoj koji treba obuhvatiti sljedeće razvojne komponente:

- stanovništvo
- gospodarstvo
- okoliš
- ideje, institucije i strukture

Prilikom stvaranja koncepcije razvoja ruralnih područja potrebno je voditi računa o očuvanju osnovnih sastavnica njegova identiteta kao što su proizvodnja

primarnih poljoprivrednih proizvoda, hrane i ostalih sirovina namijenjenih prehrabenoj industriji, specifičan krajobraz koji predstavlja odraz prirode, kulture, tradicije i povijesti kraja u kojem se razvijao, ekološka održivost i mirnoća življenja u odnosu na gradsku vrevu. Koncepcija razvoja treba se usmjeriti i na suvremene razvojne trendove koji bi i na ruralnom prostoru trebali biti zastupljeni i na ruralnom prostoru poput razvoja industrije kroz malo i srednje poduzetništvo, razvoj turizma, obrtništva, ali i u kulturne odnosno socijalne elemente koji se očituju u razvoju infrastrukture te razvoju civilnog društva.

Koja je prioritetna aktivnost razvoja potrebno je definirati od strane same jedinice lokalne samouprave. Često je ulaganje u infrastrukturnu opskrbljenost prioritet u procesu razvoja radi stvaranja boljih životnih uvjeta koji su često presudan faktor procesa iseljavanja što dovodi do promjene starosne strukture i gubitka aktivne radne snage odnosno ljudskog faktora kao nositelja gospodarskog razvoja.

Život na selu treba se učiniti privlačnim što zahtijeva razvijenost gospodarskih aktivnosti iz svih sektora djelatnosti.

Turizam se svakako treba uključiti u razvojne planove ruralnih područja jer predstavlja bitnu kariku u lancu održivog razvoja, kako zbog svoje razvojne perspektive uvjetovane modernim stilom življenja tako i zbog vrednovanja prirodnih obilježja prostora kao gospodarskih izvora. Naime stupanj razvoja ostalih djelatnosti pored poljoprivrede u ruralnim područjima odraz je stupnja ukupnog društveno-ekonomskog razvoja.

Razvoj svijesti o očuvanju i unapređenju prirodnih i kulturnih vrijednosti područja u određenim ciljnim skupinama stanovništva osigurat će stvaranje motivacije za očuvanjem i razvojem istih.

Ospozobljavanje i motivacija stanovnika na povezivanje na području posla odnosno struke u vidu udruga i zadruga, a radi promicanja zajedničkih vrijednosti i interesa također je bitan korak u procesu razvoja civilnog društva.

Gospodarski razvoj potrebno je promovirati stvaranjem uvjeta kojima se podupire razvoj privatnih poduzeća. Nositelj razvoja trebala bi biti lokalna samouprava, a lokalno bi gospodarstvo u svojoj razvojnoj fazi trebalo imati sljedeća obilježja:

- neprekidnost razvojnih djelatnosti
- usklađenost sa nacionalnom gospodarskom politikom
- lokalnom samoupravom kao središtem gospodarske aktivnosti područja
- lokalnom samoupravom kao glavnim kreatorom koji se odlikuje s usmjerenjem i kadrovskim, institucionalnim, poslovnim i finansijskim utjecanjem na gospodarske aktivnosti područja
- ostvareni razvoja kao rezultat rada i ulaganja privatnog i javnog sektora
- javni sektor kao kreator dobre poslovne klime.

Poljoprivreda i dalje treba ostati kao najveći korisnik odnosno najveći potrošač ruralnog prostora te kao takva predstavlja glavnog i odgovornog za njegov razvoj. Zbog sve većeg razvoja tehnologije u području poljoprivrede, dolazi do viška poljoprivredne radne snage i rasta nezaposlenosti što ponovno vodi na početak, a to je osigurati životne uvjete na ruralnom prostoru kako bi se smanjilo iseljavanje, depopulacija i demografska starost stanovništva.

2.6.1. Ekološki održivi razvoj

Okoliš predstavlja okruženje u kojem neka organizacija djeluje, uključujući zrak, vodu i tlo, prirodne resurse, floru i faunu, ljude i njihovo međudjelovanje.

Razvoj je održiv ako prirodni eko sustavi služe kao resursi stalnog rasta proizvodnje i potrošnje, a nadolazećim generacijama ostaju nesmanjene kakvoće i iskoristivosti. Potpuno uklanjanje postojećeg globalnog nesklada čovjeka i prirode.

Ekološka održivost nalaže da čovjekove aktivnosti ne narušavaju prihvatni kapacitet eko sustava u kojem se odvijaju.

Prema normi ISO 14 000 okruženje se rasprostire od unutrašnjosti date organizacije sve do globalnog sistema.

Zaštita prirode odnosno zaštita okoline donosi niz sljedećih prednosti:

- ograničava utjecaj postrojenja na okoliš
- predstavlja kompromis između zahtjeva za ekonomskim aktivnostima i zahtjeva za očuvanjem kvalitete prirode
- ograničavaju se promjene u okolini
- predstavlja kompromis između želje za očuvanjem prirode u njenom izvornom obliku i neminovnim promjenama koje je čovjek unio u, dotada spori i samoregulirajući razvoj prirode

Vođenje posla uz Zaštitu okoline u cilju stvaranje eko održivog sustava temeljeno je na ISO EN BAS 14000.

Globalna ekološka kriza prouzrokovana spontanim razvojem prirodnog i nedovoljno savjesnim razvojem društvenog sistema dovela je do potrebe stvaranja tržišta koje vodi brigu o okolišu te je zaštita okoliša u zemljama s razvijenim tržišnim gospodarstvom sastavni dio uređenosti tržišta odnosno država kroz regulaciju tržišne politike brine o okolišu.

Uvođenjem komponente brige o okolišu u strateški menedžment, gospodarstvo će postati usmjereno u pogledu izbora predmeta proizvodnje, ekonomičnijeg korištenja resursa kao i korištenja ekološki prihvatljivijih vrsta resursa.

GEF je na konferenciji u Rio dobio ulogu glavnog izvora financiranja poticanja održivog razvoja u zemljama u razvoju. Sufinanciraju se aktivnosti kojima je cilj spriječiti:

- gubitak biološke raznovrsnosti
- degradiranje međunarodnih voda
- prijetnje od ubrzavanja klimatskih promjena
- stanjivanje ozonskog sloja
- zagadivanje perzistentnim ozonskim polutantima

Norme ISO 14 000 predstavljaju standard upravljanja okolinom, a nastala je kao izravan rezultat zaključka konferencije u Rio de Janeiru 1992. godine. U Genevi je pri ISO formiran Tehnički komitet (ISO/TC 207) pod nazivom „Upravljanje okolišem“ čiji je zadatak generiranje niza normi koje bi pomogle svim vrstama organizacija, u ostvarivanju ideja održivog razvoja i očuvanje ekosistema i zaštite prirode, a moto „Misli globalno, djeluj lokalno“.

Zaštita okoliša znači smanjenje profitabilnosti za gospodarske subjekte i povećane troškove za potrošače, a ostvarenje ekološkog održivog razvoja moguće je samo ako ti

pravni subjekti donose odluke imajući u vidu istovremeno zdravu okolinu i dobro poslovanje.

Angažiranjem u zaštiti okoliša poduzeće se usmjerava u četiri osnovne grupe poslova:

- planiranje proizvodnje i proizvoda
- primjena novih tehnoloških postupaka u proizvodnji
- investiranje u zaštitu okoliša
- formiranje posebne službe za zaštitu okoliša u poduzeću.

2.7. ZAKLJUČAK

Analiza trenutnog stanja poduzetničke aktivnosti i gospodarstva na području Grada Donjeg Miholjca pokazala je kako se unatoč lošoj gospodarskoj slici događaju određeni pozitivni pomaci u području razvoja industrije odnosno vidi se kontinuitet gradskog vodstva na aktivnosti poticanja razvoja poduzetništva, smanjenja nezaposlenosti i gospodarskog oporavka.

Najviše je trgovačkih društava registrirano u području trgovine, prerađivačke industrije i sektoru poljoprivrede, a navedeni subjekti zapošljavaju i najveći broj djelatnika. U području industrije najzastupljenije su metalna, prehrambeno-prerađivačka i drvna industrija.

Jedna od mjera poticanja gospodarskog razvoja je izgradnja industrijske zone „Janjevci“ koja se intenzivno razvija posljednjih godina, a čiji se rezultati očituju u otvaranju 6 novih proizvodnih objekata koji zapošljavaju cca 300 djelatnika.

Stopa nezaposlenosti na području Grada prelazi 23 % što je izuzetno visoka stopa i daleko je iznad nacionalnog prosjeka koji za prosinac iznosi 16,7 %. U posljednjih pet godina Grad aktivno radi na rješavanju problema nezaposlenosti što je rezultiralo smanjenjem nezaposlenosti s 26 % kolika je bila 2005. godine na cca 19 % kolika je bila krajem 2008. godine i početkom 2009. godine dok se na globalnoj gospodarskoj sceni nisu počeli osjećati tragovi recesije. Recesija nije mimošla ni lokalno područje što je dovelo do smanjenja proizvodnje i otpuštanja radnika. Otpuštanja radnika dogodila su se i u drugim proizvodnim sektorima tako da se stopa nezaposlenosti u prosincu 2009. godine ponovno popela na gotovo 24 %.

Projekt profesionalne orijentacije također predstavlja mjeru gospodarskog razvoja, a rezultirala je otvaranjem novog obrazovnog smjera u lokalnoj srednjoj školi koji će osigurati veću ponudu deficitarnog zanimanja u sektoru metalne industrije.

3. DRUŠTVENO OKRUŽENJE

3.1. UVOD

Društveno okruženje predstavlja javnost odnosno zajednicu u kojoj se pojedinac rađa, raste i razvija svoje fizičke i mentalne sposobnosti. Društveno okruženje čine sve institucije i ustanove koje prate čovjekov razvoj i život u zajednici poput odgojno obrazovnih institucija te sektora zdravstva i socijalne skrbi koje brinu o ukupnom psihofizičkom stanju pojedinca.

Bitan dio društvenog okruženja je i sektor informiranja, ali i ukupan stupanj razvoja civilnog društva koji u pravilu predstavlja stupanj angažiranosti pojedinca u društvu i njegovu zainteresiranost za razvoj zajednice u kojoj živi. Uloga je civilnog društva jačati svijest o zajednici kao i provoditi određene aktivnosti uz istovremeno pokretanje lokalnih izvora potpore od strane javnog sektora i drugih društvenih aktera koji mogu pomoći provođenju određenih aktivnosti u cilju aktivnog sudjelovanja i pokazivanja odgovornosti prema svom okruženju i zajednici u kojoj djeluju.

3.2. VAŽNA PODRUČJA DRUŠTVENOG OKRUŽENJA

Društveno okruženje predstavlja ukupnost aktivnosti, institucija, udruženja i manifestacija koje okružuju pojedinca osiguravaju kvalitetan život i stabilan psihofizički rast i razvoj.

Najvažnija su područja društvenog okruženja:

1. Komunalne djelatnosti
2. Zdravstvo i socijalna skrb
3. Odgoj i obrazovanje
4. Turizam
5. Informiranje
6. Urbanizam
7. Javni sektor
8. Građansko udruživanje
9. Poduzetničke aktivnosti
10. Obitelj
11. Religija
12. Šport

Iako su navedena najvažnija, bitno je istaknuti kako društveno okruženje pokriva sve sfere i područja čovjekova života u društvenoj zajednici. Svako od navedenih područja biti će detaljno razrađeno u dijelu koji obrađuje društvenu infrastrukturu.

3.3. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

3.3.1. Komunalna infrastruktura – detaljno objašnjena u poglavlju 2.5.

3.3.2. Odgoj i obrazovanje

3.3.2.1. Predškolski odgoj

Na području Grada Donjeg Miholjca djeluje jedna ustanova za predškolski odgoj djece – Dječji vrtić „Pinokio“ te područni odjel vrtića u Rakitovici koji polaze djeca u dobi od 3-7 godina. Predstavnici osnovnih škola na radionici stručne akcijske grupe za odgoj i obrazovanje su na temelju višegodišnjeg iskustva procijenili da postoji osjetna razlika u stupnju znanja i predškolske pripremljenosti djece koja su pohađala dječji vrtić od djece koja su predškolski odgoj stjecala isključivo kod kuće što dovodi do zaključka da bi se svoj djeci trebao osigurati potreban minimum predškolskog odgoja kako ne bi zaostajali u procesu daljnog obrazovanja te roditelje istih potaknuti na upis djece u predškolske ustanove kad se za to budu osigurali smještajni kapaciteti.

U nastavku je prikazan broj djece upisane u dječji vrtić te broj živorođene djece na području Grada u posljednje tri godine.

Tablica 10. Broj djece upisane u Dječji vrtić „Pinokio“ Donji Miholjac

DOBNA SKUPINA	BROJ DJECE
JASLICE (1-2 GODINE)	11
JASLICE (2-3 GODINE)	15
3-4 GODINE	23
4-5 GODINA	27
5-6 GODINA	56
UKUPNO:	132
+ DJECA U RAKITOVCIMA (3-7 GODINA)	22
UKUPNO DJECE POLAZNIKA VRTIĆA NA PODRUČJU GRADA	154

Izvor: Izvješće dječjeg vrtića Pinokio

Tablica 11. Broj živorodene djece na području Grada Donjeg Miholjca u posljednje tri godine

DOBNA SKUPINA	BROJ ROĐENE DJECE			
	200 6.	200 7.	200 8.	UKU PNO
DONJI MIHOLJAC	46	49	52	147
RAKITOVICA	9	11	3	23
SVETI ĐURAD	9	4	8	21
PODRAVSKI PODGAJCI	10	2	5	17
GOLINCI	5	7	4	16
MIHOLJAČKI POREČ	4	4	3	11
RADIKOVCI	2	4	3	9
UKUPNO:	85	81	78	244

Izvor: Izvješće dječjeg vrtića Pinokio

Iz prethodno navedenih tablica može se uočiti da su kapaciteti vrtića popunjeni, ali i da je u posljednje tri godine rođen veliki broj djece. Mnoga djeca trebaju smještaj u vrtiću, ali to nije moguće zbog malog kapaciteta postojećeg vrtića. Budući da na području Grada postoji samo jedna ustanova za predškolski odgoj, kapacitet vrtića za prihvatanje djece trebao bi se povećati jer je prevelika potražnja za smještajem djece, a malo je prostora i odgojitelja. Zbog toga postoji lista čekanja za upis u vrtić.

Stoga je potrebno još dograditi određen broj prostorija kako bi sva djeca s područja Grada mogla ići u vrtić. Trebalo bi izgraditi izdvojen odjel za jaslice te prostorije za stariji uzrast. Ako se poveća kapacitet vrtića, postoji i potreba za više odgojitelja što dovodi do potrebe zapošljavanja većeg broja odgojitelja. Budući da je zgrada vrtića stara, potrebno joj je renoviranje – krov, fasada, stolarija, sanitarije. Osim renoviranja zgrade potrebno je obnoviti i opremu poput ležaja, stolova i stolica te igračaka.

Potrebno je izgraditi ili urediti prostor za vrtić i u prigradskim naseljima.

Prethodno navedeno dovodi do zaključka da je strateški cilj Grada na području predškolskog odgoja renoviranje i dogradnja postojeće zgrade vrtića, zapošljavanje većeg broja odgojitelja te otvaranje više područnih vrtića u prigradskim naseljima.

3.3.2.2. Osnovno obrazovanje

Na području Grada Donjeg Miholjca postoje dvije ustanove za osnovnoškolsko obrazovanje djece. U Donjem Miholjcu se nalazi Osnovna škola „August Harambašić“ koja ima područnu školu u Rakitovici, a u Podravskim Podgajcima nalazi se Osnovna škola „Hrvatski sokol“ koja ima područne škole u Bočkincima i Črnkovcima.

Slijedi prikaz broja učenika po razredima Osnovne škole „August Harambašić“ (Donji Miholjac i Rakitovica) te broj učenika po naseljima.

*Tablica 12. Broj učenika po razredima Osnovne škole „August Harambašić“
Donji Miholjac*

RAZRED	BROJ UČENIKA
1. + Rakitovica	57+ 5
2.	45+14
3.	56+7
4.	51+10
5.	69
6.	80
7.	73
8.	86
UKUPNO:	553

Izvor: Izvješće OŠ A. Harambašić

Tablica 13. Broj učenika po naseljima

NASELJE	BROJ UČENIKA
DONJI MIHOLJAC	517
RAKITOVICA	36
UKUPNO:	

Izvor: Izvješće OŠ A. Harambašić

U Osnovnoj školi „August Harambašić“ Donji Miholjac zbog prevelikog broja djece, a i učinkovitosti izvođenja nastavnog programa potrebno je smanjiti razredne odjele, ali onda se javlja problem nedostatka nastavnih učionica. Iz tog razloga potrebno je dograditi potreban broj prostorija. Prostorije 2. kate osnovne škole trebale bi se urediti kako bi se omogućilo odvijanje nastave za prva četiri razreda isključivo u jutarnjoj smjeni što će stvoriti raspoloživost kapaciteta za izvannastavne i izborne aktivnosti u cilju jačanja opće naobrazbe učenika. Uređenje navedenih učionica osigurat će i smještaj do sada dislocirane učionice informatike u prostorije škole.

Osim toga, potrebno je izgraditi novu sportsku dvoranu za tjelesni odgoj jer se u postojećoj dvorani odvijaju sve sportske aktivnosti na području grada, ali se i provodi srednjoškolski program za tjelesni odgoj.

U nastavku je prikazan broj učenika Osnovne škole „Hrvatski sokol“ po razredima te broj učenika po naseljima.

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA GRADA DONJEG MIHOLJCA 2010. – 2014.

Tablica 14. Broj učenika po razredima, broju razrednih odjela i udjelu ženske djece u ukupnom broju učenika

RAZRED	BROJ UČENIKA	BROJ RAZREDNIH ODJELA	UDIO ŽENSKE DJECE	
			APSOLUTNO	%
1	17	2	10	59
2	26	2	14	54
3	23	2	13	57
4	21	2	10	48
5	36	2	21	58
6	33	2	19	58
7	32	2	11	34
8	36	2	18	50
UKUPNO:	224	16	116	52

Izvor: Izvješće OŠ Hrvatski sokol

Tablica 15. Broj učenika po naseljima

NASELJE	BROJ UČENIKA
Bočkinci	11
Črnkovci	47
Podravski Podgajci i sv. Đurđ	166
UKUPNO:	

Izvor: Izvješće OŠ Hrvatski sokol

U novoizgrađenoj Osnovnoj školi „Hrvatski sokol“ u Podravskim Podgajcima ne postoji dvorana za tjelesni odgoj djece te je potrebno izgraditi novu sportsku dvoranu u kojoj bi djeca koja pohađaju osnovnu školu imala nastavni program tjelesnog odgoja, ali bi se mogla iskoristiti i za ostale namjene kao na primjer sportsku rekreaciju stanovništva, sportska natjecanja, održavanje kulturnih manifestacija i ostalo.

Uređenje učionica 2. kata Osnovne škole i gradnje nove sportske dvorane za tjelesni odgoj djece u Donjem Miholjcu (Srednja škola) i gradnja nove sportske dvorane u Podravskim Podgajcima riješilo bi prostorne i odgojno-obrazovne potrebe školstva.

3.3.2.3. Srednjoškolsko obrazovanje

U Donjem Miholjcu nalazi se jedna ustanova za srednjoškolsko obrazovanje – Srednja škola Donji Miholjac. Srednja škola omogućuje potencijalnim učenicima sljedeće nastavne programe za stjecanje sljedećih zanimanja koje će biti prikazano u nastavku.

Tablica 16. Broj učenika po razredima i zanimanjima

Broj učenika	PROGRAM ZANIMANJE	BROJ UČENIKA U RAZREDIMA				
		1.	2.	3.	4.	UKUPNO
1	OPĆA GIMNAZIJA	28	30	21	33	102
2	KOMERCIJALIST	28	20	23	20	91
3	POLJOPRIVREDNI TEHNIČAR - OPĆI	13	6	8	11	38
4	POLJOPRIVREDNI TEHNIČAR - FITOFARMACEUT	11	9	8	10	38
5	STROJARSKI TEHNIČAR	19	-	0	-	19
6	PRODAVAČ	8	10	16	-	44
7	FRIZER	0	11	0	-	11
8	CVJEĆAR	5	7	6	-	18
9	POLJOPRIVREDNI GOSPODARSTVENIK	6	-	7	-	13
10	AUTOMEHANIČAR	7	12	8	-	27
11	MEHANIČAR POLJ. MEHANIZACIJE	0	9	2	-	11
12	STROJOBRAVAR	7	9	8	-	24
13	TOKAR	7	-	5	-	12
14	U K U P N O:	139	123	112	74	448

Izvor: Izvješće SŠ Donji Miholjac

Srednja škola Donji Miholjac je smještena u staroj i neadekvatnoj zgradbi za održavanje svih nastavnih programa i to pogotovo obrtničkih zanimanja zbog nedostatka adekvatnog prostora za izvođenje praktičnog dijela nastave. Zbog toga škola ne može dobiti i neke interesantnije nastavne programe što bi privuklo više učenika za upis u ovu srednju školu. Uglavnom zbog tih razloga iz godine u godinu dolazi do smanjivanja upisa učenika u Srednju školu Donji Miholjac. Ovu srednju školu pohađaju učenici s područja Grada Donjeg Miholjca i prigradskih naselja, a manji dio učenika iz susjednih općina. Razlog tome je što srednje škole u susjednim gradovima imaju interesantnije nastavne programe za potencijalne učenike od onih u Srednjoj školi Donji Miholjac pa stoga učenici iz susjednih općina tamo pohađaju srednjoškolsko obrazovanje. U nastavku će biti prikazana naselja iz kojih dolaze učenici koji pohađaju Srednju školu Donji Miholjac i njihov broj.

Tablica 17. Broj učenika prema mjestu odakle dolaze

Broj učenika	Naselja iz kojih učenici dolaze	Ukupan broj naselja
1	Bistrinci, Bocanjevci, Cret, D. Predrijevo, Ivanovci, Kućanci, Ladimirevci, Magadenovac, St. Petrovo selo	9
2	Vinogradci, Lacići, Blanje	3
3	Čamagejevci	1
4	Bočkinci	1
5	Marijanci, Miholjački Poreč	2
6	Kunišinci, Kapelna, Radikovci	3
7	Krčenik	1
8	Belišće, Golinci, Ivanovo	3
9	Podravski Podgajci	1
10	Črnkovci	1
11	Crnac	1
12	Rakitovica	1
13	Veliškovci	1
14	Sveti Đurad	1
15	Podravska Moslavina	1
16	Viljevo	1

Izvor: Izvješće SŠ Donji Miholjac

Zbog tih razloga strateški cilj Grada Donjeg Miholjca je povećati broj učenika koji bi pohađali ovu srednju školu. Da bi se to ostvarilo potrebno je privući učenike na određeni način. Iz toga razloga u planu je gradnja nove zgrade srednje škole i nove sportske dvorane. Osim toga, trebalo bi provoditi neke nove nastavne programe kako za maloljetne polaznike, tako i za odrasle polaznike.

Srednja škola mogla bi provoditi sljedeći obrazovni program:

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA GRADA DONJEG MIHOLJCA 2010. – 2014.*Tablica 18: MALOLJETNI POLAZNICI*

Red. br.	OBRAZOVNI SEKTOR	Školski program	TRAJANJE GODINA
1.	OPĆE	OPĆA GIMNAZIJA	4
Red. br.	OBRAZOVNI SEKTOR	Strukovni program - zanimanje	TRAJANJE GODINA
1.	EKONOMIJA, TRGOVINA I POSLOVNA ADMINISTRACIJA	KOMERCIJALIST	4
		PRODAVAČ	3
2.	OSOBNE, USLUGE ZAŠTITE I DRUGE USLUGE	FRIZER	3
3.	POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA	-POLJOPRIVREDNI TEHNIČAR – OPĆI -POLJ. TEHNIČAR – FITOFARMACEUT	4
		-POLJOPRIVREDNI GOSPODARSTVENIK -CVJEĆAR -VRTLAR	3
4.	STROJARSTVO, BRODOGRADNJA I METALURGIJA	-STROJARSKI TEHNIČAR	4
		-MEHANIČAR POLJOPRIV. MEHANIZACIJE -AUTOMEHANIČAR -AUTOLIMAR -ALATNIČAR -STROJOBRAVAR -TOKAR -VODOINSTALATER -PLINOINSTALATER	3
	Ukupno:	18	

Izvor: Izvješće SŠ Donji Miholjac

Tablica 19: ODRASLI POLAZNICI

Red. br.	OBRAZOVNI SEKTOR	STRUKOVNI PROGRAM - ZANIMANJE	TRAJANJE GODINA
1.	EKONOMIJA, TRGOVINA I POSLOVNA ADMINISTRACIJA	KOMERCIJALIST	4
		PRODAVAČ	3
2.	POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA	POLJOPRIVREDNI TEHNIČAR - OPĆI	4
	Ukupno:	3	

Izvor: Izvješće SŠ Donji Miholjac

3.3.3. Zdravstvo i socijalna skrb

3.3.3.1. Zdravstvena zaštita

Na području Grada Donjeg Miholjca u sklopu Doma zdravlja djeluje 6 ordinacija primarne zdravstvene zaštite, odnosno opće obiteljske medicine te ginekološka ordinacija kao ordinacija primarne zdravstvene zaštite. Djeluje ukupno 4 ordinacije dentalne medicine od čega je jedna u okviru Doma zdravlja, a preostale tri ordinacije su u zakupu. Osim koje u sklopu Doma zdravlja djeluju, u gradu postoje još dvije stomatološke ordinacije. U okviru Doma zdravlja djeluju i Zubotehnički laboratorij, radiološka i patronažna služba, medicinsko-biokemijski laboratorij, pedijatrijska ordinacija, fizikalna medicina i rehabilitacija te služba za epidemiologiju HZJZ-a.

Dom zdravlja Donji Miholjac planira u vrlo kratkom roku proširiti djelatnosti na područje palijativne skrbi i kućne njege, odnosno djelatnost saniteta.

Na području zdravstvene zaštite postoje određeni problemi koji su prvenstveno vezani uz nedostatak specijalističkih ordinacija, ali i prostora u kojima bi se obavljala specijalistička djelatnost, stare opreme za specijalističke pregledne, a najvažnije je što mali broj specijalista rijetko dolazi i to uglavnom zbog neadekvatnog prostora.

Zbog toga, strateški cilj Grada je promijeniti takvo stanje što se tiče specijalističkih ordinacija i to tako da lokalna vlast surađuje sa Domom zdravlja, da Dom zdravlja ugovara izvanbolničke ordinacije s HZZO-om, a najvažniji cilj je da se izgradi nova zgrada Doma zdravlja ili da se renovira kako bi prostor bio adekvatan za sve ordinacije koje bi omogućile prikladnu zdravstvenu zaštitu svom stanovništvu s područja Grada Donjeg Miholjca i susjednih Općina. Osim toga, trebao bi se osigurati i prostor za edukaciju osoblja i građana o zdravstvenoj zaštiti.

3.3.3.2. Socijalna skrb

Socijalna slika stanovništva na području Grada Donjeg Miholjca je sve lošija. Prosječni stanovnik Grada je star, bolestan, nepokretan i sam. Centar za socijalnu skrb osigurava minimum materijalne i financijske egzistencije za obitelji koje je nemaju (cca 2,5 % ukupne populacije) od čega gotovo polovinu socijalno ugroženih čini radno sposobno stanovništvo dok stare osobe čine drugu polovicu.

Budući da je većina starog stanovništva lošeg imovinskog i financijskog stanja, ali i bolesno i nemoćno za samostalno življenje, Grad bi se u suradnji s Centrom za socijalnu skrb i udrugama iz područja socijalne skrbi trebao pobrinuti za njihov smještaj i brigu za njih, da ih češće obilaze liječnici, odnosno da se lokalna zajednica uključi u projekt palijativne skrbi u suradnji s Domom zdravlja Donji Miholjac. Osim toga, Grad bi se trebao uključiti i u projekt „Njega i pomoć u kući“ za stare i nemoćne osobe, odnosno sufinancirati ga.

U narednim godinama strateški cilj Grada je i izgraditi stambeni prostor namijenjen socijalno ugroženom stanovništvu, ali i za smještaj psihičkih bolesnika za koje se nema tko brinuti.

Osim starog i nemoćnog stanovništva još jedan bitan problem koji se javlja na području Grada su sve češća pojava maloljetničke delinkvencije i nasilja u obitelji. Uzrok tome su jednim dijelom razvoj alkoholizma na području Grada. Udruge koje se bave

ugroženim skupinama pacijenata, odnosno udruga za prevenciju ovisnosti ističu potrebu jačanja zdravstvenog odgojnog rada na području Grada. Jedan od primjera potrebe ovog rada je izvršena anketa vezana uz konzumaciju alkoholizma kod učenika osnovnih škola. Projekt je rezultirao s poraznih 10 % rizične populacije za razvoj alkoholizma u budućem životu.

Zbog toga treba zajednički u suradnji s udrugama koje se bave tim problemima, školom, zdravstvenim ustanovama i policijom više angažirati oko tog značajnog problema kroz prevenciju na način da se provode edukacije na te teme, osnivanje specifičnih udruga (alkohol, droga, nasilje), angažiranje stručnih osoba koje će se baviti tim problemima.

Na području Grada djeluje i jedan privatni starački dom kao ustanova – Moj dom Majdenić. U domu su smještene osobe kojima je potrebna njega i skrb. To su uglavnom starije i nemoćne osobe. Ustanova zbrinjava oko 80 osoba i udovoljava sve tehničke i stručne zahtjeve za obavljanje ove djelatnosti.

3.3.3.3. Crveni križ

Na području Grada Donjeg Miholjca djeluje institucija Hrvatski crveni križ, Gradsko društvo Donji Miholjac koji provodi aktualan program crvenog križa „Pomoć u kući“ koji se odnosi na pomoć i njegu u kući. U program nege u kući uključeno je 200 osoba za koje se brine ukupno 14 osoba od čega je ukupno 8 domaćica. Na jednu domaćicu ide cca 25 starih i nemoćnih odnosno ljudima kojima je potrebna skrb. Osim ovog programa Crveni križ planira provoditi i program „Dnevni boravak“ za što su potrebna financijska sredstva za uređenje prostora, ali i javlja se problem nedostatka stručnih osoba na tim programima te nedovoljan broj vozila za sanitetski prijevoz.

Osim ovih programa, javlja se i problem odmarališta za koje nije riješena vlasnička struktura.

Interes Grada je da se ubrza taj postupak oko vlasničke strukture te da se nakon toga odluči hoće li se odmaralište otkupiti i sanirati ili prodati.

Grad sufinancira projekte koje provodi Crveni križ te uređenje prostora za njihovo odvijanje i sufinanciranje nabave vozila za sanitetski prijevoz, ali i rješavanje vlasničke strukture oko odmarališta.

3.3.4. Turizam

Ukupnu kulturnu, prirodnu i povjesnu baštinu Grada Donjeg Miholjca kao i ostale neiskorištene i iskorištene turističke znamenitosti potrebno je povezati u jednu smislenu cjelinu odnosno cjelovitu i atraktivnu turističku ponudu, a što nije moguće bez definiranja adekvatne strategije razvoja turizma i postavljanja jasne vizije turizma Grada Donjeg Miholjca.

Izrađena je SWOT analiza Grada Donjeg Miholjca, definirani su strateški ciljevi razvoja turizma kao i mјere njihove implementacije.

SWOT ANALIZA definirala je sljedeće snage, slabosti, prijetnje i mogućnosti:

SNAGE

- prirodne ljepote: obala rijeke Drave, šume, parkovi, ribnjaci, ribolovna i lovna područja
- povijesna građa (dvorci, spomenici, sakralne znamenitosti, zaštićena područja)
- etnološka građa KUD-ova: manifestacije, običaji, izložbe i dr.)
- ekološki čisto prirodno okruženje
- zemljopisni položaj grada Donjeg Miholjca koji omogućava brzu dostupnost glavnim europskim emitivnim tržištima
- osobna sigurnost, kako u smještajnim objektima, tako i u destinacijama
- bogata kulturno-povijesna baština
- karakteristična lojalnost gostiju

SLABOSTI

- image manje kvalitetnog turističkog odredišta
- nedovršen proces privatizacije hotela
- koncepcionska i tehnološka zastarjelost i niska prosječna razina kvalitete smještajnih kapaciteta
- izrazito mala prisutnost međunarodnih brandova
- nezadovoljavajući izbor kvalitetnih sadržaja i raznovrsnih usluga te nedovoljna gostoljubivost i šarm
- loša prometna infrastruktura i neadekvatna prometna povezanost na svim razinama s mikroregijom (Mađarska) niti jedna autobusna linija
- niska razina popunjenošću kapaciteta
- nelikvidnost i prezaduženost velikog dijela turističkih poduzeća
- nedostatak profesionalnog managementa
- nedostatak kulturnog sadržaja u obliku zavičajnog muzeja (povijesne zbirke)
- nedovoljna angažiranost oko povrata donjomiholjačkih povijesnih, izvornih materijalnih vrijednosti i njihova valorizacija
- nedovoljna ulaganja u turizam (kapitalne investicije)

MOGUĆNOSTI

- kontinuirani rast emitivnih tržišta za kontinentalne destinacije
- zahvaljujući svom prirodnom potencijalu, poziciji i kulturno-povijesnoj baštini
- mogućnosti razvoja selektivnih oblika turizma: kulturni, avanturistički, prirodoslovni, znanstveno-istraživački (flora i fauna), arheološki ...
- raspoloživost kvalitetnog obalnog prostora Drave: zbog desetogodišnje stagnacije nije došlo do pretjerane izgradenosti te se u velikoj mjeri sačuvala ljepota i čistoća prirode
- zahvaljujući svom geografskom položaju, uz adekvatnu prometnu infrastrukturu, Grad Donji Miholjac može povećati udio individualnih gostiju te bus-tura

- idealni kulturno-povijesni objekti: dvorci Prandau-Mailath, njihovo stavljanje u funkciju turizma (npr. sadržaji u dvoru Mailath: hotelijerstvo, ugostiteljstvo, galerija i sl.; u dvoru Prandau –npr. zavičajna zbirka – muzej).
- Obnova i promocija starih cesta velike spomeničke, sakralne i kulturne vrijednosti koje će dodatno obogatiti turističku ponudu Grada Donjeg Miholjca
- Razvoj održivog lovnog turizma na području grada i okolice, na području grada i okolice, na područjima bogatim životinjskim vrstama
- Razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava
- Turizam može potaknuti brži rast proizvodnje i trgovine, tako da turistička poduzeća nude hrvatske proizvode, pogotovo ako su konkurentni cijenom i kvalitetom, te mogu doprinijeti autentičnosti turističke ponude
- Nezagadeno tlo pogodno za proizvodnju zdrave hrane

PRIJETNJE

- konfliktne razvojne opcije
- nestimulativni mikroekonomski okvir
- prirodni potencijal ugrožen je zbog nedovoljnog zbrinjavanja otpadnih voda i divljih deponija smeća, nekontroliranog lovačkog turizma, nekontroliranim ribarenjem, devastacijom ribolovnog autohtonog područja
- neefikasnost implementacije prostornih planova i izigravanje prostorno-planske regulative
- neplansko korištenje te špekulativne kupnje zemljišta mogu podići cijene zemljišta, što djeluje destimulirajuće na potencijalne investitore
- mogući nedostatak uske suradnje na svim političkim, administrativnim, gospodarskim i društvenim razinama
- predug proces privatizacije odgađa početak investicijskog procesa

Ova SWOT analiza pokazuje koje sve prilike postoje u području razvoje turizma. Prirodna, kulturna i povijesna obilježja ovog prostora zahtijevaju ozbiljan i sustavni pristup definiranju ove razvojne mogućnosti.

Mjere implementacije strateških ciljeva u turizmu:

1. uređenje vlasničkih odnosa i okončanja procesa privatizacije
2. donošenje prostornog plana razvoja turizma Grada Donjeg Miholjca
3. Zaštita vrijednosti prostora i unapređenja okoliša
4. pojedinačna zaštita spomeničke baštine koja još nije zaštićena
5. Pojašnjenje vlasničkih odnosa (županija/grad) kompleksa dvorca Prandau-Mailath
6. Razvoj prometne infrastrukture (mreža biciklističkih staza-Urbanistički i prostorni plan)
7. Razvoj cjelovite ponude turističke destinacije
8. podizanje kvalitete osnovnih smještajnih kapaciteta
9. omogućiti turističkim investitorima ulazak u Grad
10. Efikasnija distribucija i korištenje suvremenih trendova komunikacije i marketinga

U cilju ostvarenja definiranih ciljeva odnosno implementacije mjera za ostvarenje ciljeva, potrebno je definirati kvalitetnu strategiju razvoja turizma Grada Donjeg Miholjca. Proces donošenja strategije trebao bi proći kroz sljedeće korake:

1. pojasniti važnost i perspektivu turizma Grada
2. pratiti trendove međunarodnog turističkog tržišta, nacionalnog i regionalnog te uskladiti strategije
3. definirati turističke potencijale grada
4. mogućnosti s obzirom na razvoj suvremenih tipova i oblika turizma
5. SWOT analiza turizma grada Donjeg Miholjca
6. vremenski okvir realizacije strateških ciljeva turizma grada Donjeg Miholjca
7. strateški ciljevi razvoja turizma i mjere za njihovu implementaciju
8. pregled mjera za rješavanje postojećih problema, uklanjanje prepreka i postizanje strateških ciljeva
9. dati zaključnu ocjenu

Preporuka je organizirane akcijske grupe za razvoj turizma na razini Grada suradnja na principu javno-privatnog partnerstva u sektoru turizma kao i umrežavanje pojedinih turističkih aktivnosti, a u cilju pružanja kompletne turističke ponude i kreiranja atraktivne turističke destinacije.

3.3.5. Informiranje

Javno informiranje odnosno sektor informiranja zajednice na području Grada Donjeg Miholjca provodi se putem Radija Donji Miholjac, tiskanih medija, Službenog glasnika Grada Donjeg Miholjca te službene web stranice Grada, ali i ostalih web stranica grada. Radio Donji Miholjac osnovan je prije 40 godina s ciljem stvaranja informativnog programa. Koncesijsko područje čini Grad Donji Miholjac te područja okolnih Općina tj. Općine Viljevo, Općine Podravska Moslavina, Magadenovac i Marijanci.

Slijedeća je vlasnička struktura Radija DM:

33 % vlasničkog udjela Grad Donji Miholjac

25 % vlasničkog udjela Općina Viljevo

12,5 % vlasničkog udjela Općina Magadenovac

29,5 % vlasničkog udjela imaju trenutni i bivši zaposlenici Radija Donji Miholjac.

U programu radija naglasak je na informativne emisije, koje predstavljaju vlastitu proizvodnju, a koje su ujedno najzastupljenije te iste se emitiraju svakoga dana, četiri puta dnevno sa tjednim pregledom svih značajnih događanja koji se emitira nedjeljom. Program obuhvaća i autorske emisije s tematikom iz raznih sfera društvenog života, a koje se emitiraju svakog radnog dana.

Program Radija Donji Miholjac emitira se i on-line što osigurava čujnost u cijelom svijetu.

Početkom 2010. godine, prostor radija u ukupnoj površini od 110 m² potpuno je renoviran, preuređen je režijski prostor, nabavljeni su svi potrebni uređaji za nesmetanu realizaciju programa, uređen je i prostor pomoćne "režije", kao i prostor studija odnosno redakcije.

Radio trenutno zapošjava devet djelatnika na neodređeno radno vrijeme odnosno pet novinara, dva tehničara, jedna djelatnica u računovodstvu te direktor koji ujedno vodi i marketinški dio poslovanja. Većina djelatnika radi sa srednjom stručnom spremom (7), dok je jedna djelatnica sa višom stručnom spremom i direktor sa visokom.

Radio je, u cilju jačanja marketinških napora, izradio i novu Internet stranicu.

Problem ovog medija je strukturne prirode i zahtjeva temeljito redefiniranje njegove organizacije. Osim navedenog, trenutni problemi u tekućem radijskom djelovanju su smanjene marketinške aktivnosti, odnosno pad potražnje za uslugama marketinga i oglašavanja za cca 35 %, kao i nemogućnost naplate potraživanja kao posljedica globalne tržišne situacije. Još jedan problem je struktura slušatelja koja se odnosi uglavnom na staro stanovništvo.

Kako bi se riješili ti problemi potrebno je prvo krenuti od promjene vlasničke strukture Radija koji će dijelom sufinancirati djelovanje Radija. S obnovljenom tehničkom opremom, ali i povećanim plaćama djelatnika oni će biti motivirani za osmišljavanje novih emisija što će dovesti do kvalitetnijeg programa. Osim toga, češće bi se ažurirala web stranica radija, ali i putem toga objavljivale dnevne vijesti te omogućilo reklamiranje gospodarstvenika koje bi dodatno omogućilo ostvarivanje profita Radija.

Zaključak je stručne akcijske grupe za informiranje kako je radio DM neophodan kao javni medij odnosno neophodno sredstvo javnog informiranja. Zaključak je također, kako su nužne korjenite promjene, kako u vlasničkoj strukturi, tako i u programskom sadržaju odnosno motivaciji djelatnika kako bi se kvaliteta programa i slušanost radija podigla na višu razinu.

Osim problema Radija, iz sfere javnog informiranja postoje još neki problemi, a to su slaba zastupljenost informacija s područja Donjeg Miholjca i susjednih Općina u medijima na regionalnoj, ali i višoj razini te da Gradu nedostaje kvalitetna dopisnička mreža. Gradu nedostaje kvalitetna dopisnička mreža prema ostalim nacionalnim i lokalnim medijima (pisanim i elektronskim) kao jedno od sredstava javnog informiranja.

3.3.6. Šport

Grad Donji Miholjac i njegova prigradska naselja imaju dobro razvijenu športsku mrežu i to više sustava športa kao što su profesionalni, amaterski, rekreativni, školski i šport osoba s invaliditetom.

U Gradu Donjem Miholjcu trenutno djeluje 28 aktivnih športskih udruga. Najviše zastupljeni športovi su:

- *Nogomet – 9 udruga*
- *Ribolov – 5 udruga*
- *Tenis - 3 udruge*
- *Hrvanje – 2 udruge*
- *Udruge ostalih športova – nogotennis, stolni tenis, rukomet, odbojka, košarka, kuglanje, ekstremni športovi (taekwondo, jiu jitsu), moto-cross, streljaštvo,*

Sve te športske udruge učlanjene su u krovnu udrugu na području Grada Donjeg Miholjca pod nazivom Zajednica športskih udruga Grada Donji Miholjac.

U sferi nogometa postoji organizirano Nogometno središte Donji Miholjac pod kojim djeluju svi nogometni klubovi s područja Grada i susjednih Općina. Šport čini dio tradicije Grada i simbolizira ga pa stoga, nije nužno održati profesionalnu razinu, nego je potrebno poticati razvoj športa na amaterskoj i rekreativnoj razini. Dakle, potrebno je odlučiti da li će Nogometni klub „Jedinstvo“ biti amaterski klub ili će se podići na veću razinu – profesionalizam za što su onda potrebna veća finansijska ulaganja kako Grada tako i ostalih sponzora. Problem koji se konstantno pojavljuje u razvoju športa je nedostatak finansijskih sredstava budući da se udruge uglavnom financiraju iz Proračuna Grada dok se sponzorstva teško dogovaraju. Najčešći oblik financiranja klubova su turniri. Potrebno je isticati i favorizirati nekoliko vrsta športova, a ne samo nogomet radi postizanja zdrave konkurenčnosti i veće uključenosti djece u športske aktivnosti.

Kao najveći problem na području Grada ističe se nedostatak športske dvorane budući da se trenutno svi treninzi odvijaju u dvorani osnovne škole nakon redovite nastave u kojoj poslije nastave vježbaju rekreativci, a zatim klubovi. Pod dvorane je obnovljen. Istim se i velika susretljivost osnovne škole koja za sada ne uzima najamninu. Pored toga postoji i problem nedostatka adekvatnog prostora za odvijanje stolnog tenisa, ali i treninga hrvača koji nemaju ni svu potrebnu opremu. Ističe se i problem nedostatka športske dvorane u Osnovnoj školi „Hrvatski sokol“ u Podravskim Podgajcima koja cijelo osnovnoškolsko obrazovanje stavlja na nižu razinu, ali i svi amateri s tog područja koriste športsku dvoranu u Donjem Miholjcu.

Kako bi se riješio problem nedostatka prostora za kvalitetno odvijanje sportskih aktivnosti, ali i smanjilo preveliko korištenje dvorane za tjelesni odgoj Osnovne škole „August Harambašić“ Donji Miholjac, potrebno je izgraditi gradsku dvoranu za športske aktivnosti, ali i dvoranu u Podravskim Podgajcima. Pored toga potrebno je i adaptirati postojeću športsku dvoranu u sklopu osnovne škole „August Harambašić“.

Još jedan problem na području terena za odvijanje sportskih aktivnosti je stari i derutni stadion ŠNK „Jedinstva“ na kojem se odvijaju nogometne utakmice, ali i manje igralište kraj njega za mali nogomet i rukomet. Njegova obnova ovisi o razini na kojoj se nogomet kao sport želi razvijati, odnosno za što ima realne mogućnosti (profesionalizam ili amaterizam). Na stadionu ne postoji atletska staza koju bi također trebalo izgraditi jer Grad ima tradiciju u atletici.

Budući da ne postoji dvorana za igranje tenisa, nego se ta aktivnost odvija na vanjskim terenima, preko zime postoji problem, odnosno nemogućnost treniranja tenisa u zimskim uvjetima. Stoga postoji potreba za izgradnjom „balona“ za treniranje tenisa.

Na području Grada i prigradskih naselja ne postoji bazen pa se škole plivanja odvijaju u susjednim gradovima gdje postoje bazeni. Kako bi se na području Grada i prigradskih naselja razvijalo plivanje i omogućilo održavanje škole plivanja i smanjili troškovi prevoženja djece u susjedne gradove, postoji potreba za izgradnjom bazena.

Osim ovih materijalnih potreba, postoji i potreba za ulaganjem u kadrove, odnosno stručne ljudske resurse koji će voditi treninge pojedinih športova. Potrebno je ulagati u obrazovane kadrove s visokim stručnim i pedagoškim znanjima za koje bi Grad trebao financirati.

Strateški ciljevi Grada u budućem razdoblju su izgradnja nove športske dvorane, adaptacija stadiona NK „Jedinstva“, izgradnja bazena, atletske staze te ulaganje u stručne ljudske resurse iz područja športa.

3.3.7. Gradansko udruživanje

Prema prikupljenim podacima, na području Grada Donjeg Miholjca djeluje 111 udruga iz čega se može zaključiti da je gradansko udruživanje na visokoj razini.

Tih 111 udruga mogu se klasificirati prema sljedećim područjima djelovanja:

- **Ekologija -2**
- **Gospodarstvo – 21**
- **Hobi – 5**
- **Humanitarna djelatnost – 2**
- **Kultura- 15**
- **Okupljanje i zaštita, djece, žena i mlađeži – 9**
- **Prosvjeta – 1**
- **Socijalna djelatnost – 2**
- **Udruge domovinskog rata – 1**
- **Šport – 37**
- **Očuvanje zdravlja – 5**
- **Ostale djelatnosti – 1**
- **Tehničke djelatnosti - 10**

Najviše osnovanih udruga je iz sfere športa, a zatim iz gospodarstva te kulture. Na području Grada sve te udruge vode se pod Centrom za kulturu, informiranje i civilni sektor Grada Donjeg Miholjca koji ih dijelom financira prema prijavljenim projektima.

Iako na području Grada postoji veliki broj udruga, veći dio tih udruga nije aktivno. Potrebno je provjeriti djelatnost pojedinih udruga i vidjeti kakva je njihova uloga u ostvarivanju širih interesa, odnosno stanovništva Grada. Kako bi se vodila evidencija aktivnih i neaktivnih udruga, potrebno je napraviti Gradski registar udruga. Budući da se udruge uglavnom financiraju iz Proračuna Grada Donjeg Miholjca, uočeno je da su određenim dijelom sredstva za financiranje projekata udruga nemamenski utrošena. Stoga bi se trebalo više voditi računa o raspodjeli sredstava ovisno o stvarnoj djelatnosti udruga te financirati aktivne udruge. Kako bi se riješio taj problem, potrebna je transparentnost udruga, odnosno objavljivanje aktivnosti udruga na primjer putem web stranice Grada. Jedno od rješenja je i da Grad definira potrebe i prioritete na temelju čega bi udruge trebale ponuditi odgovarajuće projekte.

Osim toga, potrebno je i razvijanje volonterstva za rad u udrugama. Današnja mladež slabo je uključena u djelovanje i rad u udrugama. Moguće je da mladež s područja Grada koja dobije stipendiju ima obvezu volontiranja u određenim udrugama.

3.4. ZAKLJUČAK

U navedenom su području vezanom uz društveno okruženje opisana važna područja društvenog okruženja i njihova uloga u ukupnom društvenom razvoju i definirana postojeća društvena infrastruktura dok će se postojeći problemi na navedenom području, neiskorišteni potencijal i moguća rješenja odnosno smjernice razvoja definirati u drugom dijelu Programa u kojem će se definirati ukupne strateške smjernice razvoja Grada.

4. BRIGA O OKOLIŠU

4.1. UVOD

Kao uvod u tematiku prirodnog okoliša i brige o okolišu potrebno je definirati neke osnovne prirodne odnosno geografske karakteristike područja Grada Donjeg Miholjca.

Navedeno područje u najvećem dijelu karakterizira ravničarski dio s tokom rijeke Drave, njezinim rukavcima te nizom jezera uz sjevernu granicu s Republikom Mađarskom i tokom rijeke Karašice u njegovom južnom odnosno jugozapadnom dijelu. Od klimatskih obilježja prevladava umjereno kontinentalna klima čestih i intenzivnih promjena.

Tijekom više od četiri mjeseca godišnje srednje mjesecne temperature prelaze 10°C , dok srednje temperature u najtoplijem mjesecu ne prelaze 22°C , a u najhladnjem se kreću u rasponu -3 do 18°C .

Prosječna količina oborina godišnje iznosi između 700 i 800 mm pri čemu ih je više u topлом dijelu godine sa rijetkim izrazito suhim razdobljima.

Najčešći vjetrovi su slabi vjetrovi i tišine, promjenjivih smjerova.

Područje Grada odlikuje se bogatom prirodnom baštinom nastalom kao posljedica njegovih reljefnih, klimatskih i pedoloških osobina.

Zaštićeni dijelovi prirode, na području grada Donjeg Miholjca, registrirani su u dvije kategorije:

- u kategoriji posebnog rezervata: posebni ornitološki rezervat „Podpanj“
- u kategoriji spomenika parkovne arhitekture: Park u Donjem Miholjcu

Posebni ornitološki rezervat „Podpanj“ - zaštićen je 1997. godine. Obuhvaća prostor na zapadnom dijelu ribnjaka Donji Miholjac, sjeverozapadno od Donjeg Miholjca, u neposrednoj blizini zapadnog ulaza u grad površine 84 ha 99 a i 70 m^2 .

Park u Donjem Miholjcu zaštićen je temeljem Rješenja Konzervatorskog Zavoda iz Zagreba od 1958. godine čime je proglašen prirodnom rijetkošću.

Park je oblikovan kao pejsažni perivoj koji je svoj konačan oblik dobio krajem 19. i početkom 20. stoljeća izgradnjom novog dvorca. Površina parka iznosi 35 jutara. Istočno od dvorca nalazi se manji vrt trapeznog oblika na čijoj se sjevernoj strani nalazi staklenik izgrađen 1872. godine od čelične konstrukcije s krovom od lima na sjevernoj strani te obložen stakлом na južnoj. Staklenik je u ruševnom stanju i zahtjeva temeljitu rekonstrukciju.

Perivoj prostorno zaokružuje Dvorac Mailath i u sjevernom dijelu vezuje na korisne vrtove – voćnjak. U svom manjem dijelu oblikovan je u francuskom stilu sa šišanim živicama, šimširom koji formiraju tri uresna vrta, smještena između paviljona i terase dvorca, i formalnim parterom te ispred glavnog zapadnog pročelja dvorca velikim kružnim cvjetnjakom. Veći dio perivoja oblikovan je u engleskom stilu s tratinama, većim i manjim skupinama drveća i pejsažno vođenim stazama.

Od građevina u perivoju su se nalazile tri građevina, paviljon i kuglana te skulpture i četiri fontane od čega je djelomično sačuvan samo paviljon, koji treba hitnu zaštitu. Danas je sačuvan paviljon s tri uresna vrta od šimšira, prilično oštećen staklenik koji je izvan upotrebe i dio zidane ograde s ulaznim vratima u paviljon kao dio parka.

U perivoju prevladavaju autohtone vrste drveća poput hrasta lužnjaka, graba, jasen lipa, klena i javora. Pridodane su im i udomačene vrste – platana, kopivić, judino drvo, gledičija, gimnophlad, crni orah, tulipanovac, paulovnija, jablan, bijela topola, sofora kao i niz četinjača- obična i golema jela, kavkaska jela, vankuverska jela, lawsonov pačempres, ginko, crni i obični bor, borovac i sekvoja.

Zaštićeni dijelovi prirode u Gradu Donjem Miholjcu zauzimaju površinu do 94,64 ha.

KRAJOBRAZNE VRIJEDNOSTI – krajobrazne vrijednosti na području Donjeg Miholjca osim rijeke Drave s brojnim meandrima i zatocima te rijeke Karašice čini i prostor umjetnih ribnjaka – Ribnjak Donji Miholjac s potezom crnog bora uz njegovu jugoistočnu obalu. Navedeni ribnjak obitavalište je najrazličitijih vrsta močvarne ornitofaune.

Krajobrazne osobitosti čine i lokaliteti Dravski otoci karakterističan po autohtonoj vegetaciji priobalja koju čine topola, vrba, hrast i jasen kao i gусте i prizemne biljne vrste i Suho polje koje se odlikuje gustom autohtonom vegetacijom mekih listača – najčešće topole, različite vrste riba i često grmolika rakita.

Nakon uvoda u tematiku okoliša opisom prirodnih znamenitosti i krajobraza područja Grada Donjeg Miholjca, potrebno je detaljnije obraditi tematiku zaštite isto kao i aktualne povoljne odnosno nepovoljne društvene utjecaje na okoliš.

4.2. OTPAD I OTPADNE VODE

Zbrinjavanje otpada na području Grada Donjeg Miholjca u nadležnosti je tvrtke Komunalno gospodarstvo PARK d.o.o. Donji Miholjac.

Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda također je u nadležnosti tvrtke Komunalno gospodarstvo Park d.o.o..

Ova problematika detaljnije je obrađena u poglavlju 2.4. *Komunalna i prometna infrastruktura*.

4.3. ONEČIŠĆENJE PRIRODNIH RESURSA

Onečišćenje prirodnih resursa nastaje kao posljedica obavljanja bilo koje gospodarske djelatnosti uključujući i poljoprivredu kao djelatnost koja ulazi u djelatnosti s najmanjim nepovoljnijim utjecajem na onečišćenje prirodnih resursa.

Onečišćenje prirodnih resursa poput zraka, vode, tla posebno je regulirano zakonodavstvom EU kojeg će Republika Hrvatska ulaskom u EU morati prihvati i istog se pridržavati.

Jedna od najvažnijih direktiva vezanih uz zaštitu prirodnih resursa je Direktiva o zaštiti voda od zagađenja koje uzrokuju nitrati poljoprivrednog podrijetla, poznatija kao Nitratna direktiva (91/676/EEZ) usmjerena je na umanjivanje negativnih učinaka unosa gnojiva u spremnike pitke vode i ekosustave, ograničavanjem unosa anorganskih tvari i gnojiva na poljoprivrednim zemljишima. Osnovna načela ove direktive podrazumijevaju proglašavanje posebno osjetljivih zona, oblikovanje akcijskih planova gospodarenja u takvim zonama i identificiranje mjera usvajanja i provedbe takvih akcijskih programa.

Ostale direktive koje se odnose na zaštitu prirodnih resursa jesu:

- Direktiva o obradi komunalnih otpadnih voda (91/271/EZ) ima cilj smanjivanja onečićenja prirodnih voda, vodnih resursa u estuarijskim i obalnim područjima putem komunalnih i tehnoloških voda. Ova direktiva donosi specifične odredbe koje se odnose na sakupljanje i obradu komunalnih otpadnih voda, a temeljene su na količini ulaznih voda i veličini naselja (aglomeracije). Izazovi u području obrade otpadnih voda u lokalnim zajednicama prepoznati su u smislu tehničkih značajki raspoloživih postrojenja za obradu otpadnih voda, sustava upravljanja otpadnim muljem, aspekata organizacije i razdiobe odgovornosti, te koordinacije i planiranja.
- Okvirna direktiva o vodama (2000/60/EZ) operativno je oruđe za postavljanje konkretnih ciljeva zaštite voda u budućnosti. Navodi cilj postizanja "dobrog statusa" svih voda do 2015. godine. Sustav upravljanja vodama strukturiran je na razini riječnih slivova, podrazumijevajući kakvoću okoliša i kemijske parametre. Snažan je naglasak stavljen na gospodarske aspekte i uključivanje javnosti.

4.4. UTJECAJ GOSPODARSKE DJELATNOSTI NA OKOLIŠ

Nacionalnom strategijom zaštite okoliša definirani su i načini odnosno mogućnosti zaštite kao i mјere provedbe zaštite okoliša od nepovoljnog utjecaja industrije.

Zbog zaštite okoliša, važni su sljedeći sektori:

- A. Energetika
- B. Promet
- C. Industrija
- D. Turizam
- E. Poljoprivreda

Na području Grada Donjeg Miholjca od navedenih sektora poseban utjecaj imaju industrija, poljoprivreda i promet.

Industrija

Za industrijski sektor u Republici Hrvatskoj, kao skup raznorodnih proizvodnih djelatnosti, svojstvena je brojnost različitih vrsta pritisaka na okoliš. Ti su pritisci posljedica protoka velikih količina tvari i energije kroz pojedine industrijske procese, ali i kroz same proizvode, bilo prilikom korištenja, bilo nakon prestanka njihove uporabe (otpad).

Prioriteti zaštite okoliša

- prihvati standarde EU u procesima proizvodnje i produkcije,
- poticanje i uvođenje ekološke djelotvornosti kao novog poduzetničkog koncepta,
- stroga kontrola emisija uz uvažavanje prihvatnoga kapaciteta okoliša,
- promicanje ISO 14001 standarda i EMS-a[66],
- razvoj alternativnih postupaka i proizvoda koji se temelje na obnovljivim izvorima,
- promicanje uvođenja projekata čistije proizvodnje,

- unaprijediti informiranje potrošača, usmjeravati ga na nove proizvode koji su prijateljski prema okolišu; razvijati odgovornost za proizvod nakon korištenja,
- uključivati "trošenje" okoliša u troškove proizvodnje (i onda kad se oni tek planiraju) kako bi se dobila ispravna ocjena profitabilnosti proizvodnje,
- poticati periodička i redovita izvještavanja o utjecaju proizvodnje i produkcije na okoliš.

Koncentracija industrije na području Grada je u Donjem Miholjcu i to u Industrijskoj zoni „Janjevcu“. Industrije koje su smještene u zoni su prehrambeno-prerađivačka, metaloprerađivačka, drvoprađivačka, kao i manji pogoni za proizvodnju proizvoda od plastike.

Ove industrije djeluju uglavnom u novoizgrađenim objektima za koje su se morale primijeniti sve mjere zaštite okoliša.

Potencijalna zagađenja moguća su pod uvjetom da se ne poštuju propisi iz područja zaštite okoliša i to:

- u prehrambeno-prerađivačkoj industriji postoji opasnost nedovoljnog predtretmana otpadnih voda gdje je moguće zagađenje sustava odvodnje (masnoće, škrob i krute tvari),
- mogućnost utjecaja na okoliš i njegovo zagađivanje postoji kod neadekvatnog čuvanja sirovina i robe biljnog porijekla, ali i kod primarne obrade voća i povrća, gdje se pojavljuje otpad biološkog porijekla,
- u drvoprađivačkoj industriji moguće je zagađenje zraka ukoliko se u zrak ispuštaju nefiltrirane čestice otpada (piljevina i prašina),
- u metaloprerađivačkoj industriji moguće je zagađivanje sustava odvodnje ukoliko se u njega ispuste ulja ili čestice koje mogu začepiti sustav (kod metode pjeskarenja),
- u industriji proizvodnje poliestera moguće je zagađenje zraka od isparavanja u procesu proizvodnje (zagađenje je ograničeno na određeni prostor).

Sva potencijalna zagađenja zraka i sustava odvodnje mogu biti spriječena strogom primjenom mjera zaštite koje su propisane tehnološkim postupkom u proizvodnji. Zaštitu okoliša od mogućeg otpada biološkog podrijetla pruža i postrojenje za preradu biomase smješteno u zoni.

Poljoprivreda

Prenamjena poljodjelskih tala u nepoljodjelske svrhe bitno pridonosi smanjenju poljoprivrednih površina. Specifični gubitak obradivog tla zbog ovog razloga po stanovniku je 3-4 puta veći nego u zemljama EU. Između 1965. i 1987. godine Hrvatska je prenamjenom tala izgubila 166.441 ha poljoprivrednog zemljišta; 7.235 ha godišnje, odnosno 20 ha dnevno.

Posljednjih je godina (1992.–1997.) smanjen intenzitet poljoprivredne proizvodnje, u gotovo svim njezinim granama, za oko 16%. Intenzivnu proizvodnju, osobito preintenzivni plodored usjeva, korištenje agrokemikalija i teških strojeva nalazimo samo na manjem dijelu površina.

Ukupno gledajući, poljoprivredne aktivnosti ne izazivaju ozbiljno onečišćenje tla ili okoliša, jer je u privatnom sektoru mala potrošnja pesticida i umjetnih gnojiva.

Glavni izvori otpada u poljoprivredi su tekući gnoj i otpadne vode koje potječu od intenzivnog uzgoja i tovljenja stoke, te otpad od obrađivanja zemlje. Prioriteti zaštite okoliša

- A. očuvanje biološke raznolikosti sustava poljoprivrede,
- B. promicanje organske poljoprivrede sa sljedećim prednostima:
 - smanjenje pritiska na okoliš (osobito na vode),
 - mogućnost različitih kombinacija poljoprivrede i zaštite okoliša,
 - proizvodnja zdrave hrane,
 - proizvodnja za izvoz na tržišta EU,
- C. izbjegavanje uskog plodoreda i neodgovarajućih agrotehničkih zahvata,
- D. nadzor primjene organskih i mineralnih gnojiva te pesticida.

Promet

Posljednjih nekoliko godina ponovno je došlo do snažnog porasta prometa uz bitne, ali negativne promjene u njegovoj strukturi: cestovni promet se povećao, željeznički i javni gradski promet se smanjio.

Između 1990. i 1995. godine vozni se park smanjio za oko 35%, a od 1995. godine ponovno se naglo povećava broj osobnih vozila na cesti. Promet robe i putnika je povećan, osobito u cestovnom prometu, koji od svih vrsta prometa troši najviše energije i najviše utječe na okoliš.

Promet se pojavljuje kao potencijalni zagadivač okoliša i u gradu s prigradskim naseljima, tj. direktno u životnoj sredini. Regulacija prometa u gradu će značajno utjecati na smanjenje rizika zagađenja zraka. Preusmjeravanjem prometa na gradsku zaobilaznicu smanjit će se štetne emisije od ispušnih plinova, ali i umanjiti rizici od zagađenja koje bi moglo nastati od nezgoda u prijevozu roba, osobito opasnih tvari (tekućih i krutih).

4.5. PODRŽAVAJUĆA ADMINISTRACIJA (KAPACITETI I KOMPETENTNOST)

Grad Donji Miholjac raspolaže određenim kapacitetima kojima osigurava brigu o okolišu i obavljanje komunalnih djelatnosti u funkciji zaštite okoliša i prirodnih resursa kojima raspolaže područje grada.

Komunalno gospodarstvo Park d.o.o. obavlja većinu komunalnih djelatnosti na gradskom području, između ostalog odvoz otpada, odvodnju otpadnih voda i održavanje čistoće kojima se štiti i čuva prirodni okoliš grada.

Značajnu podršku zaštiti okoliša, osobitu u prevenciji, ali i u zaštiti od požara pružaju dobrovoljna vatrogasna društva. Pored seoskih DVD značajnu ulogu u ovom sustavu ima profesionalna postrojba u Donjem Miholjcu, koja je kadrovski, tehnički i organizacijski najspremnia za djelovanje u ovom području.

U gradu su aktivni i određeni oblici građanskog udruživanja koji se bave zaštitom prirode, biljnog i životinjskog svijeta kao što su udruga „Svijet ptica – AVES SLAVONIAE“, ekološka udruga EMYS te ekološko-nautička udruga ljubitelja rijeke Drave „DRAVSKI VUKOVI“ Sveti Đurađ.

4.6. ZAKLJUČAK

Grad Donji Miholjac aktivno vodi brigu o zaštiti prirodnog ali i stvorenog okoliša osiguravajući tako standard života dostojan suvremenog čovjeka.

Briga o okolišu za zajednicu znači osiguranje obavljanja nužnih komunalnih djelatnosti koje se bave odvozom otpada i odvodnjom otpadnih voda, osiguranje provođenja zakonodavstva i nacionalnih smjernica vezanih uz zaštitu čovjekove okoline, ali i aktivnu uključenost civilnog društva u brigu za okoliš u kojem živi.

Gradska uprava nastoji uskladiti sve utjecajne komponente i aktivno unapređivati sustav zaštite okoliša, kako vlastitim ulaganjima u izgradnju neophodne komunalne infrastrukture tako i utjecajem na ostale članove zajednice djelujući na njihovu svijest o potrebi brige za okolinu u kojoj žive.

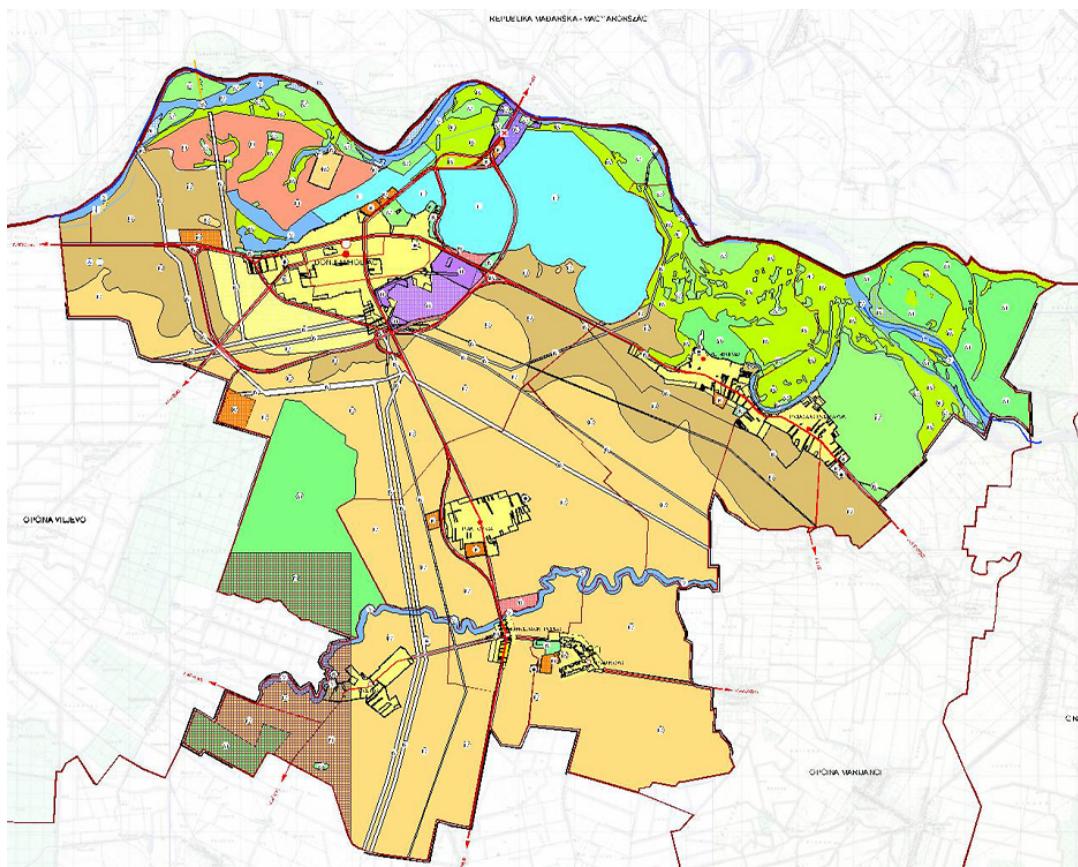
5. PROSTORNO UREĐENJE

5.1. UVOD

Grad Donji Miholjac smješten je u sjeverozapadnom dijelu Osječko-baranjske županije, a graniči s Općinama Magadenovac, Viljevo i Marijanci kao i s Republikom Mađarskom.

Grad Donji Miholjac sa svojim prigradskim naseljima prema podacima iz popisa stanovništva 2001. godine broji ukupno 10.265 stanovnika. Najveći broj stanovnika ima samo mjesto Donji Miholjac (6680) koje ima status područnog i većeg lokalnog (manjeg razvojnog) središta. Manjim lokalnim (poticajno razvojnim) središtem smatraju se naselja Sveti Đurađ (893), Rakitovica (925) i Podravski Podgajci (743) smješteni na području grada dok preostala naselja odnosno Golinci (486), Radikovci (338) i Miholjački Poreč (200) imaju status ostalih naselja.

Uzimajući u obzir sve navedene činjenice o osnovnim demografskim obilježjima stanovništva Donjeg Miholjca, ali i razvojne i gospodarske potencijale koji će utjecati na doseljavanje vitalnog stanovništva u budućnosti, PPUG-om Donjeg Miholjca (SG 12/05), procjenjuje se realnim da se do 2015. godine broj stanovnika samog naselja Donjeg Miholjca stabilizira na broju od cca 8.000 stanovnika.

Vezano uz prostorno uređenje Grada Donjeg Miholjca potrebno je reći kako je grad donio određene dokumente i planove urbanističkog uređenja. Donesen je Prostorni plan uređenja Grada Donjeg Miholjca kao i Urbanistički plan uređenja naselja Donji Miholjac. Na snazi su i plan uređenja naselja Miholjački Poreč kao i naselja Rakitovica, provedbeni urbanistički plan gradsko-turističko-rekreacione zone „Borik“ te Urbanistički plan uređenja industrijske zone „Janjevci.“

5.2. VEZE S VIŠIM RAZINAMA PROSTORNOG PLANIRANJA

U skladu sa tadašnjim Zakonom o prostornom uređenju, a na temelju dvogodišnjeg izvješća o stanju u prostoru Grada Donjeg Miholjca objavljenog u Službenom glasniku Grada broj 5/99, Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada donesenom u istom broju Službenog glasnika utvrđena je potreba izrade Prostornog plana uređenja grada Donjeg Miholjca.

PPUG Donjeg Miholjca izrađen je 2005. godine.

Kod izrade Prostornog plana uređenja Grada korišteni su svi važeći dokumenti prostornog uređenja za Grad, a izrada istog je u potpunosti usklaćena s Prostornim planom uređenja županije Osječko-baranjske objavljenom u „Županijskom glasniku“ broj 1/02. U procesu izrade prostornog plana uređenja Grada Donjeg Miholjca surađivalo se s brojnim tijelima državne uprave, upravnim tijelima Osječko-baranjske županije kao i pravnim osobama s javnim ovlastima, u svrhu osiguravanja podataka i dokumenata iz svog djelokruga. Ista su navedena u PPUG Donjeg Miholjca.

Za područje Grada donesena su dva urbanistička plana:

- Urbanistički plan uređenja Donjeg Miholjca i
- Urbanistički plan uređenja Industrijske zone.

5.3. PRILAGODBE I UNAPREĐENJE INFRASTRUKTURE

Iako su doneseni službeni dokumenti prostornog planiranja za područje Grada, rješavanje problema urbanizma predstavlja dugoročan proces koji zahtijeva multidisciplinaran pristup i uključenost velikog broja stručnjaka iz područja urbanizma odnosno prostornog uređenja.

Problem grada leži u neadekvatno urbanistički riješenom centru grada što zahtijeva raspisivanje javnog natječaja kojim će se osigurati prijedlozi za kvalitetno urbanističko rješenje centra.

Kod uređivanja centra Grada potrebno je u cilju infrastrukturnog razvoja definirati potrebite građevinske parcele od gradskog interesa.

Navedenoj bi se problematici trebalo sustavno pristupiti što prije svega uključuje i provjeru stanja postojeće infrastrukture.

Riješen cestovni promet grada jedan je od osnovnih preduvjeta rješavanja problema urbanizma stoga je potrebno izraditi studiju prometa Grada.

U cilju potpune transparentnosti rješavanja navedenog problema bilo bi korisno na web-stranicu grada postaviti kartu grada u grafičkom obliku koji će osigurati jednostavan pregled od strane zainteresiranih korisnika, a u cilju kvalitetnih urbanističkih prijedloga.

5.4. PODRŽAVAJUĆA ADMINISTRACIJA

Uz definirane odnosno službeno donesene i objavljene dokumente prostornog planiranja, Grad Donji Miholjac aktivno provodi prostorno uređenje odnosno podržava isto vlastitom administracijom. Upravni odjel za gospodarstvo, financije i društvene djelatnosti, zapošljava stručnog referenta za prostorno uređenje i graditeljstvo koji aktivno radi na rješavanju navedenih problema.

Grad Donji Miholjac usko surađuje i sa državnim službama i odjelima koji djeluju u području urbanizma i prostornog uređenja poput Ureda državne uprave, Zemljišno-knjižnog odjela Općinskog suda te Zavoda za katastar.

5.5. ZAKLJUČAK

Grad aktivno radi na donošenju urbanističkog rješenja za grad Donji Miholjac odnosno prostornom uređenju koje između ostalo uključuje i aktualne investicije poput izgradnje obilaznice koja će maknuti promet iz centra grada te izgradnje industrijske zone odnosno nove poslovne zone koje će industriju odnosno određene tercijarne djelatnosti preseliti na periferiju grada i tako dati gradu izgled u skladu s suvremenim trendovima na području urbanističkog uređenja.

6. INSTITUCIONALNI OKVIR

6.1. UVOD

Temeljna načela lokalne samouprave u Hrvatskoj definirana su Ustavom Republike Hrvatske, koji je donesen 1990. godine. Tijekom posljednjih 15 godina, ustavni i zakonski okvir za lokalnu samoupravu nekoliko je puta mijenjan, povećavajući samostalnost jedinica lokalne samouprave, detaljnije razrađujući njihov institucionalni ustroj i proširujući njihov djelokrug. No, te promjene, iako važne, nisu u značajnijoj mjeri utjecale na izvornu koncepciju lokalne samouprave.

Prema Ustavu, građanima je zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, Ustavom se definiraju temelji teritorijalne organizacije lokalne i područne (regionalne samouprave), te djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave. Osim toga, Ustav jamči samostalnost jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u uređivanju njihovog unutarnjeg ustrojstva te u izvršavanju zadataka i dužnosti iz njihova djelokruga. Konačno, Ustav regulira pravo jedinica lokalne samouprave da slobodno raspolažu vlastitim prihodima, ali i dužnost države da pomaže finansijski slabijim jedinicama lokalne samouprave.

6.2. INSTITUCIONALNI OKVIR

Na osnovi ustavnih odredbi, donesen je niz zakona i uredbi koje detaljnije uređuju sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave, te prava i obveze jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Među tim zakonima najvažniji su Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08 i 36/09), Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br. 86/06, 125/06, 16/07, 95/08 i 46/10), Zakon o Gradu Zagrebu (NN br. 62/01, 125/08, 36/09), Zakon o područjima posebne državne skrbi (NN br. 86/08), Zakon o brdsko-planinskim područjima, Zakon o otocima (NN br. 34/99, 14/99, 32/02, 33/06) i Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN br. 117/93, 92/94, 69/97, 59/01, 117/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08). Specifična prava i obveze jedinica lokalne i regionalne samouprave, kad je riječ o obavljanju poslova iz njihovog zakonom propisanoga djelokruga, razrađeni su posebnim zakonima.

Gradovi se smatraju "urbanim" jedinicama lokalne samouprave - ZLP(R)S propisuje da status grada imaju sva sjedišta županija (bez obzira na njihovu veličinu) te naselja s više od 10.000 stanovnika (uključujući okolna naselja), koja predstavljaju urbanu, povjesnu, prirodnu, gospodarsku i socijalnu cjelinu. Uz ta dva kriterija, ZLP(R)S propisuje da, kao izuzetak, jedinica lokalne samouprave može dobiti status grada zbog posebnih (povjesnih, gospodarskih, geografskih, prometnih) razloga, iako ne zadovoljava prethodno navedene kriterije.

6.2.1. Institucionalni razvoj

Institucionalni razvoj odnosi se na jačanje kapaciteta na županijskoj i lokalnoj razini. Nakon što su u Republici Hrvatskoj doneseni operativni programi za većinu sektora, i pošto su u županijama donesene Županijske razvojne strategije (ŽRS, ROP), **ispunjeni su uvjeti da lokalne zajednice (JLS) u RH mogu započeti s učinkovitim upravljanjem vlastitog razvoja.** Kod toga, postavlja se pitanje kako stvoriti "kritičnu masu" i omogućiti efikasno pokretanje razvojnih aktivnosti (?).

Odgovor na ovo pitanje podrazumijeva ponajprije djelatnu i planski vođenu ulogu lokalne samouprave: **Lokalna samouprava mora postati središte razvojnih aktivnosti te inicirati, pokrenuti i usmjeravati sustavne razvojne aktivnosti u lokalnoj sredini (JLS).** Pritom, naročito su važne sljedeće funkcije:

- » Povezivanje i razvoj partnerstva s tijelima na županijskoj i nacionalnoj razini, te s nositeljima razvoja i interesnim skupinama (poljoprivrednici, poduzetnici, obrt, udruge civilnog društva, itd.) na lokalnoj razini; uspostavljanje poticajnog okruženja;
- » Donošenje programa lokalnog razvoja - utvrđivanje i uspostavljanje razvojne **vizije**, strateških ciljeva i prioriteta za lokalni razvoj, te lokalnih razvojnih projekata za ostvarivanje utvrđenih ciljeva;
- » Iniciranje i motiviranje stanovništva te lokalnih proizvođača, poduzetnika i drugih nositelja razvoja za uključivanje u razvojne aktivnosti i programe, a naročito
 - informiranje i razvoj svijesti o mogućnostima,
 - izrada ponude tipskih projekata i savjetodavnih paketa,
 - organizirani prijenos znanja i vještina na stanovništvo i lokalne poduzetnike, kako bi lakše pronašli vlastite putove razvoje, osmislili i pokrenuli vlastite projekte,

Posebno je važna **poduzetnička uloga lokalne samouprave.** U ovoj funkciji:

- ona mora pripremiti i pokrenuti strateške razvojne programe na prioritetnim prvcima lokalnog razvoja (infrastruktura, gospodarski razvoj, očuvanje i razvojna integracija prirodne i kulturne baštine, turizam, komunalni razvoj, i sl.)
- usmjeravati, poticati i koordinirati razvojne aktivnosti i nositelje
- razvijati i graditi stručni i organizacijski potencijal za učinkovito upravljanje razvojnim programima i projektima;
- razvijati institucionalne uvjete i povezivanja za pribavljanje potrebnih finansijskih sredstava za ulaganja u lokalne razvojne i poduzetničke projekte iz dostupnih nacionalnih izvora i fondova Europske unije, itd.;

Da bi osigurala kvalitetne perspektive za dugoročan razvoj, lokalna samouprava treba se **pravovremeno ospособiti i pripremiti za pristupanje EU.** Institucionalni razvoj ostvarit će se realizacijom sljedećih ciljeva:

1. jačanje izvršnih i administrativnih sposobnosti i finansijskog potencijala lokalne i regionalne samouprave
2. poticanje razvoja civilnog društva
3. jačanje partnerskih odnosa na svim razinama
4. razvojna agencija

Sve u svemu, lokalna samouprava ima **zadatak i misiju** da lokalnoj zajednici ponudi lepezu mogućnosti i rješenja, da uspostavi sustav lokalnog razvoja i osigura temeljne infrastrukturne i institucionalne uvjete za razvoj, te da razvija poticajno okruženje, motivira, integrira, povezuje i koordinira lokalne razvojne aktivnosti, resurse, projekte i nositelje razvoja na putu osmišljavanja, pripremanja i realizacije razvojnih projekata i oblika zajedničkog nastupanja kojima se ostvaruje učinkovit razvoj.

6.3. STRUKTURA LOKALNE SAMOUPRAVE

Predstavnička tijela na razini jedinica lokalne samouprave su općinsko vijeće i gradsko vijeće, a na razini područne (regionalne) samouprave županijska skupština. Članovi predstavničkih tijela biraju se na četiri godine. Broj članova predstavničkih tijela određen je statutom jedinica lokalne i područne (regionalne), samouprave – taj broj treba biti neparan i unutar okvira propisanog ZLP(R)S-om, a određuje se ovisno o broju stanovnika lokalnih i područnih jedinica.

Unutar zakonski propisanog djelokruga, predstavničko tijelo donosi statut jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, te odluke i druge opće akte koji se odnose na djelokrug lokalne samouprave; bira i razrješuje članove radnih skupina predstavničkog tijela te druga tijela određena zakonskim ili podzakonskim propisom odnosno statutom; uređuje ustrojstvo i djelokrug svojih upravnih tijela, osniva javne ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih aktivnosti od lokalnog interesa. Konačno, lokalno predstavničko tijelo može obavljati i druge poslove, koji su zakonom ili drugim propisom stavljeni u njegov djelokrug.

Izvršnu funkciju u lokalnoj samoupravi obavljaju općinski načelnici u općinama, gradonačelnici u gradovima i župani u županijama. Oni predstavljaju svoje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, i odgovorni su tijelima središnje državne uprave kad je riječ o izvršavanju delegiranih zadataka državne uprave. Tijela središnje državne uprave imaju pravo obustave nezakonitih općih akata koje donesu predstavnička tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, te obavljaju druge zadatke propisane zakonom ili statutom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Općinski načelnici, gradonačelnici i župani obavljaju izvršne poslove, koji uključuju pripremu prijedloga općih akata, provedbu općih akata predstavničkih tijela, upravljanje i nadzor nad upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pri izvršavanju zadataka, upravljanje i raspolažanje nekretninama i imovinom lokalne i područne (područne) samouprave, upravljanje prihodima i rashodima,

odlučivanje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave pod uvjetima određenima ZLPRS-om, te obavljaju druge poslove predviđene statutom općine, grada ili županije.

Izvršnu funkciju obnaša gradonačelnik sa svojim zamjenicima. Radi raspravljanja o pojedinim pitanjima, koja su u nadležnosti gradonačelnika, te u svrhu pružanja pomoći, gradonačelnik formira svoja savjetodavna tijela.

Predstavničko tijelo Grada Donjeg Miholjca je Gradsko vijeće koje broji 19 članova. Djelokrug poslova određen je Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, te Statutom Grada Donjeg Miholjca (Službeni glasnik Grada Donjeg Miholjca).

6.4. STRUKTURA LOKALNE ADMINISTRACIJE

Stručne, administrativne i opće poslove koji su u nadležnosti JLP(R)S obavljaju službenici i zaposlenici raspoređeni unutar upravnih odjela.

Ustrojstvo gradske uprave Grada Donjeg Miholjca sastoji se od dva upravna odjela:

- Ured gradonačelnika - 1. Odsjek za protokol
- 2.Odsjek za zajedničke poslove

Upravni odjel za gospodarstvo, financije i društvene djelatnosti

- 1. Odsjek za gospodarstvo
- 2. Odsjek za financije
- 3. Odsjek za društvene djelatnosti

Upravnim odjelima upravljaju pročelnici, koje na temelju provedenog javnog natječaja imenuje gradonačelnik.

6.5. NADLEŽNOST U OBAVLJANJU POSLOVA

Postojeći zakonski okvir jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave jamči važnu ulogu u upravljanju, organizaciji i izravnom pružanju javnih usluga građanima. Prema aktualnom zakonu, općine i gradovi, u svom samoupravnom djelokrugu, izvršavaju zadatke od lokalne važnosti kojima se izravno zadovoljavaju potrebe građana i koji ne ulaze u Ustavom ili zakonom propisani djelokrug državnih tijela. Kad je riječ o županijama, zakon propisuje da one izvršavaju zadatke od područne važnosti. Zakon nadalje nabraja područja koja spadaju u samoupravni djelokrug jedinica lokalne samouprave (općina ili gradova) i županija, te navodi da će se posebnim zakonima detaljno propisati obvezne zadaće lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i zadaće koje općine, gradovi i županije mogu obavljati.

Djelokrug općina i gradova	Djelokrug županija
<ul style="list-style-type: none"> ● Uređenje naselja i stanovanje ● Prostorno i urbanističko planiranje ● Komunalno gospodarstvo ● Briga o djeci ● Socijalna skrb ● Primarna zdravstvena zaštita ● Odgoj i osnovno obrazovanje ● Kultura, tjelesna kultura i šport ● Zaštita potrošača ● Zaštita i unapređenje prirodnog okoliša ● Protupožarna i civilna zaštita ● Promet na području općine ili grada 	<ul style="list-style-type: none"> ● Obrazovanje ● Zdravstvo ● Prostorno i urbanističko planiranje ● Gospodarski razvoj ● Promet i prometna infrastruktura ● Održavanje javnih cesta ● Planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova ● Izдавanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju, kao i provedba dokumenata prostornog uređenja unutar područja županije, a izvan područja velikih gradova

Tablica 20: *Djelokrug rada gradova i županija*

Zakon propisuje da dvije ili više jedinica lokalne samouprave mogu zajedno organizirati obavljanje poslova iz svoga djelokruga. Oblici zajedničkog izvršavanja tih zadataka mogu uključiti zajedničko upravno tijelo, upravni odjel ili službu, ili zajedničko trgovacko društvo. Odnosi između jedinica lokalne samouprave uređuju se posebnim ugovorom, koji treba biti u skladu s njihovim statutima.

Ova zakonska mogućnost nije iskorištena te ne postoje zajednička upravna tijela ili službe.

Zakon o lokalnoj i područnoj samoupravi također propisuje da općine, gradovi i županije mogu izvršavati zadatke koje im dodijele tijela državne uprave, u skladu s posebnim zakonima (delegirani zadaci). Prilikom izvršavanja delegiranih zadataka, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave trebale bi djelovati u ime središnjeg državnog upravnog tijela, koje im je prenijelo te zadatke. Unatoč navedenom, dosad nijedan zadatak središnje uprave nije prenesen jedinicama lokalne ili područne samouprave.

6.6. PRORAČUN GRADA

Zakon o finansiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (ZFLP(R)S) definira izvore prihoda za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, vrste zajedničkih poreza koji se dijele između različitih razina vlasti i njihovu diobu između središnje države, županija, gradova i općina.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju prihode za finansiranje svojih aktivnosti i slobodno njima raspolažu. Općenito, prihodi općina, gradova i županija trebali bi biti jednaki zadacima koje izvršavaju. Sustav finansiranja lokalne samouprave prilično je složen i obuhvaća različite izvore prihoda, uključujući poreze (vlastite poreze i zajedničke poreze koji se dijele između lokalne samouprave, županija i države), neporezne prihode (vlastite i zajedničke), kapitalne prihode i subvencije.

Tablica 21: *Pripadajući prihodi JLS*

Dio zajedničkih prihoda Grada	Samostalni prihodi Općine ili Grada
<p>1. Porez na dohodak</p> <p>☐ 55,00% svi gradovi i općine</p> <p>☐ Dodatnih 12,00% općinama i gradovima koji su preuzeli decentralizirane funkcije</p> <p><i>Osnovnoškolsko obrazovanje (3,10%)</i></p> <p><i>Srednjoškolsko obrazovanje (2,20%)</i></p> <p><i>Centri za socijalnu skrb (0,50%)</i></p> <p><i>Domovi za stare i nemoćne (1,70%)</i></p> <p><i>Javne vatrogasne postrojbe (1,30%)</i></p> <p>2. Porez na promet nekretnina - 60,00%</p> <p>3. Prihodi od zajedničkih koncesija</p> <p>☐ Koncesija za korištenje mineralnih i termalnih voda (50,00%)</p> <p>☐ Koncesija za osiguravanje vode za javnu vodoopskrbu (30,00%)</p>	<p>1. Prihodi od imovine</p> <p>☐ Prihodi od nekretnina i vlasničko-imovinskih prava</p> <p>☐ Prihodi od tvrtki i drugih pravnih osoba u vlasništvu ili suvlasništvu grada ili općine</p> <p>☐ Naknade za koncesije dodijeljne od strane gradskog ili općinskog vijeća</p> <p>2. Gradski i općinski porezi</p> <p>☐ Prijrez porezu na dohodak <i>Općina do 10%</i> <i>Grad s manje od 30.000 stanovnika do 12%, Grad s više od 30.000 stanovnika do 15%</i>,</p> <p>☐ Porez na potrošnju alkoholnih napitaka u ugostiteljskim objektima</p> <p>☐ Porez na kuće za odmor</p> <p>☐ Porez na tvrtku ili naziv</p> <p>☐ Porez na korištenje javnih površina</p> <p>4. Prihodi od kazni i imovine stečene ovrhom zbog prekršaja na razini općine ili grada</p> <p>5. Upravne pristoje u skladu s posebnim zakonima</p> <p>6. Boravišna pristoja u skladu s posebnim zakonima</p> <p>7. Komunalne naknade, doprinosi i druge pristoje određeni posebnim zakonom</p> <p>8. Naknade za korištenje javnih površina</p> <p>9. Drugi prihodi određeni posebnim zakonom</p>

Postoje tri različite vrste potpora jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave:

- Uvjetni transferi iz takozvanog "fonda izravnjanja za decentralizirane funkcije", s ciljem premoštavanja razlike između iznosa udjela prikupljenih iz poreza na dohodak za obavljanje prenesenih funkcije te procijenjenih troškova za nužno funkcioniranje lokalne i područne (regionalne) samouprave koji se određuje na temelju minimalnih (finansijskih) standarda koje definiraju ministarstva. Točnije, svako resorno ministarstvo svake godine izračunava i standardizirane troškove u svom resoru za svaki dio države. Iznos potpore svake se godine revidira i propisuje Zakonom o proračunu.
- Opće, neuvjetovane potpore jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave smještenim u PPDS, brdsko-planinskim područjima te na otocima, namijenjene su ujednačavanju fiskalnih sposobnosti.
- Različiti oblici potpora koje pružaju tijela državne uprave, dodjeljuju se poduzetničkim programima i kapitalnim investicijama jedinica lokalne i

područne (regionalne) samouprava. Ta se sredstva mogu osigurati u obliku tekućih i kapitalnih transfera.

Plan proračuna Grada Donjeg Miholjca za 2010. godinu

Tablica 22. Plan proračuna za 2010. godinu

RAČUN PRIHODA I RASHODA	
<i>PRIHODI POSLOVANJA</i>	36.323.894,00
<i>RASHODI POSLOVANJA</i>	23.923.894,00
<i>RAZLIKA (VIŠAK/MANJAK)</i>	12.400.000,00
<i>B. RASPOLOŽIVA SREDSTVA IZ RANIJIH GODINA</i>	-670.806,81
<i>C. RAČUN ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA</i>	12.400.000,00
<i>Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova</i>	
<i>VIŠAK – MANJAK+RASPOLOŽIVA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA + NETO FINANCIRANJE/ZADUŽIVANJE</i>	-670.806,81

Izvor: „Službeni glasnik Grada Donjeg Miholjca“ br.9/2009

Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi osnovna zadaća proračuna jedinica lokalne samouprave je osigurati uvjete za ispunjenje osnovnih potreba građana, osobito poslove koji se odnose na uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje, komunalne djelatnosti, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, šport, zaštitu okoliša i organiziranje protupožarne i civilne zaštite. Lokalne jedinice razlikuju se po stupnju gospodarskog razvoja i mogućnosti prikupljanja prihoda na svom području.

Cilj prikupljana informacija o financijskom poslovanju jedinica lokalne samouprave je dobiti sliku o sposobnosti i mogućnostima lokalnih jedinica da prikupljaju prihode iz vlastitih izvora, te s druge strane sposobnost da se iz prikupljenih prihoda financiraju javne usluge, tj. na objektivan način ocijeniti njihov fiskalni kapacitet.

6.7. POSTOJEĆI PODRUČNI KAPITAL

Područni kapital osnovna je sastavnica svakog razvojnog projekta. On osim prirodnih bogatstava, obuhvaća i društvene odnose. Osnovni elementi područnog kapitala su:

- Prirodni kapital
- Ljudski kapital

- Društveni kapital
- Proizvedeni kapital.

6.7.1. Prirodni kapital Grada Donjeg Miholjca

Prirodni kapital Grada čine njegovi prirodni resursi odnosno poljoprivredne površine, šumska dobra i vodene odnosno ribnjačarske površine koje se kao proizvodni inputi koriste u proizvodnom procesu u cilju ostvarivanja finalnih proizvoda.

Prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine od ukupno 10.326 ha poljoprivrednih površina s koliko ih raspolaže Grad Donji Miholjac pod korišteno poljoprivredno zemljište od strane poljoprivrednih kućanstava ulazi 5.243,56 ha, od čega većinu odnosno više od 95 % čine oranice i vrtovi koji iznose ukupno 4.996,49 ha. Pod livade i pašnjake otpada 152,05 ha dok su plantažni voćnjaci na području Grada zastupljeni s tek 22 ha površina, a vinogradi na tek zanemarivim površinama. Preostalo korišteno poljoprivredno zemljište nalazi se u posjedu pravnih subjekata u sektoru poljoprivredne proizvodnje.

Grad Donji Miholjac posjeduje ukupno 2.621 ha šumskih površina.

Osnovu poljoprivredne proizvodnje čini ratarska proizvodnja.

6.7.2. Ljudski kapital

Ljudski kapital Grada čine demografski sastav stanovništva, njihove djelatnosti, znanja i iskustva. Ukupno 53 % stanovnika starosti je do 40 godina što predstavlja pozitivan faktor razvoja **Grada koji se može pretvoriti u kapital koji predstavlja pokretačku snagu i osnovni input područnog razvoja.**

Poljoprivredna kućanstva broje ukupno 5.031 člana. Najveći broj članova koji aktivno obavljaju djelatnost na poljoprivrednom posjedu dnevno radi u prosjeku od 2-4 sata, dok ih najveći broj uopće ne radi na posjedu nego obavljaju neku drugu poslovnu aktivnost.

Tablica 23. Broj poljoprivrednih kućanstava, broj članova kućanstva prema poljoprivrednom obrazovanju, sezonska radna snaga, unajmljivanje radnika sa strojevima (1. lipnja 2002. - 31. svibnja 2003.)

	Donji Miholjac
Broj kućanstava, ukupno	1.504
Broj članova: samo s praktičnim iskustvom	2 923
s tečajem	10
s trogodišnjom srednjom školom	41
s četverogodišnjom srednjom školom	142
s višom školom ili fakultetom	53
Sezonska radna snaga, broj osoba, ukupno	203
Sezonska radna snaga, broj osoba, od toga žene	101
Unajmljivanje radnika sa strojevima, broj osoba	1276

Fusnota: Radna snaga starija od 15 godina

Izvor: DZS

Iz tablice koja prikazuje obrazovnu strukturu odnosno stručne kvalifikacije poljoprivrednog stanovništva uočljivo je kako većina stanovništva u području

poljoprivredne proizvodnje **posjeduje samo određeno praktično iskustvo bez formalnog poljoprivrednog obrazovanja**. Veći dio članova poljoprivrednih kućanstava ne unajmljuje strojeve već posjeduje vlastitu poljoprivrednu mehanizaciju.

Od ukupno 8.408 stanovnika starijih od 15 godina na području Grada Donjeg Miholjca, njih ukupno 2387 ima završenu samo osnovnu školu što čini 28,39 % stanovništva starijeg od 15 godina. Srednju školu ima ukupno 3600 stanovnika odnosno 42,82 % od čega je većinom završena trogodišnja strukovna škola. **Ukupno 639 stanovnika Grada ima završenu visoku školu, odnosno VI. ili VII. stupanj fakulteta ili 7,6 % ukupnog stanovništva starijeg od 15 godina što je pokazatelj niskog stupnja obrazovanosti stanovništva Općine, ali i smjernica za jedinicu lokalne samouprave i ostale nositelje gospodarskog razvoja na poticanje visokog obrazovanja mladog stanovništva.**

6.7.3. Društveni kapital

Društveni kapital čini sustav lokalne i mjesne samouprave i udruga (formalnih i neformalnih), administrativni sustav, propisi i običaji, odnosi vlasništva i korištenja, sustavi gospodarskih subjekata i gospodarskih djelatnosti, tržiste, odnosi s okruženjem i svijetom.

Tijela lokalne samouprave čine gradsko vijeće i gradonačelnika sa svojim zamjenicima.

Gradsko vijeće je predstavničko tijelo koje se bira na lokalnim izborima:

Gradonačelnik je nositelj izvršne vlasti i od 2009. godine bira se na neposrednim izborima za lokalnu samoupravu.

Nadležnosti ovih tijela uredene su Zakonom o lokalnoj i područnoj samoupravi i Statutom Grada.

Struktura gradske uprave objašnjena je u poglavlju 6.4.. Gradska uprava neposredno izvršava i nadzire provođenje odluka i općih akata Gradskog vijeća.

Djelatnici gradske uprave dužni su svojim radom omogućiti ostvarivanje prava i potreba građana i pravnih osoba u skladu sa nadležnim zakonodavstvom.

Društveni kapital Grada svakako čine i udruge te tradicionalna kulturne manifestacije.

Na području Grada Donjeg Miholjca trenutno ima 124 registrirane udruge iz različitih područja djelovanja poput ekologije, gospodarstva, hobija, humanitarnih djelatnosti, kulture, okupljanja i zaštite žene, djece i mladeži, prosvjete, socijalnih aktivnosti, očuvanja zdravlja, športa, tehničkih djelatnosti kao i udruga iz domovinskog rata.

Grad Donji Miholjac njeguje i tradiciju održavanja slijedećih tradicionalno - kulturnih manifestacija:

1. Miholjačko sijelo
2. Gradska kobasicijada
3. Miholjački sajam
4. Dan Grada
5. Fišijada
6. Praćkijada
7. Smotra folklora „Susret naroda i kultura“
8. Obilježavanje dana Sv. Huberta, zaštitnika lova i lovaca

9. Star-trek NLO konvencija
10. Smotra folklora „Zlatna berba“ Rakitovica

6.7.4. Proizvedeni kapital

Proizvedeni kapital čine zgrade, oprema, infrastruktura, načini korištenja i podjele dobara odnosno sve što je nastalo ljudskim utjecajem.

Tablica 24. Stanovi Grada Donjeg Miholjca prema načinu korištenja

		<i>Ukupno</i>	<i>Stanovi za stalno stanovanje</i>			
			<i>Ukupno</i>	<i>Nastanjeni</i>	<i>Privremeno Nastanjeni</i>	<i>Napušteni</i>
<i>Grad D.Miholjac</i>	<i>Broj</i>	3805	3734	3295	379	60
	<i>m²</i>	309.735	307.601	278.042	26.067	3.492

Izvor: DZS

Na području grada ima ukupno 307.601 m² stanova za stalno stanovanje ili njih ukupno 3.734 od čega je ukupno 3295 ili 88,24 % nastanjeno. Ukupno 379 stana je privremeno nastanjeno dok je 60 stanova ili 1,61 % napušteno.

Ukupna proizvedena društvena infrastruktura razvijena je i primjerena potrebama lokalnog stanovništva te opisana u ranijim poglavljima.

6.7.5. Ukupni područni kapital

Ukupni područni kapital možemo izraziti kroz slijedeći pregled:

- **Prirodni kapital Grada Donjeg Miholjca su poljoprivredne, šumske i ribnjачarske površine. Ratarstvo i povrtlarska proizvodnja te prerada istih čini pokretačku snagu poljoprivrede na ovom području,**
- **Ljudski kapital grada čine demografski sastav stanovništva (više od 50 % mlađe od 40 godina)**
- **Seoski turizam**
- **Tradicija održavanja kulturno-povijesnih manifestacija**
- **Ukupna proizvedena društvena infrastruktura razvijena je i primjerena potrebama lokalnog stanovništva**

ZAKLJUČAK

Grad Donji Miholjac u skladu sa nadležnim zakonodavstvom organizirao je lokalnu samoupravu kao i administraciju zaduženu za djelokrug poslova u nadležnosti jedinica lokalne samouprave.

Financiranje djelatnosti Grada u skladu je sa Zakonom i predviđeno odnosno planirano gradskim proračunom koji nastoji dovesti u sklad izvore prihoda sa planiranim troškovima.

7. POVIJESNO, PRIRODNO I KULTURNO NASLIJEĐE

Povijesno naslijeđe:

Grad Donji Miholjac mjesto je staro više od 950 godina što znači i obilje povijesni značajnih građevina koje karakteriziraju razvoj mjesta kroz stoljeća. Najvažniji su povijesni spomenici na području Grada sljedeće građevine:

DVORAC PRANDAU

Nakon oslobođenja od turske vlasti 1687. godine, Slavonija je ponovno ušla pod sklop Habsburške Monarhije, a Donji Miholjac bio je pod upravom Dvorske komore. Carski dvor rasprodavao je i dijelio velike posjede u Slavoniji i to uglavnom strancima. Car Karlo VI. Daruje posjed pod nazivom *Valpovačko vlastelinstvo* (Donji Miholjac i Valpovo) Antunu Petru Hilleprandu von Prandau, savjetniku bečke komore. Od tada Donji Miholjac postaje vlastelinski grad, dolazi do društvenog, kulturnog, gospodarskog i prometnog razvoja mjesta.

Dvorac je izgrađen 1818. godine u *kasno baroknom stilu*. Na uličnom pročelju devetnaest je jednakih prozora s kasnobaroknim ukrasima, a na dvorišnom je niz volti zatvorenih prozorima. Dvorac krasiti dekorativni trijem – *poveznica starog i novog dvorca*.

DVORAC MAILATH

Jedan od posljednjih izgrađenih dvoraca početkom 20. stoljeća za vrijeme vladavine Austro-Ugarske Monarhije (1903.-1906. godine) prema projektu budimpeštanskog arhitekta Istvana Möllera. Navodno, razlog gradnje novog dvorca bilo je obećanje koje grof Mailath dao caru Franji Josipu I., za vrijeme njegova sljedećeg posjeta Donjem Miholjcu 12. rujna 1901. godine, da će do njegova sljedećeg posjeta sagraditi dvorac u lovačkom stilu.

Kule cilindrična oblika, nemirne krovne plohe, visoka krovišta, ukrasni dimnjaci, terase s neoklasicističkim balustradama, ograde od kovanog željeza te ostale arhitektonске pojedinosti različitih historicističkih obilježja govore o prepoznatljivom *engleskom stilu Tudor*.

Dvorac je graden na četiri etaže: podrumski prostor, prizemlje, kat i potkrovљje. Tlocrt je dvotrakt oko središnjeg hodnika koji u sredini dvorca prelazi u predvorje sa stubištem, galerijom i izlazom na vrtnu terasu. Prizemlje je bilo predviđeno za dnevni boravak gdje su se nalazile zimska i ljetna blagovaonica, glazbena soba, plesna dvorana, biblioteka te sobe dvorske kancelarije. Na prvom katu nalazile su se sobe s kupaonicama i kapelica posvećena Duhu Svetom. U potkrovlu su bile sobe za poslugu. Vlastiti izvor električne energije, centralni sistem usisavanja prašine, vlastiti vodovod te tri načina grijanja (centralno na toplu vodu, otvoreni kamini i kalijeve peći) jasno kazuju da je dvorac za tadašnje vrijeme bio vrlo moderan. Sve prostorije obložene su hrastovim oblogama. Ručno izrezbareni drveni zasloni na prozorima štitili su za vrijeme vrelih ljetnih dana te u vrijeme hladnih zima. Unutrašnjost je bila uređena grofovim lovačkim trofejima s putovanja po Aziji i Africi.

KULTURNI SPOMENICI

1. Spomenik cara Franje Josipa I.

Spomenik je podignut u čast i sjećanje na posjet austrijskog cara Franje Josipa I. Donjem Miholjcu za vrijeme vojnih manevra koji su se održavali od 12. – 14. rujna 1901. godine. Idejni autor bio je akademski kipar Robert Frangeš Mihanović, a spomenik je otkriven 20. kolovoza 1905. godine uz nazočnost hrvatskog bana Teodora Pejačevića.

2. Spomenik poginulim braniteljima Domovinskog rata

Spomen obilježje u parku Matice Hrvatske otkriveno je 27. rujna 2002. godine u sjećanje na sve hrvatske branitelje s područja bivše općine Donji Miholjac koji su poginuli u Domovinskom ratu. U podnožju spomenika nalaze se stihovi Antuna Nemčića.

3. Spomenik Slobode

Nalazi se u parku Svetog Florijana, a podignut je 29.09.1968. godine u spomen 25. obljetnice osnivanja VI korpusa Narodno oslobođilačke vojske Jugoslavije.

CRKVA SV. MIHAELA

Prvi spomen donjomiholjačke crkve Sv. Mihaela datiraju još iz davne 1057. godine. Nakon izgradnje crkve oko nje se postupno razvija naselje. U kasnijim izvještajima nalaze se podaci da su crkvu sazidali katolici, stari Hungari. U opisu crkve navodi se da je ona imala visoke zidove i tornjeve, a bila je opasana dubokim opkopom. Duga je 17, a široka 7 hvati. Do 1781. godine župom upravljajuoci franjevcii, a nakon njih upravu preuzimaju dijecezenski svećenici. Dolaskom vlastelina Prandau patronat nad crkvom prelazi u njihove ruke. Današnji izgled crkva dobiva obnovom 1852. godine, ali se time nije utjecalo na temeljni izgled crkve koja ima obilježje kasnobarokne građevine. Veća obnova i uređenje crkve obavljeno je 1929. 1930. godine figurativnim prikazima, slikanom draperijom s ornamentalnim površinama nanošenih šablonama. U četverolisnim poljima kupole svetišta i stropu lađe, izrađene su slike – Poklonstvo kraljeva i Krist poučava apostole. Rubno u kupoli svetišta naslikani su evangelisti Matej, Marko, Luka i Ivan. Na sjevernom zidu svetišta, iznad ulaza u sakristiju izrađena je slika Isus s učenicima u Emausu. Barokni oltar, posvećen naslovu crkve i župe, sv. Mihaelu Arkandelu, smješten je u apsidi svetišta. To je drvorezbarski rad s drvenom konstrukcijom koja počiva na zidanoj menzi u sredini te drvenim nosačima sa strane. Oltarna pala-ulje na platnu, rad je slikarice Marije Schoffman naslika 1890. g. u Beču. Motiv je Sveti Mihael koji pobijeđuje sotona. Središnje postavljeni kameni tabernakul na zidanoj menzi sastavni je dio oltara. Oslik oltara je crna mramorizacija usklađivana s tabernakulom od crnog mramora po uzoru na crno oslikane barokne isusovačke oltare karakteristične za Europu. U dvorištu crkve nalaze se križ i kip sv. Florijana. Danas je ona ponos svih stanovnika grada te povijesni i kulturni spomenik od neprocjenjive vrijednosti.

Prirodno naslijeđe:

Prirodno naslijeđe Grada u njegovu povijesno-kulturološkom smislu svakako jesu poznati park prirode i perivoj kao i stanište ptica Podpanj koji su detaljno objašnjeni u ranijim poglavljima.

Prirodno naslijeđe čine i poljoprivredne, vodene i šumske površine koje predstavljaju izvor života za raznoliku floru i faunu, ali isto tako omogućuju i gospodarski odnosno društveni razvoj kraja.

Svi elementi prirodnog naslijeđa opisani su u ranijim poglavljima.

Kulturno naslijeđe:

Kulturno naslijeđe grada predstavlja odraz njegova identiteta te dokaz njegova postojanja i djelovanja. Ono predstavlja sva kulturna dobra koja daju specifičan značaj gradu odnosno predstavljaju materijalnu i duhovnu osnovu postojanja grada odnosno društva koje se u njemu razvilo.

Osim spomenutih povijesnih spomenika, kulturno naslijeđe predstavljaju i sva društveno-kulturna zbivanja u gradu, sva etnološka zbirka, sve zbirke knjiga odnosno poezije, kao i svi ostali umjetnički radovi nastali od strane mještana.

Kulturno naslijeđe po svojim je elementima opisano je u ostalim dijelovima programa.

8. INFORMACIJSKO DRUŠTVO

Informacijsko društvo je društvo u kojem je stvaranje, distribucija, korištenje, integracija i manipulacija značajna ekomska, politička i kulturna djelatnost. Specifične za tu vrstu društva je središnji položaj informacijske tehnologije na području proizvodnje, gospodarstva, i društva u cjelini.

Informacijsko društvo se smatra nasljednikom industrijskog društva. Kao srodne koncepcije se spominju post-industrijsko društvo, post-fordizam, društvo znanja, telematičko društvo, informacijska revolucija i umreženo društvo. Informacijska i komunikacijska tehnologija ima utjecaj na promjenu načina života pojedinca i društvene zajednice.

Naziv "informacijsko društvo" (*Information Society*) najčešće se primjenjuje u službi nove socio ekomske paradigmе koja je rezultat sveobuhvatnoga procesa neprestanih promjena. Informacijsko društvo nije samo posljedica radikalnoga tehnološkog napretka koji je stvoren zbog "istraživanja i razvoja" (*Research and Development, R&D*) ili kao rezultat inovacija u posebnim industrijskim sektorima. Ono je produkt spajanja informacijskih i telekomunikacijskih tehnologija koje donose radikalne nove mogućnosti tržišta.

8.1. RAZVOJ INFORMACIJSKOG DRUŠTVA

U prosincu 1999. godine Europska komisija pokreće eEuropu inicijativu kako bi se svim europskim građanima približila i donijela koristi koje donosi informacijsko društvo. U lipnju 2001. godine definiran je program eEurope 2002. Plan akcija usvojen od strane predsjednika država i vlada članica EU u Feiri i donosi niz mjera kako postići ciljeve istaknute u eEurope inicijativi. Navedenim su planom akcija definirani zadaci i aktivnosti grupirani oko tri glavna strateška cilja:

5. *Jeftiniji, brži i sigurniji Internet*
 - a) Jeftiniji i brži pristup Internet-u
 - b) Brži Internet za istraživače i studente
 - c) Sigurne mreže i SMART kartice
6. *Ulaganje u ljude i vještine*
 - a) Europska mladež u digitalnom dobu
 - b) Rad u gospodarstvu društva znanja
 - c) Sudjelovanje za sve u gospodarstvu društva znanja
7. *Stimulirati korištenje Interneta*
 - a) Ukrzano korištenje e-Interneta
 - b) Vlada online: elektronički pristup javnim servisima i uslugama
 - c) Zdravstvo online
 - d) Europski digitalni sadržaji za svjetske mreže
 - e) Inteligentni transportni sustavi

eEurope definira 10 područja gdje akcije na europskoj razini imaju smisla i dodaju vrijednost:

- ✓ E-znanost
- ✓ E-sigurnost
- ✓ E-obrazovanje
- ✓ E-rad
- ✓ E-pristup
- ✓ E-tržište
- ✓ E-zdravlje
- ✓ E-sadržaji
- ✓ E-transport

Prema spomenutom programu informacijsko bi društvo trebalo imati moderne online javne servise, dinamično okruženje za e-poslovanje i raspoloživost faktora koji omogućuju razvoj e-javnih servisa i e-poslovanja kao što su široko rasprostranjene mogućnosti, širokopojasni pristup po povoljnim cijenama i sigurna informacijska infrastruktura. Strateškim ciljevima nastoji se osigurati povoljno okruženje za privatne investicije, stvaranje novih radnih mesta, povećanje produktivnosti i moderniziranje javnih servisa.

Plan akcija povezan je oko 4 međusobno povezane mjere:

1. Strateške mjere (Policy) – kojima se revidiraju i usvajaju zakoni na nacionalnoj i europskoj razini koji pojačavaju konkurentnost i interoperabilnost, kako bi se podigla svjesnost i demonstrirala politička volja i vodstvo.
2. Provedba strateških mera potpomognuta je razvojem, analizom i korištenjem primjera dobre prakse (good practices). Projektima će se poticati uvođenje najsuvremenijih aplikacija i infrastrukture.
3. Strateške mjeru pomno će biti praćene i bolje fokusirane s benchmarkingom (usporedbom) i praćenjem progresa u postizanju ciljeva.
4. Opća koordinacija postojećih strategija utjecat će na postizanje sinergije među pojedinim akcijama. Pregled razvoja i implementacije akcija i dobru izmjenu informacija između nacionalne i europske razine i privatnog sektora vodi posebna upravljačka grupa.

E-Hrvatska

Temelji se na strategiji „Hrvatska u 21. stoljeću“, a odnosi se na informacijsko-komunikacijsku tehnologiju. Strategija je donesena zaključkom Vlade RH, 25.02.2005 godine, a u strategiji je opisana uloga informacijske i komunikacijske tehnologije u sveopćem razvitu te je utvrđena usmjerenost Republike Hrvatske na razvitak *informacijskog društva*.

E-business predstavlja poseban informacijski sektor koji uključuje e-tržište, ali i restrukturiranje poslovnih procesa kako bi se najbolje iskoristile prednosti digitalnih tehnologija.

Informacijsko društvo predstavlja imperativ 21. stoljeća.

8.2. VEZA EU NAČELA I ŽUPANIJSKE RAZVOJNE STRATEGIJE

Mjere, kao operativni instrumentarij za ostvarivanje prioriteta i ciljeva, moraju potvrditi istodobno konzistentnost u odnosu na te iste prioritete i ciljeve, što u konačnici predstavlja potvrdu konceptualne uspješnosti Županijske razvojne strategije. Međutim, u skladu s metodologijom ŽRS, njezina puna konceptualna učinkovitost ostvaruje se tek onda kada su njezina načela uskladena s horizontalnim načelima regionalne politike Europske unije. Ta su načela sljedeća: Informacijsko društvo, Okoliš i održivi razvoj, Jednake mogućnosti, Partnerstvo.

Informacijsko društvo predstavlja poticaj koji je Ministarsko vijeće Europske unije u Lisabonu 1999. godine inauguriralo. Prema zaključcima iz Lisabona (deklaracija) jedino društvo temeljeno na znanju, istraživanju i razvoju bit će u stanju nositi se s izazovima globalizacije. Cilj Lisabonske deklaracije je da europsko gospodarstvo učini "najkonkurentnijim i najdinamičnijim u svjetskim razmjerima, istodobno s obilježjima održivog razvoja i najveće socijalne kohezije". Uvjeti za realizaciju tog društva su: pristup Internetu svakoga građanina, kuće, škole i učilišta, spremnost poduzetnika u odnosu na financiranje i razvijanje novih ideja, prihvatanje društva socijalne kohezije.

Temeljna je analiza pokazala zaostajanje županijskoga gospodarstva i društva u odnosu na nabrojene sadržaje, odnosno istaknula potrebu brzog prevladavanja tog raskoraka, poglavito apsorpcijom informacijskih i komunikacijskih tehnologija i razvojem ljudskog resursa. U tom pravcu istaknuta su sva tri strategijska razvojna županijska cilja.

Okoliš i održivi razvoj su ciljevi koje je Ministarsko vijeće EU istaknulo višekratno (Maastricht, Amsterdam i Göteborg). Radi se o prirodnim i stvorenim kulturno-povijesnim vrijednostima koje treba sačuvati za buduće generacije ostvarujući istodobno zadovoljavajući rast konkurentnosti gospodarstva standard stanovništva. Temeljna analiza je eksplikite istaknula prirodne i stvorene vrijednosti, dok je SWOT analiza otvorila put instrumentalizacije njihovih prioriteta.

Jednake mogućnosti odnose se na ravnopravnost spolova, etničkih skupina, brigu o nemoćima i hendikepiranima, te ostalim potisnutim skupinama društva (Amsterdam 1988.). U razvojnoj opciji ŽRS apostrofirane su nabrojene potrebe koje moraju imati prednost tih članova u odnosu na konkurentne članove društva.

Partnerstvo predstavlja značajnu obvezu europske stečevine. U metodologiji ŽRS-a ono čini središnju točku metodske konvergencije budući da se odluke donose konsenzualno. Prilikom izrade ŽRS-a Osječko-baranjske županije zahtjev za partnerstvo u potpunosti je respektiran.

Tablica 25. Strateški ciljevi i prioriteti Osječko-baranjske županije

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI
CILJ 1. Uravnotežen i održiv prostorni razvoj	1.1. Razminiranje 1.2. Poboljšanje sustava gospodarenja okolišem 1.3. Unapređenje infrastrukturnih sustava
CILJ 2. Razvoj konkurentnog gospodarstva	2.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i poticanje ulaganja 2.2. Razvoj održive poljoprivrede 2.3. Poticanje razvoja i primjene visokih tehnologija i inovacija, te prijenosa znanja sa znanstveno-istraživačkog na poslovni sektor 2.4. Revitalizacija industrija 2.5. Razvoj kontinentalnog turizma
CILJ 3. Razvoj ljudskih resursa	3.1. Podizanje razine zaposlenosti 3.2. Razvoj ljudskih resursa 3.3. Unapređenje sustava socijalne skrbi i zdravstvene zaštite 3.4. Jačanje razvojnih kapaciteta 3.5. Razvoj civilnog društva i građanskih inicijativa

9. ZAKLJUČNO: RAZVOJNI POTENCIJALI, SLABOSTI, MOGUĆNOSTI I OPASNOSTI

Na osnovu provedene analize ukupnog okruženja na području grada Donjeg Miholjca može se donijeti ukupna ocjena zatečenog stanja.

Gospodarska slika Grada u skladu je s prosjekom ovog dijela Republike Hrvatske koji predstavlja dio zemlje sa slabijim potencijalom rasta. Moglo bi se zaključiti kako je Grad Donji Miholjac i iznad županijskog prosjeka po razvijenosti s obzirom na snažan razvoj i punjenje industrijske zone u kojoj dolazi do ubrzanog razvoja određenih industrijskih sektora poput metalског, drvnog i prehrambeno-prerađivačког. Problem koji ostaje na snazi svakako je visoka stopa nezaposlenosti koja se pokušava umanjiti mjerama poticanja poduzetništva i izgradnjom industrijske zone, a kojem postojeća gospodarska recesija na međunarodnom tržištu svakako ne ide u prilog.

Društveno okruženje primjerno je razvoju ostalih malih gradova na području Republike Hrvatske prezentirano sa predškolskom ustanovom odnosno dječjim vrtićom, osnovnom i srednjom školom kao i Domom zdravlja koji pruža primarnu zdravstvenu zaštitu te mogućnosti određenih specijalističkih pregleda.

Eventualni problemi mogli bi se pojaviti kao nedovoljni kapaciteti u pogledu predškolskih ustanova. Ostali pokazatelji društvenog razvoja poput uloge i razvoja civilnog društva na zavidnoj su razini razvijenosti i uključenosti u društvene tokove Grada.

Gradska uprava aktivno radi na uvođenju novih mjera i održavanju adekvatne zaštite okoliša kontinuirano ulažući u razvoj komunalne infrastrukture kojim bi se riješio problem otpadnih voda.

Analizirajući prostorno uređenje utvrđeno je kako je Grad Donji Miholjac donio sve potrebne dokumente vezane uz prostorno uređenje poput Prostornog plana uređenje Grada Donjeg Miholjca, ali i Urbanističkog plana uređenje mjesta Donji Miholjac te Urbanističkog plana uređenja Industrijske zone „Janjevci“ te da svi tekući radovi na graditeljstvu i prostornom uređenju teku u skladu s donešenim planovima.

Institucionalno uređena gradska vlast, adekvatna struktura lokalne uprave kao i podržavajuće administracije koja obavlja poslove u djelokrugu lokalne uprave, kao i adekvatno donesen proračun grada uvjet su kvalitetno odrađenih aktivnosti od strane JLS.

**II DIO: RAZVOJNA VIZIJA,
STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI
I MJERE UKUPNOG RAZVOJA
GRADA DONJEG MIHOLJCA**

2010. – 2014.

10. UVOD

Nakon provedene analize svih važnijih razvojnih segmenata grada Donjeg Miholjca i utvrđenog činjeničnog stanja za navedene segmente nastojat će se dati razvojne smjernice i preporuke za daljnji gospodarski odnosno socijalni razvoj Grada Donjeg Miholjca kao subregionalnog industrijskog, obrazovnog i administrativnog središta za plansko razdoblje 2010. do 2014. godine.

Razvojne smjernice definirat će se na temelju donesene SWOT analize i postavljene vizije Grada.

Smjernice razvoja nastojat će se definirati kako u sektoru gospodarstva tako i u ostalim temeljnim razvojnim sektorima poput razvoja komunalne, društvene i prometne infrastrukture.

11. POLAZIŠTE

Temelj ili polazište za definiranje strateških razvojnih smjernica predstavlja prethodno izrađena analiza postojećih struktura, ali i **SWOT** analiza Grada Donjeg Miholjca kojom su obuhvaćene sve snage, slabosti, moguće opasnosti odnosno mogućnosti koje je moguće iskoristiti u svrhu vlastitog razvoja.

Prije no što se krenulo u izradu PUR-a, izvođač je u suradnji s nositeljem projekta organizirao stručne akcijske grupe za pojedina razvojna područja navedena na početku programa kojima se pobliže pokušalo analizirati problematiku po područjima i donijeti određene prijedloge.

12. SWOT ANALIZA Snage, slabosti, prilike i prijetnje

Tablica 26. SWOT analiza

SNAGE +	SLABOSTI -
<p>Prirodni resursi, okoliš, infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povoljan geo-prometni položaj područja ključan u razvoju gospodarske i turističke djelatnosti. • Povoljni prirodni resursi (klima, nadmorska visina, tlo, šume, vodni resursi) značajni za razvoj poljoprivrede, turizma, drvne i prehrambene industrije • Dobra infrastrukturna opskrbljenošć područja (elektroopskrba, vodoopskrba, telekomunikacije, plinifikacija, izgrađenost sustava gospodarenja otpadom) • Motiviranost stanovništva za promjene • Neposredna blizina graničnog prijelaza sa Republikom madarskom • Blizina (3 km) i izvanredan pristup tržištu EU <p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raspoloživost sirovina (drvo, energija, poljoprivredni proizvodi) • Tradicija obavljanja određenih djelatnosti • Diverzificiranost gospodarskih grana • Dinamičan razvoja malog i srednjeg poduzetništva • Lokalni poticaji za rezvoj malog i srednjeg poduzetništva • Dinamična izgradnja gospodarskih zona • Razvijenost poduzetničke infrastrukture <p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvijenost srednjoškolskog obrazovanja • Razvijenost komunalne infrastrukture 	<p>Prirodni resursi, okoliš, infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neadekvatni kanalizacijski sustavi • Nedostatne institucije za upravljanje okolišem; slaba uređenost i održavanje okoliša • Zastarjeli katastarski sustav • Neodgovarajuća prometna infrastruktura u svrsi gospodarskog razvoja (loša povezanost sa željeznicom, loša kvaliteta cesta) • Depopulacijski trend • Visoka starost stanovništva • Iseljavanje • Negativan prirodni prirast <p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nizak BDP po glavi stanovnika • Nedostatak tehnološke infrastrukture • Nedovoljno ulaganje u I&R • Nepovezanost proizvodnih struktura (poljoprivreda i prehrambeno preradivačka djelatnost) • Visoka stopa nezaposlenosti • Velik udio žena u ukupnoj strukturi nezaposlenosti • Neodgovarajuća kvalifikacijska struktura raspoložive radne snage <p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neadekvatni sustavi praćenja usklađenosti ponude i potražnje na tržištu rada • Neadekvatni sustavi praćenja usklađenosti obrazovnog sustava sa

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA GRADA DONJEG MIHOLJCA 2010. – 2014.

<ul style="list-style-type: none"> • Razvijenost poštanskog i telekomunikacijskog sustava • Dobra regionalna razvijenost zdravstvenog sektora i sektora socijalne skrbi • Značajna kulturna baština • Tradicionalne multikulturalne veze sa Republikom Mađarskom <p><u>Upravljanje razvojem</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobra suradnja sa Županijom i ostalim okolnim JLS • Dugogodišnja prekogranična suradnja sa Republikom Mađarskom • Posjedovanje iskustava i znanja u pisanju projekata za uključivanje u programe EU • Kvalitetna angažiranost civilnog sektora • Važeći prostorni planovi JLS • Razvijena institucionalna potpora za upravljanje lokalnim razvojem 	<ul style="list-style-type: none"> potrebama za radnom snagom • Sezonske oscilacije u zapošljavanju • Nedovoljna iskorištenost i vrednovanje kulturne baštine • Slaba uključenost kulturnih vrijednosti u razvoju turističke djelatnosti <p><u>Upravljanje razvojem</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kruta birokracija unutar gradskih i općinskih uprava • Nedostatak stručnih kadrova unutar uprave • Neprilagođena zakonska regulativa • Sporost u rješavanju pravnih procesa
--	---

PRILIKE ++	PRIJETNJE --
<p><u>Prirodni resursi, okoliš, infrastruktura</u></p> <p>Predpristupni programi EU namijenjeni razvoju infrastrukture</p> <p>Razvoj i poboljšanje kvalitete prometne infrastrukture</p> <p>Prisustvo alternativnih izvora energije (vjetar, bio-masa)</p> <p>Razvoj slabije zastupljenih poljoprivrednih djelatnosti (voćarstvo, povrtlarstvo)</p> <p>Eko-proizvodnja</p> <p>Seoski turizam</p> <p><u>Gospodarstvo</u></p> <p>Unapređenje poduzetničke infrastrukture</p> <p>Poticanje suradnje između turističkih objekata i zajednica te ruralnih sredina i kulturnog sektora</p> <p>Osiguranje održivog ruralnog prostora</p> <p>Proaktivni pristup stranim investicijama</p> <p>Ulaganje u I&R</p> <p>Prerada postojećih sirovina</p> <p>Zapošljavanje lokalnog stanovništva</p> <p>Novi sustavi poticanja razvoja poduzetništva</p> <p>Mogućnost stvaranja novih profesija</p> <p>Pokretanje procesa priključivanja RH</p> <p>Europskoj uniji</p> <p>Razvoj kućne radinosti</p> <p>Razvoj tradicionalnih i umjetničkih obrta</p> <p>Razvoj novih oblika turizma</p>	<p>Prirodni resursi, okoliš, infrastruktura</p> <p>Onečišćenje okoliša</p> <p>Neriješen sustav kanalizacije i otpadnih voda</p> <p>Neodgovarajuće korištenje prirodnih resursa</p> <p>Iseljavanje</p> <p><u>Gospodarstvo</u></p> <p>Rastuća konkurentnost na lokalnom, regionalnom i tržištu EU</p> <p>Ograničenja EU vezana uz razvoj poljoprivrede</p> <p>Usporeni gospodarski rast</p> <p>Centralizirano upravljanje prirodnim resursima</p> <p>Neriješena pitanja vlasništva nad poljoprivrednim zemljištem</p> <p>Slaba međugeneracijska razmjena</p> <p>Odlazak mlade stručne radne snage</p> <p>Zakonska regulativa</p> <p>Razvoj djelatnosti u odsustvu educiranih kadrova</p>

<p>Društvene djelatnosti</p> <p>Brži razvoj visokoškolskog obrazovanja Intenzivnije sudjelovanje u programima predpristupne pomoći EU Bolonjski proces u obrazovanju Unaprjeđenje kvalitete zdravstvenih i usluga socijalnog karaktera Jačanje aktivnosti udruga u području javnog interesa</p> <p>Upravljanje razvojem</p> <p>Jačanje ulaganja u ljudske resurse Informatizacija društva i uprave Jačanje kapaciteta sa sudjelovanje u prekograničnoj suradnji i u programima predpristupne pomoći EU u cilju razvoja pojedinih društvenih i gospodarskih sektora Potpore programima uključivanja civilnog sektora i građana u odlučivanje o ukupnom razvoju područja Poticaji i potpore JLS i županije Otvorenost lokalne samouprave za suradnju sa potencijalnim ulagačima</p>	<p>Društvene djelatnosti</p> <p>Uništavanje kulturne baštine Nesigurno financiranje društvenih djelatnosti Nedostatak komunikacije ključnih čimbenika razvoja zajednice Slaba motiviranost građana za projekte od javnog interesa</p> <p>Upravljanje razvojem</p> <p>Nedovoljna decentralizacija svih sektora ključnih za lokalni razvoj Nenadležnost JLS u donošenju strateških odluka Institucionalna ograničenja Neplanska i neodgovarajuća gradnja</p>
---	--

12.1. UZAJAMNOST PRILIKA I SNAGA TE SLABOSTI I PRIJETNJI

Prilike dolaze iz okoliša, na njih se ne može utjecati ali ih se može iskoristiti uz pomoć vlastitih snaga kako bi vlastiti entitet stekao određene konkurentske prednosti. Isto tako i prijetnje koje se javljaju u okruženju i nastaju neovisno o vlastitim aktivnostima neprestano moramo eliminirati odnosno izbjegavati njihov utjecaj korištenjem vlastitih snaga odnosno reduciranjem internih slabosti.

Uzajamnost prilika i snaga može se navesti i u nekoliko konkretnih slučajeva na području Grada Donjeg Miholjca. Kao prilika prepoznati su predpristupni fondovi EU namijenjeni razvoju infrastrukture koji se uz pomoć snaga kao što su intenzivan razvoj industrijske zone, povoljan geoprometni položaj i motiviranost stanovništva mogu iskoristiti kao osnovni izvor financiranja u daljnjoj izgradnji infrastrukture na području Grada. Zainteresiranost poduzetnika za gradnju elektrane na bio-plin odnosno korištenje bio-mase kao energenta omogućuje izravan plasman poljoprivrednih proizvoda kojima obiluje kraj po povoljnoj cijeni direktno potrošaču. Svaku je priliku potrebno iskoristiti za vlastit probitak uz pomoć vlastite snage.

Uzajamnost slabosti i prijetnji ne predstavlja dobitnu kombinaciju, naime prijetnje iz okoliša ne bi se trebale neutralizirati reduciranjem vlastitih slabosti koje su pokazatelj unutarnjih problema nego bi se prijetnje trebale reducirati vlastitim snagama. Primjerice

prijetnju Gradu predstavlja onečišćenje okoliša i neriješen sustav kanalizacije i otpadnih voda koju Grad preko prilika koje predstavljaju EU fondovi kao izvor financiranja infrastrukturnog razvoja i vlastitih snaga koje su spremne pokrenuti projekte planira riješiti izgradnjom infrastrukture i pretvaranjem u vlastitu snagu.

Prilikom donošenja SWOT analize i njenog daljnog razmatranja bitno je vrednovanje snage, slabosti, prilika i prijetnji što rezultira zaključcima o optimalnom zapošljavanju resursa vlastitih u rješavanju internih i eksternih problema i situacija.

12.2. NALAZ SWOT ANALIZE

Analiza snaga, slabosti te prilika i prijetnji koje dolaze iz okruženja svih strateških područja Grada Donjeg Miholjca postavila je temelj za donošenje strateških razvojnih ciljeva i definiranje strategije razvoja.

Obradena su sljedeća strateška područja:

- prirodni resursi, okoliš, infrastruktura
- gospodarstvo
- društvene djelatnosti
- upravljanje razvojem

Analiza resursa, okoliša i infrastrukture pokazala je kako je snaga Grada u povoljnim prirodnim resursima i po količini i po kvaliteti značajnima za razvoj određenih gospodarskih djelatnosti poput poljoprivrede, turizma, drvne i prehrambene industrije. Povoljan geoprometni položaj i infrastrukturna opremljenost kao i blizina europskog tržišta predstavlja snagu u procesu razvoja poduzetništva i industrije odnosno privlačenju novih poduzetničkih investicija u Grad. Slabost u ovom strateškom području predstavlja neadekvatno rješenje pitanja otpadnih voda odnosno neizgrađen kanalizacijski sustav i klasični demografski problemi koji vrijede za cijelu Republiku kao što su depopulacijski trend, starost stanovništva i negativan prirodni prirast. Prilika na ovom polju leži u predpristupnim fondovima EU namijenjenima infrastrukturnom razvoju koji će osigurati finansijska sredstva za izgradnju neizgrađene komunalne infrastrukture poput kanalizacijskog sustava, a kojima će se eliminirati prijetnje iz okruženja koje se odnose na neriješen sustav odvodnje otpadnih voda kao i onečišćenje okoliša.

Analiza snaga unutar sektora gospodarstva pokazala je izrazitu raspoloživost sirovina kao i intenzivan razvoj poduzetničke djelatnosti unutar industrijske zone koja također bilježi razvoj i rast, ali i izvan nje po utjecajem dobro razvijene poduzetničke infrastrukture. Slabosti se kod gospodarskog razvoja odnose na neodgovarajuću kvalifikacijsku strukturu nezaposlenosti što dovodi do teškog zapošljavanja i slabijeg razvoja industrija koje stvaraju dodanu vrijednost i zapošljavaju obrazovanu radnu snagu. Prilika se na ovom području vidi u mogućnostima utjecaja na razvoj srednjoškolskog obrazovanja kao i u Bolonjskom procesu koji pruža veće mogućnosti stjecanja kvalifikacija što će lokalno tržište učiniti konkurentnijim, privući nove investitore i

osigurati ostanak obrazovane mlade radne snage čiji odlazak predstavlja potencijalnu prijetnju.

Analizom društvenih djelatnosti utvrđeno je kako snaga grada u tom sektoru leži u značajnoj kulturnoj baštini, dobroj razvijenosti zdravstvenog sektora i sektora socijalne zaštite te dobrom odnosima sa susjednim zemljama dok je slabost nedovoljno korištenje i vrednovanja navedenih kulturnih vrijednosti i njihova slaba uključenost u razvoj turističke djelatnosti. Prilika se u ovom sektoru vidi u jačanju uloge i aktivnosti udruga kako bi se prevladale navedene slabosti i spriječio utjecaj prijetnji iz okoliša koje se očituju u uništavanju kulturne baštine, slaboj motiviranosti građana za projekte od javnog interesa i slaboj međusobnoj komunikaciji građana u procesu razvoja zajednice.

U procesu upravljanja razvojem snaga Grada očituje se u razvijenosti institucionalne potpore za lokalni razvoj i dobra suradnja sa višim razinama vlasti dok se glavna slabost očituje u neprilagođenoj zakonskoj regulativi te sporosti u rješavanju pravnih procesa. Prilike iz okruženja javljaju se u predpristupnim fondovima EU namijenjenima razvoju ruralnih sredina, informatizaciji društva i uprave i jačanju ulaganja u ljudske resurse. Iskorištenjem prilika iz okruženja i upotrebom vlastitih snaga eliminirat će se utjecaj prijetećih faktora okruženja.

13. GRAD SUTRA – VIZIJA 2014. GODINE

Gradska vlast u skladu sa svojim težnjama i ciljevima definirala je viziju odnosno misiju Grada za jedan srednjoročni period.

Razvoj Grada temeljit će se na sljedećoj viziji:

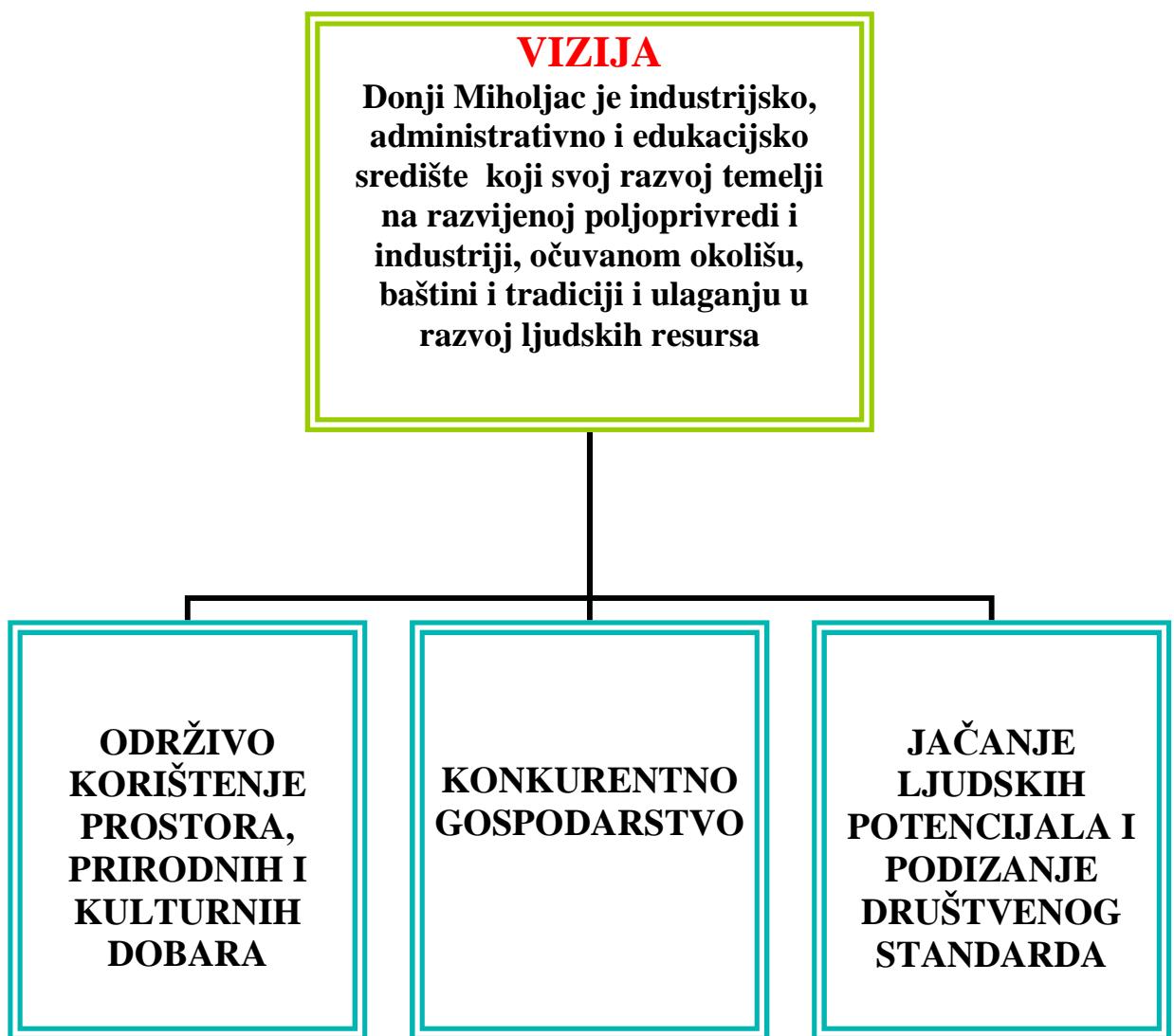
«Donji Miholjac je industrijsko, administrativno i edukacijsko središte koji svoj razvoj temelji na razvijenoj poljoprivredi i industriji, očuvanom okolišu, baštini i tradiciji i ulaganju u razvoj ljudskih resursa.»

Misija je grada u potpunosti sukladna postavljenoj viziji i nedvosmisleno određena kroz:

«Stvaranje uvjeta za intenziviranje razvoja i rasta zaposlenosti kroz privlačenje investicija i utjecati na kreiranje novih radnih vještina osobito u području deficitarnih zanimanja»

Strategije su osmišljavanje dostizanja neke željene vizije, budućnosti. Strategije povezuju viziju i akciju. Strategije ujedinjuju sve zainteresirane i odgovorne u procesu ostvarivanje vizije, ali svim zainteresiranim i odgovornim sudionicima procesa ostvarenja vizije daju mogućnost kreativnog, inovativnog i poduzetničkog oblikovanja konkretnih akcija.

Kao konkretizacija vizije, određuju se tri strateška cilja:

Grafikon 3. Vizija i strateški ciljevi ukupnog razvoja Grada Donjeg Miholjca

Strateški cilj 1: ODRŽIVO KORIŠTENJE PROSTORA. PRIRODNIH I KULTURNIH DOBARA

Visoki standardi zaštite okoliša postupno postaju sastavni dio svih gospodarskih aktivnosti. Održivo korištenje resursa, na način da se današnjih generacija osigura

zadovoljenje potreba, a da se ne uskraćuje mogućnost budućih generacija da zadovolje svoje potrebe, također je postupno postao temeljni princip svakog razvojnog planiranja. U kontekstu Grada Donjeg Miholjca to znači cijeli niz podciljeva, od boljeg upoznavanja raspoloživih resursa, preko boljeg praćenja njihovog stanja, do kvalitetnijeg planiranja i upravljanja njihovim održivim korištenjem – podjednako i u sektoru prirodnih i kulturno-povijesnih resursa.

Potrebe Grada Donjeg Miholjca velike su i u slučaju razvoja prometne i u slučaju komunalne infrastrukture. Cilj je iskoristiti pogodnosti sufinanciranja koje se trenutačno nude bilo s državne razine, bilo iz fondova EU-a kako da bi se nezadovoljavajuće stanje popravilo. U slučaju prometne infrastrukture, u prvom redu se radi o izgradnji gradske zaobilaznice.

U slučaju komunalne infrastrukture, postoji potreba izgradnje sustava lokalnih sustava u prigradskim naseljima za odvodnju sanitarno-fekalnih otpadnih voda. U Donjem Miholjcu treba završiti sustav za pročišćavanje otpadnih voda i zapadni kolektor.

Zbrinjavanje otpada zahtjeva završetak sanacije odlagališta „Doroslov“.

Javna rasvjeta mora odgovarati standardima ekološke održivosti i biti dostupna svim građanima.

Strateški cilj 2: KONKURENTNO GOSPODARSTVO

Konkurentnost je glavni gospodarski cilj svakog nacionalnog i/ili regionalnog gospodarstva, odnosno gospodarskog subjekta. U uvjetima gospodarstva Grada Donjeg Miholjca, podizanje konkurentnosti u prvom redu podrazumijeva razvoj proizvodnih industrijskih grana i djelatnosti kroz uvođenje novih tehnologija i inovacija i kreiranje novih proizvoda i usluga veće dodane vrijednosti. Konkurentnosti će svakako pridonijeti i bolje povezivanje velikih tvrtki sa srednjim i malim tvrtkama te potpora malom i srednjem poduzetništvu i njihovom povezivanju s istraživačkim i akademskim institucijama. Da bi se bilo konkurentno na zahtjevnom tržištu EU-a, nužno je usvojiti i norme i standarde EU-a, odnosno sustavno raditi na podizanju kvalitete proizvoda i usluga, najbolje kroz formalno uvođenje sustava kvalitete. Informatičke tehnologija i informatizacija nužnost su suvremenih proizvodnih procesa.

Od trenutačno neiskorištenih potencijala, gdje postoje prepostavke za pokretanje konkurentne gospodarske djelatnosti, treba izdvojiti razvoj selektivnih oblika turizma te razvoj i korištenje obnovljivih izvora energije. U pojedinim sektorima prerađivačke industrije gdje razvojni potencijal evidentno postoji, a djelatnost stagnira ili nazaduje (npr. drvno-prerađivačka industrija) treba ustanoviti probleme i ciljanim programima potaknuti ponovni razvoj. Konkurentna poljoprivredna proizvodnja tema je za sebe, no osnovni su ciljevi: okrupnjivanje posjeda; organiziranje poljoprivrednika – međusobno i prema tržištu; specijalizacija i modernizacija proizvodnje.

Strateški cilj 3: JAČANJE LJUDSKIH POTENCIJALA I PODIZANJE DRUŠTVENOG STANDARDA

Zaostajanje u obrazovanju u vrijeme kad je „konkurentnost zasnovana na znanju, visokoj tehnologiji i inovacijama“ postala opće mjesto razvojnih strategija slabost je koja zahtijeva brzo djelovanje.

Posljedično, cilj se u prvom redu odnosi na popravljanje obrazovne strukture stanovništva kroz mjere kao što su prilagodba obrazovnih programa potrebama gospodarstva te unapređenje sustava cjeloživotnog učenja. To je ujedno jedan od osnovnih elemenata dugoročnog smanjivanja nezaposlenosti, koja je danas velika prepreka podizanju društvenog standarda.

Modernizacija sustava zdravstvene i socijalne skrbi sljedeći je važan podcilj strateškog cilja 3. Kvalitetna usluga značajan je čimbenik društvenog standarda, ali i doprinos gospodarskom razvoju kroz osiguravanje vitalnih ljudskih resursa.

13.1. PRIORITETI I MJERE

Nakon određivanja razvojne vizije i njene konkretizacije kroz nekoliko osnovnih strateških ciljeva, određuju se prioritetna područja intervencije odnosno prioriteti te mjere kojima će se oni ostvarivati.

Drugim riječima, određuje se način na koji će se SWOT analizom utvrđene prednosti i prilike iskoristiti, a slabosti i prijetnje prevladati i ublažiti, a sve u cilju ostvarenja postavljene vizije odnosno strateških ciljeva.

Sljedeća shema grafički prikazuje hijerarhiju ciljeva PUR-a, koja uključuje i prioritete kojima su članovi Stručnih akcijskih grupa i Partnerskog odbora detaljnije razradili ili konkretizirali svaki od četiri prethodno određena strateška razvojna cilja Grada.

Prioriteti logično proizlaze iz vizije i dugoročnih strateških ciljeva. Pri njihovom određivanju nastojalo se voditi računa:

- o ograničenost resursa;
- o ravnoteži između prioriteta kojima je cilj razvijanje gospodarske infrastrukture i onih kojima je cilj razvijanje ljudskih potencijala/sposobnosti odnosno unapređenja kvalitete okoliša
- te o širem kontekstu zadatom nacionalnim ciljevima te ciljevima i strategijama EU-a.

STRATEŠKI CILJEVI	Strateški cilj 1: ODRŽIVO KORIŠTENJE PROSTORA, PRIRODNIH I KULTURNIH DOBARA	Strateški cilj 2: KONKURENTNO GOSPODARSTVO	Strateški cilj 3: JAČANJE LJUDSKIH RESURSA I PODIZANJE DRUŠTVENOG STANDARDA
PRIORITETI	<p>ŠEST PRIORITETA za ostvarenje STRATEŠKOG CILJA 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izgradnja i modernizacija prometne infrastrukture 2. Razvoj komunalne infrastrukture 3. Očuvanje općekorisnih funkcija prirode 4. Očuvanje kulturne baštine i poticanje kulturnog stvaralaštva 5. Očuvanje okoliša 6. Zaštita prirodnih i gospodarskih dobara <p>ŠEST PRIORITETA za ostvarenje STRATEŠKOG CILJA 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede 2. Osuvremenjivanje i razvoj proizvodnih industrijskih grana djelatnosti; 3. Razvojna potpora malom i srednjem poduzetništvu 4. Usvajanje standarda i normi EU-a 5. Razvoj selektivnih oblika turizma 6. Razvoj i korištenje obnovljivih izvora energije <p>ŠEST PRIORITETA za ostvarenje STRATEŠKOG CILJA 3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Upravljanje znanjem za razvoj ljudskih resursa 2. Razvoj tržišta rada 3. Unapređenje zdravila stanovništva 4. Aktivna populacijska politika i unapređenje obiteljskog života 5. Unapređenje socijalnih uvjeta 6. Razvoj civilnog društva 		

Tablica 27. Strateški ciljevi i prioriteti Grada Donjeg Miholjca

PRIORITETI

Strateški cilj 1: ODRŽIVO KORIŠTENJE PROSTORA, PRIRODNIH I KULTURNIH DOBARA

Prioritet 1: Izgradnja i modernizacija prometne infrastrukture

Grad Donji Miholjac ima vrlo dobar prometni položaj, no zbog nerazvijene i dotrajale prometne infrastrukture on uvelike ostaje neiskorišten. U prvom redu to se odnosi na potrebu za izgradnjom gradske zaobilaznice, ali i na osuvremenjivanje i postojeće cestovne infrastrukture kao i strateške planove o korištenju Drave kao plovног puta.

Prioritet 2: Razvoj komunalne infrastrukture

Dva prigradska naselja nemaju javnu vodoopskrbu te treba završiti cijeli sustav na području grada.

Grad ima vrlo nezadovoljavajuću komunalnu infrastrukturu u slučaju odvodnje otpadnih voda u prigradskim naseljima. U Gradu treba kvalitetno riješiti odvodnju u istočnom dijelu naselja Donji Miholjac, kao i izgraditi pročistač otpadnih voda.

Prioritete treba odabrati na osnovi hitnosti intervencije, a s obzirom na ugrozu ljudskom zdravlju (npr. osiguravanje sanitarno čiste vode je apsolutni prioritet) i okolišu (zaštita voda od otpadnih voda i procjednih voda otpada ima relativno visok prioritet).

Prioritet 3: Očuvanje općekorisnih funkcija prirode

Značajna prirodna baština Grada i njena zaštita i održivo korištenje predstavlja izuzetan status razvojnog prioriteta.

Prioritet u prostorno smislu su rijeka Drave i njena naplavna nizina, pješčana i livadna staništa te područja Karašice i pojedinih prirodnih lokaliteta. To podrazumijeva i mnogo širi spektar aktivnosti, od bolje inventarizacije i vrednovanja postojeće baštine, preko osvješćivanja i komuniciranja njene vrijednosti, do aktivnosti njene zaštite i održivog korištenja.

Prioritet 4: Očuvanje kulturne baštine i poticanje kulturnog stvaralaštva

U globalnom svijetu, lokalna prepoznatljivost postaje sve vrjednija, i kao element kvalitete života i kulturnog identiteta stanovništva kao i dio branda za cijeli niz proizvoda – u prvom redu turizma, odnosno ponude autentičnog sustava turističkih doživljaja.

Prioritet 5: Očuvanje okoliša

Briga o okolišu jedan je od tri osnove održivog razvoja, i kao takva postala je standardan dio svakog razvojnog planiranja i upravljanja, pa tako i PUR-a. Važno je imati na umu da očuvanje okoliša ne podrazumijeva samo njegovo „čišćenje“ nakon što je jednom onečišćen, već prije svega podizanje svjesnosti o važnosti njegovog očuvanja, obrazovanju o okolišu, uvažavanju okoliša kod donošenja odluka koje imaju implikacije na okoliš,

sprječavanje negativnih utjecaja na okoliš, praćenje stanja okoliša, te tek na kraju, sanacija jednom degradiranog okoliša.

Prioritet 6. Zaštita prirodnih i gospodarskih dobara

Briga o zaštiti prirodnih i gospodarskih dobara trajni je posao, osobito u vrijeme globalnih promjena. Promjene u klimatskim uvjetima, ali i stupanj razvijenosti tehnologije sve više će utjecati na uvijete života kao i na povećani stupanj ugroženosti svih ovih dobara. Jačanje službi preventivne zaštite trajna je zadaća društvene zajednice.

Strateški cilj 2: KONKURENTNO GOSPODARSTVO

Prioritet 1: Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede

Razvoj konkurentne poljoprivrede podrazumijeva u prvom redu udruživanje poljoprivrednika u suvremene zadruge, čime se stvaraju prepostavke za organizirani nastup na tržištu, koje će se znatno povećati ulaskom Republike Hrvatske u EU.

Dugoročni cilj je svakako i postupno okrupnjivanje posjeda. Kao što vrijedi i za svaki drugi sektor gospodarstva, i kod poljoprivrede što je više znanja ugrađeno u proizvodnju, to je ona konkurentnija.

Konkretnije, cilj je specijalizacija i modernizacija proizvodnje, jačanje komercijalnih proizvođača, kvalitetniji marketing i brandiranje prepoznatljivih proizvoda. Konačno, uz prepostavku kvalitetne organiziranosti i ili okrupnjenog posjeda, izgradnja sustava navodnjavanja, za što postoje izrazito pogodni prirodni preduvjeti, postaje sve isplativija mјera i daljnji doprinos podizanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje.

Prioritet 2: Osuvremenjivanje i razvoj proizvodnih industrijskih grana djelatnosti.

Tehnološko osuvremenjivanje, inovacije, ugradnja što više znanja u proizvod, osnovni su elementi na kojima se gradi konkurenčnost današnjih proizvoda. Da bi se željeno osuvremenjivanje dogodilo i u Gradu Donjem Miholjcu, potrebna je, posebno u sektoru srednjeg i malog gospodarstva, veća pomoć u razvoju tehnološke infrastrukture za kreiranje novih proizvoda i usluga veće dodane vrijednosti. Posebnu potporu i poticaj trebaju dobiti izvozno orijentirane tvrtke s potencijalom rasta.

Potrebno je snažno podupirati razvoj klastera i drugo poslovno povezivanje, s ciljem tehnološkog jačanja, generiranja inovacija i kreiranja proizvoda sa što većom dodanom vrijednošću.

Potpore je potrebna i u području marketinga. Industrijska zona značajan je instrument za učinkovitije privlačenje inozemnih ulaganja.

Prioritet 3: Razvojna potpora malom i srednjem poduzetništvu

Gospodarski razvoj značajno ovisi o razvoju malog i srednjeg poduzetništva, a potonji je opet nerealno očekivati ako ne osigura kvalitetno poduzetničko okruženje i potporu. Konkretno, uglavnom se radi o nastavku izgradnje Industrijske zone; daljnje jačanje poduzetničke infrastrukture; te razvoj finansijskih instrumenata za potporu gospodarskih aktivnosti.

Prioritet 4: Usvajanje standarda i normi EU-a

Proizvodnja u skladu sa standardima i normama EU-a osnovni je preduvjet za željenu jaču izvoznu orijentaciju gospodarstva. Prioritet podrazumijeva tehničku potporu uvođenju standarda i normi EU-a; potporu uvođenju sustava praćenja i unapređivanja kvalitete u poslovne subjekte; potporu osiguranju sustava ispitivanja i praćenja kvalitete proizvoda i usluga za potrebe verificiranja poštivanja normi.

Prioritet 5: Razvoj selektivnih oblika turizma

Grad Donji Miholjac ima relativno značajan, danas gotovo potpuno neiskorišten, potencijal za razvoj selektivnih oblika turizma – od ruralnog turizma, preko gastroturizma, do lova, ribolova, bicikлизma, boravka u prirodi, izletništva, tranzitnog turizma i sl.

Cilj je potaknuti proces identifikacije, vrednovanja i postupnog korištenja tih mogućnosti putem unapređenja postojećih i razvoja novih turističkih proizvoda.

Prioritet 6: Razvoj i korištenje obnovljivih izvora energije

Dva izvora obnovljive energije imaju značajan razvojni potencijal na području Grada. Šumski otpad i otpad iz drvne industrije može se koristiti za dobivanje električne i toplinske energije.

Razvijeni sektor stočarstva zahtijeva rješavanje pitanja otpadnih voda s farmi, a proizvodnja bioplina i njegovo energetsko korištenje način je da se zatvori prirodni ciklus i tako jednim potezom spriječi onečišćenje otpadnim vodama i ostvari dobivanje energije. Konačno, područje Grada ima potencijal za korištenje ratarskih kultura za dobivanje energije.

Strateški cilj 3: JAČANJE LJUDSKIH RESURSA I PODIZANJE DRUŠTVENOG STANDARDA

Prioritet 1: Upravljanje znanjem za razvoj ljudskih resursa

Radna snaga sa znanjima i vještinama osnova je svakog razvoja. Prioritet će se ostvarivati paralelno kroz pet vrsti mjera:

- 1) osiguravanje materijalne osnove za kvalitetnu izobrazbu (prostor, oprema) u osnovnim i srednjim školama;
- 2) usklađivanje obrazovnih programa i potreba gospodarstva kroz uspostavu bolje/bliže suradnje;
- 3) daljnji razvoj i poticanje sustava cjeloživotnog učenja (osobito informatičkog);
- 4) jačanje sposobnosti za upravljanja lokalnim razvojem, prekograničnom, međuregionalnom i suradnjom između jedinica lokalne samouprave.

Prioritet 2: Razvoj tržišta rada

Visoka nezaposlenost u Gradu također je velika slabost gospodarstva, to jest indikator neiskorištenog potencijala (zbog neiskorištenog radnog potencijala nezaposlenih) i velikog dodatnog opterećenja (kroz sustav socijalne pomoći) gospodarstva. Posljedično, borba protiv nezaposlenosti zaslužuje status prioriteta.

Moguće aktivnosti uključuju bližu suradnju i partnerstvo gospodarstva, školstva i institucija za zapošljavanje te jačanje lokalnih inicijativa za zapošljavanje.

Prioritet 3: Unapređenje zdravila stanovništva

Tu se u prvom redu podrazumijeva poticaj programima prevencije te podizanje s jedne strane kvalitete usluga, a s druge strane efikasnosti zdravstvenog sustava.

Prioritet 4: Aktivna populacijska politika i unapređenje obiteljskog života

Negativni demografski trendovi u Gradu – stalno smanjivanje broja stanovnika i rast prosječne starosti – zahtijevaju da aktivna populacijska politika također uđe među razvojne prioritete Grada. Moguće mјere uključuju unapređenje sustava predškolskog odgoja (jaslice, vrtići) te davanje drugih vrsta potpora mladim obiteljima.

Prioritet 5: Unapređenje socijalnih uvjeta

Teški gospodarski uvjeti, dugotrajna visoka nezaposlenost, veliko zaostajanje pojedinih regija – sve su to uvjeti koji su povećali brojnost socijalno ugroženih društvenih skupina. Prioritet podrazumijeva potporu i unapređenje postojećeg sustava socijalne skrbi, uz poticanje privatne inicijative, podizanje efikasnosti sustava te jači poticaj programima društvene integracije socijalno ugroženih skupina.

Prioritet 6: Razvoj civilnog društva

Razvijeno civilno društvo značajna je komponenta skladnog društvenog razvoja i kao medij za:

- artikulaciju interesa raznih društvenih grupa,
- izravna pretpostavka demokracije i participativnog planiranja i upravljanja,
- kao medij za prakticiranje volonterskog, društveno korisnog rada, i kao izravno građenje tzv. društvenog kapitala koji je vrlo važan element uspješnog razvoja i visokog društvenog standarda.

Prioritet podrazumijeva kvalitetniju komunikaciju između privatnog, javnog i građanskog sektora te jači poticaj kvalitetnim programima raznih građanskih udruga.

MJERE

Slijedi nešto detaljniji opis mjera kojima će se ostvarivati postavljeni prioriteti odnosno strateški ciljevi. Ista logika povezanosti mjera sa strateškim ciljevima, odnosno prioritetima, slijedila se i u strukturiranju prikaza, pa su mjere u nastavku razvrstane u četiri skupine – oko četiri strateška razvojna cilja Grada.

Mjere vezane uz strateški cilj I: ODRŽIVO KORIŠTENJE PROSTORA, PRIRODNIH I KULTURNIH DOBARA

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
I ODRŽIVO KORIŠTENJE PROSTORA, PRIRODNIH I KULTURNIH DOBARA	Prioritet 1: Izgradnja i modernizacija prometne infrastrukture	1. Izgradnja gradske zaobilaznice 2. Modernizacija i sanacija gradskih prometnica 3. Izgradnja biciklističke staze u Donjem Miholjcu 4. Prometna regulacija u Donjem Miholjcu
	Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture	1. Izgradnja vodoopskrbe 2. Izgradnja pročistača otpadnih voda 3. Izgradnja zapadnog kolektora 4. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda u prigradskim naseljima 5. Rekonstrukcija i izgradnja sustava javne rasvjete 6. Izgradnja toplovodnog sustava 7. Sanacija odlagališta otpada 8. Rekonstrukcija središta Grada 9. Izgradnja objekata u funkciji opće uporabe
	Prioritet 3: Očuvanje općekorisnih funkcija prirode	1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti 2. Poticanje i promicanje zaštite prirode
	Prioritet 4. Očuvanje kulturne baštine i poticanje kulturnog stvaralaštva	1. Sveobuhvatna valorizacija kulturno povijesnih vrijednosti 2. Poticanje i razvoj kulturnog stvaralaštva
	Prioritet 5. Očuvanje okoliša	1. Uspostava sustava kontinuiranog monitoringa okoliša 2. Obrazovanje o održivom razvoju i zaštiti okoliša
	Prioritet 6. Zaštita prirodnih i gospodarskih dobara	1. Stvaranje uvjeta za učinkovitu zaštitu dobara od elementarnih nepogoda 2. Izgradnja vatrogasnog doma na novoj lokaciji

Tablica 28. *Mjere uz strateški cilj I*

DETALJNIJI OPIS POJEDINIH MJERA

Prioritet 1: Izgradnja i modernizacija prometne infrastrukture

PRIORITET Prioritet 1: Izgradnja i modernizacija prometne infrastrukture	
MJERA	1. Izgradnja gradske zaobilaznice
CILJ	Izgradnjom zaobilaznice izmjestit će se tranzitni promet kroz grad i
MJERE	osigurati veću sigurnost u prometu
SADRŽAJ	Izgradnjom gradske zaobilaznice izmjestit će se tranzitni promet kroz grad iz smjera Osijek-Slatina. Time će se smanjiti frekvencija motornih (osobito teških) motornih vozila kroz gradske ulice što će doprinijeti većoj sigurnosti u prometu grada.
NOSITELJ	Hrvatske ceste, Grad

PRIORITET Prioritet 1: Izgradnja i modernizacija prometne infrastrukture	
MJERA	2. Modernizacija i sanacija gradskih prometnica
CILJ	Modernizacijom i sanacijom gradskih prometnica povećava se sigurnost u prometu u gradu
MJERE	
SADRŽAJ	Saniranje i modernizacija gradskih prometnica povećat će se sigurnost u prometu u gradu. Ova mjera se odnosi i na rekonstrukciju pojedinih ulica, ali i na modernizaciju (asfaltiranje) onih prometnica, koje nemaju asfaltni zastor.
NOSITELJ	Grad

PRIORITET Prioritet 1: Izgradnja i modernizacija prometne infrastrukture	
MJERA	3. Izgradnja biciklističke staze u Donjem Miholjcu
CILJ	Povećava se sigurnost u prometu u gradu
MJERE	
SADRŽAJ	Izgradnjom biciklističke staze u Donjem Miholjcu (istok-zapad) osigurava se sigurnost za sudionike u prometu. Omogućava se brži i sigurniji promet kako za bicikliste, tako i za sve ostale sudionike u prometu.
NOSITELJ	Grad

PRIORITET Prioritet 1: Izgradnja i modernizacija prometne infrastrukture	
MJERA	4. Prometna regulacija u Donjem Miholjcu
CILJ	Novom prometnom regulacijom povećava se sigurnost u prometu u gradu
MJERE	
SADRŽAJ	Izgradnjom obilaznice stvoriti će se uvjeti za posve drugačiju regulaciju prometa u gradu, a time i uređenju centra grada. Novom prometnom regulacijom korigirati će se sadašnja prometna regulacija.
NOSITELJ	Grad

Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture

PRIORITET	Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture
MJERA	1. Izgradnja vodoopskrbe
CILJ	Dovršenjem projekta vodoopskrbe za sve stanovnike grada i prigradskih naselja osigurati će se zdravstveno ispravna pitka voda
MJERE	
SADRŽAJ	Dva prigradska naselja Radikovci i Golinci nisu priključena na javni sustav vodoopskrbe. Izgradnjom spojnih cjevovoda i ova naselja dobit će pitku vodu.
NOSITELJ	Grad

PRIORITET	Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture
MJERA	2. Izgradnja pročistača otpadnih voda
CILJ	Dovršenjem projekta pročistača otpadnih voda stvoriti će se uvjeti za
MJERE	preradu i pročišćavanje otpadnih voda čime će se direktno utjecati na zaštitu životnog okoliša
SADRŽAJ	Dovršenjem pročistača otpadnih voda adekvatno će se zbrinjavati sve otpadne vode iz javnog kanalizacijskog sustava. Pored mehaničkog pročišćavanja otpadne vode će se i biološki pročistiti i gotovo čiste puštati u rijeku Dravu.
NOSITELJ	Grad, Komunalno gospodarstvo Park, Hrvatske vode

PRIORITET	Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture
MJERA	3. Izgradnja zapadnog kolektora
CILJ	Izgradnja zapadnog kolektora će riješiti otpadne vode velikog istočnog
MJERE	dijela Donjeg Miholjca (Blok naselje) kao i odvodnju iz Industrijske zone
SADRŽAJ	Zapadni kolektor će riješiti sadašnji problem odvodnje iz dijela naselja, a koji problem je posebno prisutan kod većih padalina. Sadašnje rješenje je neologično jer cijevi većeg promjera se ulijevaju u cijevi manjeg promjera pa je time kapacitet prihvata otpadnih voda znatno smanjen.
NOSITELJ	Grad, Komunalno gospodarstvo Park,

PRIORITET	Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture
MJERA	4. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda u prigradskim naseljima
CILJ	Izgradnjom ovog sustava rješava je odvodnja otpadnih voda u
MJERE	prigradskim naseljima
SADRŽAJ	Priklučenje prigradskih naselja na javni sustav vodoopskrbe zahtijeva rješenje otpadnih voda. Za izgradnju cijelog sustava izrađeno je idejno rješenje, a glavni projekti su u izradi. Sustav bi trajno riješio odvodnju i zbrinjavanje otpadnih voda na cijelom gradskom području.
NOSITELJ	Grad, Komunalno gospodarstvo Park,

PRIORITET	Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture
MJERA	5. Rekonstrukcija i izgradnja sustava javne rasvjete
CILJ	Izgradnjom javne rasvjete utjecat će se na sigurnost prometa na cestama
MJERE	kao i na energetsku učinkovitost sustava.
SADRŽAJ	Značajan broj gradskih ulica, kao i ulica u prigradskim naseljima nije kvalitetno riješen javnom rasvjjetom. Izgradnjom ovog sustava osigurat će se građanima normalno kretanje ulicama tijekom noći. Primjena novih rasvjetnih tijela prema novim standardima značajno će utjecati na povećanje energetske učinkovitosti, a time i na smanjenje svjetlosnog zagadenja i smanjenje troškova.
NOSITELJ	Grad,

PRIORITET	Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture
MJERA	6. Izgradnja toplovodnog sustava
CILJ	Izgradnjom toplovodnog sustava osigurala bi se toplinska energija iz
MJERE	kogeneracije (onovljivih izvora) za zagrijavanje javnih zgrada
SADRŽAJ	Izgradnjom kogeneracijskog postrojenje za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora paralelno se proizvodi i velika količina toplinske energije. Uporaba ove energije u javnim objektima (dvorana, škola, vrtići i dr) imat će zнатне energetske i finansijske koristi.
NOSITELJ	Grad, privatni investitor i MPC

PRIORITET	Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture
MJERA	7. Sanacija odlagališta otpada
CILJ	Sanacijom odlagališta otpada osigurava se za potrebe grada dodatni
MJERE	prostor za zbrinjavanje otpada do trenutka izgradnje regionalnog odlagališta
SADRŽAJ	Neadekvatno odlaganje otpada rezultiralo je rješenjem Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstvo kojim se nalaže legalizacija lokacije i stručno zbrinjavanje otpada. Ova investicija će rezultirati oslobođanjem dodatnog prostora za odlaganje otpada za potrebe grada (za nekoliko godina). Ovo odlagalište bi trebalo zbrinjavati komunalni otpad dok se ne izgradi regionalno odlagalište.
NOSITELJ	Grad, Komunalno gospodarstvo Park

PRIORITET	Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture
MJERA	8. Rekonstrukcija središta Grada
CILJ	Rekonstrukcijom središta Donjeg Miholjca urbanistički se uređuje ovaj
MJERE	dio grada, a time stvaraju i uvjeti za kvalitetniji život i rad građana.
SADRŽAJ	Drugačijom regulacijom prometa stvaraju se uvjeti za kvalitetnije urbanističko uređenje centra Donjeg Miholjca. Temeljem studije uređenja ovog dijela grada stvorit će se uvjeti za uređenje trga, prometnica, nogostupa, ali i za pružatelje ugostiteljskih i trgovinskih usluga.
NOSITELJ	Grad

PRIORITET	Prioritet 2. Razvoj komunalne infrastrukture
MJERA	9.Izgradnja objekata u funkciji opće uporabe
CILJ	Izgradnjom objekata za opće potrebe rješavati probleme od zajedničkog interesa za građane i ciljane skupine građana
SADRŽAJ	Potreba za izgradnjom objekata koji su u funkciji većeg broja građana ili interesnih skupina rješavaju se pitanja stvaranja uvjeta za bolji rad, ili za zadovoljavanje njihovih zajedničkih potreba.
NOSITELJ	Grad

Prioritet 3: Očuvanje opće-korisnih funkcija prirode

PRIORITET	Prioritet 3: Očuvanje opće-korisnih funkcija prirode
MJERA	1. Očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti
CILJ MJERE	Zaštiti vrijedna staništa, rijetke i ugrožene biljne i životinjske vrste; osigurati održivo korištenje raspoloživih prirodnih dobara (posebno područja rijeke Drave te vrijednih pješčanih, močvarnih, šumskih i livadnih staništa); spriječiti štetne ljudske zahvate u prirodi; unaprijediti svijest javnosti o potrebi zaštite prirode; potaknuti istraživački i stručni rad; osigurati sustavno praćenje stanja i trendova promjena u prirodi
SADRŽAJ	Unošenje i provođenje uvjeta i mјera zaštite prirode u planove gospodarenja i upravljanja prirodnim dobrima kao i dokumente prostornog uredenja; informiranje, odgoj, obrazovanje, senzibiliziranje javnosti u vezi sa zaštitom prirode; poticanje istraživačkog i stručnog rada; uspostava sustavnog praćenja stanja prirode i njenih vrijednosti; u slučaju potrebe, odmah poduzeti akcije za sprječavanje neželjenih stanja i njihovih posljedica.
NOSITELJ	Grad i sve aktivne udruge građana

PRIORITET	Prioritet 3: Očuvanje opće-korisnih funkcija prirode
MJERA	2. Poticanje i promicanje zaštite prirode
CILJ MJERE	Razvoj svijesti o razvojnoj važnosti očuvane prirode, posebno u kontekstu različitih oblika turističke ponude
SADRŽAJ	Stvaranje uvjeta za sustavnu podršku institucijama koje se na razini Grada bave očuvanjem biološke raznolikosti i krajobrazne raznolikosti u poticanju i provođenju zaštite – bilo kroz pomoć u pripremi i provedbi pojedinačnih projekata, projekta suradnje sa drugim JLS ili državama (prekogranična i međudržavna suradnja), bilo u organizaciji komunikacije i podrške na centralnoj razini; poticanje suradnje s institucijama središnje vlasti; umrežavanje dionika vezanih za zaštitu prirode
NOSITELJ	Grad i obrazovne institucije i udruge.

Prioritet 4. Očuvanje kulturne baštine i poticanje kulturnog stvaralaštva

PRIORITET Prioritet 4. Očuvanje kulturne baštine i poticanje kulturnog stvaralaštva	
MJERA	1. Sveobuhvatna valorizacije kulturno povijesnih vrijednosti
CILJ	Stručno obraditi, zaštititi i promovirati postojeće kulturne i povijesne vrijednosti na području Grada.
SADRŽAJ	Priprema dokumentacije i podloga koje će pridonijeti održivom korištenju kulturnih i povijesnih vrijednosti, ali i kao baza podataka, informacija i znanja o baštini područja za potrebe prezentacije Grada i edukacije stanovništva i posjetitelja; stručna zaštita i čuvanje kulturnih dobara; jačanje znanja i iskustava djelatnika i/ili volontera u području kulture; povezivanje relevantnih institucija i udruga; analiza opravdanosti i izrada prijedloga za zaštitu kulturnih dobara.
NOSITELJ	Grad, udruge građana i turistička zajednica.

PRIORITET Prioritet 4. Očuvanje kulturne baštine i poticanje kulturnog stvaralaštva	
MJERA	2. Poticanje i razvoj kulturnog stvaralaštva
CILJ	Omogućiti kontinuitet u kulturnom stvaralaštvu Grada, posebice s obzirom na već poznate sadržaje.
SADRŽAJ	Analiza postojećeg aktivnog kulturnog stvaralaštva i identificiranje mogućnosti intenzivnijeg nastavka postojećih aktivnosti; povećanje dostupnosti informacija o postojećim izvorima financiranja poticanja kulturnog stvaralaštva na nacionalnoj razini; razrada dodatnog sustava poticaja za samozapošljavanje u tradicionalnim zanatima u odumiranju na razini Grada; osnivanje zadruge koja će objediniti kulturno stvaralaštvo i osigurati zadovoljenje zajedničkih poslovnih potreba (razmjena znanja i iskustava i obrazovanje, zajednički marketing, zapošljavanje novih ljudi).
NOSITELJ	Grad, udruge građana i turistička zajednica.

Prioritet 5. Očuvanje okoliša

PRIORITET Prioritet 5. Očuvanje okoliša	
MJERA	1.Uspostava sustava kontinuiranog monitoringa sastavnica okoliša
CILJ	Uspostava trajnog sustava praćenja svih sastavnica okoliša radi porasta životnog standarda i zdravijeg života stanovništva, ali i razvoja gospodarstva i poduzetništva; identifikacija i usvajanje specifičnih pokazatelja (indikatora) kojima bi se pratile promjene u stanju okoliša na području cijele države (mogućnost usporedbe s drugim gradovima)
SADRŽAJ	Uspostava transparentnog monitoringa zraka; unaprjeđenje postojećeg monitoringa voda (podzemnih i površinskih); uspostava trajnog monitoringa kakvoće tla; razvijanje i jačanje sustava gospodarenja

	otpadom (za sve tokove otpada) te kontrola utjecaja na zdravlje i životni standard ljudi; izrada jedinstvene baze podataka (GIS) svih negativnih opterećenja okoliša Grada; osiguravanje transparentnosti i dostupnosti svih podataka putem letaka, brošura, medija i internetskih stranica.
NOSITELJ	Grad, udruge građana i turistička zajednica.

PRIORITET	Prioritet 5. Očuvanje okoliša
MJERA	2. Obrazovanje o održivom razvoju i zaštiti okoliša
CILJ MJERE	Podizanje svijesti stanovništva o važnosti očuvanja prirode i okoliša; osvješćivanje činjenice i stvaranje javnog stava o tome da je investicija u prirodu i okoliš dugoročna i isplativa.
SADRŽAJ	Obrazovanje gospodarstvenika o održivom razvoju; poticanje sve veće primjene BAT tehnologije; uključivanje tema iz područja zaštite okoliša u nastavne planove i programe; organiziranje stručnih skupova i popularnijih tribina o pitanjima odnosa s okolišem; uspostavljenje bliske suradnje između uprave, znanstvenih institucija, nevladinih udruga, školstva i medija; popularizacija održivog razvoja.
NOSITELJ	Obrazovne ustanove, mediji, gospodarski subjekti i udruge.

Prioritet 6. Zaštita prirodnih i gospodarskih dobara

PRIORITET	Prioritet 6. Zaštita prirodnih i gospodarskih dobara
MJERA	1. Stvaranje uvjeta za učinkovitu zaštitu dobara od elementarnih nepogoda
CILJ MJERE	Podizanje tehničke i kadrovske spremnosti za učinkovito sprječavanje štetnih događaja i uklanjanje posljedica elementarnih nepogoda
SADRŽAJ	Obrazovanje kadrova i nabavka tehničkih sredstava za sprječavanje štetnih događaja koji bi mogli imati značajne štetne posljedice na gospodarstvo i civilni život stanovništva te na okoliš.
NOSITELJ	Vatrogasna zajednica, Grad, gospodarski subjekti i udruge.

PRIORITET	Prioritet 6. Zaštita prirodnih i gospodarskih dobara
MJERA	2. Izgradnja vatrogasnog doma na novoj lokaciji
CILJ MJERE	Podizanje tehničke spremnosti za učinkovito gašenje požara i uklanjanje posljedica elementarnih nepogoda
SADRŽAJ	Izgradnjane objekta za potrebe vatrogastva na novoj lokaciji omogućit će brže interveniranje i izlazak na mjesto požara i štetnih događaja. Stvorit će se adekvatni uvjeti za smještaj opreme i ljudstva.
NOSITELJ	Dobrovoljno vatrogasno društvo i Grad

Mjere vezane uz strateški cilj II: KONKURENTNO GOSPODARSTVO

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
II KONKURENTNO GOSPODARSTVO	Prioritet 1: Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udruživanje poljoprivrednika 2. Potpora specijalizaciji i jačanju komercijalnih proizvođača u poljoprivredi 3. Potpora razvoju stočarstva 4. Potpora razvoju ribnjačarstvu 5. Izgradnja sustava navodnjavanja 6. Proizvodnja povrća u kontroliranim uvjetima
	Prioritet 2. Osvremenjivanje i razvoj proizvodnih industrijskih grana	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potpora rastu izvozno orientiranih i drugih proizvodnji kroz korištenje inovacija, novih tehnologija i suvremene organizacije 2. Izgradnja Industrijske zone „Janjevci“ 3. Jačanje poduzetničke strukture kroz pružanje konzultantskih usluga u Poduzetničkom centru 4. Marketinška potpora razvoju gospodarstva 5. Poticanje poslovnog povezivanja gospodarskih subjekata kroz klastere
	Prioritet 3: Razvojna potpora malom i srednjem poduzetništvu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potpora poduzetnicima početnicima kroz osiguranje uvjeta za početak rada kroz Poduzetnički inkubator 2. Potpora poduzetnicima kroz sustav edukacije u poduzetništvu 3. Razvoj finansijskih instrumenata za potporu gospodarskoj aktivnosti kroz subvencioniranje kamata 4. Izgradnja nove zgrade Poduzetničkog inkubatora radi osiguranja suvremenih uvjeta za početak rada
	Prioritet 4: Usvajanje standarda i normi EU-a	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tehnička potpora uvođenju standarda i normi EU 2. Uvođenje sustava ispitivanja i praćenja kvalitete proizvoda i usluga
	Prioritet 5: Razvoj selektivnih oblika turizma	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj novih turističkih proizvoda 2. Unapređenje postojećih turističkih proizvoda
	Prioritet 6: Razvoj i korištenje obnovljivih izvora energije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potpora izgradnji kogeneracijskih postrojenja koja koriste biomasu iz poljoprivrede 2. Potpora izgradnji kogeneracijskih postrojenja koja koriste šumsku biomasu

Tablica 29. Mjere uz strateški cilj II

DETALJNIJI OPIS POJEDINIХ MJERA

Prioritet 1: Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede

PRIORITET	Prioritet 1: Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede
MJERA	1. Udruživanje poljoprivrednika
CILJ MJERE	Unaprijediti uvjete i osigurati potrebnu podršku za osnivanje, rad i razvoj poljoprivrednih i prerađivačkih zadruga malih i srednjih poljoprivrednih proizvođača, kao i za rad udruga; pridonijeti poboljšanju položaja malih i srednjih poljoprivrednih proizvođača te povećanju konkurentnosti poljoprivrede.
SADRŽAJ	Plan je, u svrhu gospodarskog i poduzetničkog razvoja, poticati ovaj oblik organizacije poslovanja u cilju jačanja tržišnog položaja i postizanja zadovoljavajuće konkurentne pozicije na temelju veličine, kvalitete i optimuma proizvodnje. Ovaj vid organiziranja se osobito preporuča proizvođačima povrća i voća.
NOSITELJ	Udruge i zadruge u poljoprivredi

PRIORITET Prioritet 1: Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede

MJERA	2. Potpora specijalizaciji i jačanju komercijalnih proizvođača u poljoprivredi
CILJ MJERE	Ubrzavanje i unapređenje već započetih procesa specijalizacije i jačanja komercijalnih proizvođača u poljoprivredi, u proizvodnji radno-intenzivnih kultura i osobito u povrtarstvu i stočarstvu.
SADRŽAJ	Daljnje unapređivanje uvjeta za ulaganje u izgradnju suvremenih poljoprivrednih i stočarskih kapaciteta; poboljšanje i širenje programa za stjecanje stručnih znanja, korištenje novih tehnologija i suvremene organizacije, promicanje i osposobljavanje za ekološku proizvodnju; izrada programa povezivanja i umrežavanja proizvođača, stvaranja i razvoja regionalnih brandova.
NOSITELJ	Komercijalni proizvođači i lokalna razvojna agencija

PRIORITET Prioritet 1: Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede

MJERA	3. Potpora razvoju stočarstva
CILJ MJERE	Ubrzavanje i unapređenje već započetih procesa specijalizacije i jačanja komercijalnih proizvođača osobito u stočarstvu.
SADRŽAJ	<i>Stočarska proizvodnja koja predstavlja proizvodnju mlijeka i govedeg mesa ima najbolji razvojni potencijal na ovom području u sektoru stočarske proizvodnje. Dovoljne količine pašnjačkih površina za ozbiljan razvoj ove vrste proizvodnje kao i potrebna poljoprivredna mehanizacija za pripremu voluminoznog obroka osnova su razvoja govedarstva. Proizvodnja zahtijeva velika početna ulaganja u izgradnju farme iako Operativni program poticanja govedarske proizvodnje od</i>

strane Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja osigurava povrat 50 % vrijednosti investicijskog ulaganja. Proizvodnja mlijeka predstavlja ekonomski održivu proizvodnju u današnjim tržišnim uvjetima.

NOSITELJ Komercijalni proizvođači i lokalna razvojna agencija

PRIORITET Prioritet 1: Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede

MJERA	4. Potpora razvoju ribnjačarstva
CILJ	Ubrzavanje i unapređenje već započetih procesa specijalizacije i jačanja komercijalnih proizvođača osobito u ribnjačarstvu.
MJERE	
SADRŽAJ	<p>Izgradnja reprocentra ima strateški značaj za razvoj ove djelatnosti ne samo za Donji Miholjac, već i za druge slatkovodne ribnjake. Započela je izgradnja na ukupno 600 m², a centar će imati 24 grijana bazena, koji bi se trebali realizirati u nekoliko mjeseci.</p> <p>Osim konzumne ribe, planira se pokrenuti i uzgoj riblje mlađi s obzirom da se već nekoliko godina u suradnji s mađarskim stručnjacima razvija uzgojno-seleksijski rad na uzgoju nekoliko vrsta riba. Pokretanje proizvodnje mlađi omogućiće i uzgoj tzv. „sportskih“ vrsta ribe poput pastrvskog grgeča, deverika i linjaka.</p>

NOSITELJ Komercijalni proizvođači i lokalna razvojna agencija

PRIORITET Prioritet 1: Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede

MJERA	5. Izgradnja sustava navodnjavanja
CILJ	Realizacija sustavnog navodnjavanja; razvoj intenzivnog poljodjelstva (povećanje udjela radno-intenzivnih kultura); podizanje konkurentnosti proizvodnje (stabilniji i veći prinosi, veća kvaliteta i širi asortiman poljoprivrednih proizvoda); povećanje ulaganja u razvoj poljoprivrede i jačanje konkurentnosti.
MJERE	
SADRŽAJ	Osiguranje pretpostavki za mogućnost korištenja sustava navodnjavanja (u prvom redu okrugljeni posjed i u drugim pogledima suvremena i konkurentna proizvodnja, kojoj je stabilnost navodnjavanja tijekom suše osnovni ograničavajući faktor rasta); korištenje državnih i fondova EU-a za pripremu i provedbu projekata navodnjavanja.

NOSITELJ Hrvatske vode, Grad, komercijalni proizvođači i lokalna razvojna agencija

PRIORITET Prioritet 1: Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede

MJERA	6. Proizvodnja povrća u kontroliranim uvjetima
CILJ	razvoj intenzivnog poljodjelstva (povećanje udjela radno-intenzivnih kultura); podizanje konkurentnosti proizvodnje (stabilniji i veći prinosi, veća kvaliteta i širi asortiman poljoprivrednih proizvoda); povećanje

SADRŽAJ	ulaganja u razvoj poljoprivrede i jačanje konkurentnosti.
SADRŽAJ	Proizvodnja povrća u kontroliranim uvjetima podrazumijeva izgradnju plastenika i staklenika; korištenje državnih i fondova EU-a za pripremu i provedbu projekata izgradnje staklenika i plastenika
NOSITELJ	Grad, komercijalni proizvodači i lokalna razvojna agencija

Prioritet 2. Osuvremenjivanje i razvoj proizvodnih industrijskih grana djelatnosti

PRIORITET Prioritet 2. Osuvremenjivanje i razvoj proizvodnih industrijskih grana	
MJERA	1. Potpora rastu izvozno orijentiranih i drugih proizvodnji kroz korištenje inovacija, novih tehnologija i suvremene organizacije
CILJ MJERE	Razvoj novih proizvoda i usluga temeljenih na novim tehnologijama, inovacijama; jačanje kadrovske strukture; ulaganja u suvremenu opremu; jačanje razvojno-istraživačkih (R&D) funkcija u velikim tvrtkama; uključivanje i malih i srednjih tvrtki u razvojno-istraživačke aktivnosti; povezivanje tehnoloških i inovacijskih potencijala između velikih i srednjih tvrtki te regionalnih institucija;
SADRŽAJ	Analiza inovacijskog potencijala u Gradu; izrada programa povezivanja i suradnje među tvrtkama te njihovo povezivanje sa sveučilištima i drugim razvojnim institucijama; osnivanje inovacijskog poslovnog centra za promicanje inovatorstva, uvođenja novih tehnologija, suvremenih metoda u upravljanju i tehnološkog razvoja u gospodarstvu Grada; Osiguranje prostora za djelovanje IPC u cilju poticanja zapošljavanje mladih stručnjaka i poticaja za ulaganje tvrtki u R&D.
NOSITELJ	Grad, komercijalni proizvodači i lokalna razvojna agencija

PRIORITET Prioritet 2. Osuvremenjivanje i razvoj proizvodnih industrijskih grana	
MJERA	2. Izgradnja Industrijske zone „Janjevci“
CILJ MJERE	Daljnji razvoj poduzetničkih zona radi stvaranja uvjeta za razvoj i unapređivanja gospodarstva na području Grada; Stvaranjem uvjeta za dinamičnije privlačenje greenfield investicija u poslovne zone;
SADRŽAJ	Industrijska zona „Janjevci“ ukupno obuhvaća površinu od 1.257.480 m ² od čega je 422.856 m ² izgrađeno, a za izgradnju preostaje 719.090 m ² . U sklopu industrijske zone Grada Donjeg Miholjca trenutno posluje ukupno 31 poduzetnik. Plan je lokalne samouprave dosegnuti broj od minimalno 65 poduzetnika koji bi sjedište biznisa trebali imati u okvirima industrijske zone JANJEVCI. Srž ovog prioriteta očituje se u izgradnji kompletne komunalne i prometne infrastrukture na preostalom neizgrađenom dijelu industrijske zone. Potreba za izgradnjom preostalog neizgrađenog dijela zone leži u inicijativi i pismima namjere poduzetnika o izgradnji poslovnih objekata u sklopu industrijske zone. Izgradnjom novih poduzetničkih objekata osigurat će se i otvaranje novih radnih mjesta

NOSITELJ	Grad, komunalno gospodarstvo i lokalna razvojna agencija
što otvara put smanjenju stope nezaposlenosti u Gradu i rješavanju jednog od strateških problema.	

PRIORITET	Prioritet 2. Osuvremenjivanje i razvoj proizvodnih industrijskih grana
MJERA	3. Jačanje poduzetničke infrastrukture kroz pružanje konzultantskih usluga u Poduzetničkom centru
CILJ MJERE	Daljnji razvoj postojećih potpornih institucija za unapređenje poduzetništva u Gradu; unapređenja rada poduzetničkog centra;
SADRŽAJ	Radi spremnosti gospodarskih subjekata za korištenje različitih izvora finansiranja Miholjački poduzetnički centar mora uvijek biti spreman pružati konzultantske usluge i izradivati svu potrebnu dokumentaciju. Postojeći djelatnici osposobljeni su za izradu svih projekata potrebnih za pristup finansijskim i kreditnim izvorima, kao i za izradu potrebitih elaborata. Osobito će biti značajna osposobljenost djelatnika centra za izradu aplikacija za natjecanje za sredstva strukturnih fondova EU. U tom smislu nužna je podrška Grada u pružanju pomoći na dalnjem permanentnom učenju i osposobljavanju djelatnika centra za ove vidove konzultantskih usluga
NOSITELJ	Grad i lokalna razvojna agencija

PRIORITET	Prioritet 2. Osuvremenjivanje i razvoj proizvodnih industrijskih grana
MJERA	4. Marketinška potpora razvoju gospodarstva
CILJ MJERE	Unaprijediti postojeće marketinške programe u Gradu radi prepoznatljivosti i konkurentnosti cijelokupnog; privlačenje ulaganja u Grad, isticanjem stečenih (komparativnih) i stvorenih (konkurenčkih) prednosti;
SADRŽAJ	Definiranje koncepta zajedničkog marketinga, izrada marketing plana i programa aktivnosti i njegova provedba; promocija ulaganja na lokacije spremne za ulaganje; pomoći „one stop shop“ potencijalnim investitorima.
NOSITELJ	Miholjački poduzetnički centar

PRIORITET	Prioritet 2. Osuvremenjivanje i razvoj proizvodnih industrijskih grana
MJERA	5. Poticanje poslovnog povezivanja gospodarskih subjekata kroz klaster
CILJ MJERE	Potaknuti poduzetnike na međusobno povezivanje kako bi korištenjem zajedničkih razvojnih resursa, zajedničke tehnologije, znanja i istraživanja unaprijedili vlastito poslovanje i povećali svoju i zajedničku konkurentnost;
SADRŽAJ	Osnivanje klastera i kooperantskih odnosa. Osnivanje klastera obuhvaća: analize potencijala za osnivanje klastera, pokretanje inicijativa za

	osnivanje klastera, informiranje i edukacija o djelovanju i razvoju klastera, povezivanje s drugim inicijativama za osnivanje klastera radi gospodarske suradnje i transfera znanja i iskustava u razvoju klastera, poticanje razvoja klastera.
NOSITELJ	Grad, poduzetnici i Miholjački poduzetnički centar

Prioritet 3: Razvojna potpora malom i srednjem poduzetništvu

PRIORITET Prioritet 3: Razvojna potpora malom i srednjem poduzetništvu	
MJERA	1. Potpora poduzetnicima početnicima kroz osiguranje uvjeta za početak rada kroz Poduzetnički inkubator
CILJ MJERE	Daljnji razvoj postojeće prostorne i infrastrukturne podrške poduzetnicima početnicima; uvođenje novih programa potpore poduzetnicima
SADRŽAJ	Poduzetnički inkubator „Osvit“ osnovan je radi pružanje prostorne podrške onim poduzetnicima koji nemaju vlastiti poslovni prostor za početak rada ili su u fazi brzog rasta i razvoja, a za to nisu sami stvorili prostorne uvjete. Daljnje uređenje zgrade i prostora u Poduzetničkom inkubatoru imat će prioritet u djelovanju ove potporne institucije, a za pružanje kvalitetnijih usluga sadašnji prostori će se proširiti novima. U okviru ovog prostora potaknut će se rad i drugih inicijativa (inovacijski centar, radionica za mlade informatičare i dr.) kojima će pružiti mogućnost mladim stručnjacima za kreiranje projekata usmjerenih na razvoj gospodarstva.
NOSITELJ	Grad, Poduzetnički inkubator „Osvit“, poduzetnici i Miholjački poduzetnički centar

PRIORITET Prioritet 3: Razvojna potpora malom i srednjem poduzetništvu	
MJERA	2. Potpora poduzetnicima kroz sustav edukacije u poduzetništvu
CILJ MJERE	Poticanjem i intenziviranjem korištenja suvremenih tehnologija i metoda upravljanja u poslovanju i poslovnom komuniciranju pridonijeti efikasnosti, konkurentnosti, prilagodljivosti, dinamičnosti gospodarstva
SADRŽAJ	Programi informiranja, edukacije i treninga, posebno za malo i srednje poduzetništvo; savjetodavna usluga u vezi s nabavkom opreme i korištenju informatičkih tehnologija.
NOSITELJ	Poduzetnički inkubator „Osvit“ i Miholjački poduzetnički centar

PRIORITET Prioritet 3: Razvojna potpora malom i srednjem poduzetništvu	
MJERA	3. Razvoj finansijskih instrumenata za potporu gospodarskoj aktivnosti kroz subvencioniranje kamata
CILJ MJERE	Uvođenje novih finansijskih instrumenata ili sudjelovanje u programima pomoći kojih će se dodatno poduprijeti razvoj poduzetništava

SADRŽAJ	Pribavljanje finansijskih sredstava za kreditiranje; sudjelovanje u programima subvencioniranja kamata na poduzetničke kredite
NOSITELJ	Grad i Miholjački poduzetnički centar

PRIORITET	Prioritet 3: Razvojna potpora malom i srednjem poduzetništvu
MJERA	4. Izgradnja nove zgrade Poduzetničkog inkubatora radi osiguranja suvremenih uvjeta za početak rada
CILJ MJERE	Daljnji razvoj postojeće prostorne i infrastrukturne podrške poduzetnicima početnicima; uvođenje novih programa potpore poduzetnicima
SADRŽAJ	Poduzetnički inkubator „Osvit“ osnovan je radi pružanje prostorne podrške onim poduzetnicima koji nemaju vlastiti poslovni prostor za početak rada ili su u fazi brzog rasta i razvoja, a za to nisu sami stvorili prostorne uvjete. U okviru postojećeg prostora nije moguće stvoriti potrebne uvjete za obavljanje svih djelatnosti. Izgradnjom nove zgrade stvorit će se uvjeti za pružanje sofisticiranih uvjeta, osobito za poduzetnike koji će od početka u proces uvoditi nove tehnologije i nova rješenja.
NOSITELJ	Grad, Poduzetnički inkubator „Osvit“ i Miholjački poduzetnički centar

Prioritet 4: Usvajanje standarda i normi EU-a

PRIORITET	Prioritet 4: Usvajanje standarda i normi EU-a
MJERA	1. Tehnička potpora uvođenju standarda i normi EU
CILJ MJERE	Unaprijediti razinu primjene standarda u organizaciji proizvodnje, proizvoda i kvaliteta usluga – prioritetno u onim proizvodnim i uslužnim djelatnostima gdje su takvi procesi već u tijeku i gdje su nužni za daljnje uspješno poslovanje; uvođenje sustava ispitivanja i praćenja kvalitete proizvoda i usluga.
SADRŽAJ	Informiranje i motiviranje poduzetnika o potrebi uvođenja standarda i normi; programi za uvođenje ISO i drugih standarda u gospodarstvu; programi za uvođenje HACCP sustava u prehrambenoj djelatnosti i turističkim (ugostiteljskim) uslugama; programi za ostale standarde.
NOSITELJ	Miholjački poduzetnički centar

PRIORITET	Prioritet 4: Usvajanje standarda i normi EU-a
MJERA	2. Uvođenje sustava ispitivanja i praćenja kvalitete proizvoda i usluga
CILJ MJERE	Pospješiti uvođenje sustava ispitivanja i praćenja kvalitete proizvoda i usluga u gospodarstvo kao učinkoviti instrument poboljšavanja konkurentnosti proizvoda i usluga.
SADRŽAJ	Informiranje, edukacija, savjetodavna i druga potpora uvođenju sustava kvalitete. Razrada programa za razini Grada, te unutar pojedinih

NOSITELJ	Miholjački poduzetnički centar
-----------------	--------------------------------

Prioritet 5: Razvoj selektivnih oblika turizma

PRIORITET Prioritet 5: Razvoj selektivnih oblika turizma	
MJERA	1. Razvoj novih turističkih proizvoda
CILJ	Unaprijediti kvalitetu i marketing postojećih turističkih proizvoda;
MJERE	bolje korištenje resursa za športsko-rekreativni, kulturni, vjerski, izletnički i edukacijski turizam.
SADRŽAJ	Jačati povezivanje i umrežavanje sa srodnim turističkim područjima, turističkim agencijama i turističkim gospodarstvom radi poboljšanja turističke ponude s naglaskom na vrednovanje i očuvanje tradicijskih, autohtonih vrijednosti i običaja; sustavna edukacija ugostitelja; povećanje smještajnih kapaciteta i porast kvalitete ponude; intenzivne marketinške aktivnosti.
NOSITELJ	Turistička zajednica grada, poduzetnici u ugostiteljstvu

PRIORITET Prioritet 5: Razvoj selektivnih oblika turizma	
MJERA	2. Unapredjenje postojećih turističkih proizvoda
CILJ	Optimalno korištenje svih resursa i uvjeta za razne nove ili nedovoljno
MJERE	razvijene oblike turizma i turističke proizvode, uključujući u prvom redu: lov i ribolov, kulturni, vjerski i poslovni turizam, gastrturizam, turizam na seljačkim gospodarstvima, biciklistički i pustolovni turizam, sport i boravak u prirodi.
SADRŽAJ	Detaljna identifikacija i valorizacija resursa; osmišljavanje turističkih proizvoda; intenzivne marketinške aktivnosti; podizanje kvalitete postojeće i izgradnja nedostajuće turističke infrastrukture u skladu sa standardima suvremene potražnje (informacijskih centara, smještajnih kapaciteta, signalizacije, programa edukacije); osposobljavanje poduzetnika i svih zaposlenika u turizmu radi zadovoljavanja suvremene potražnje; stvaranje snažne povezanosti i sinergije sa segmentom kulture, poljoprivrede, ekologije, obrazovanja
NOSITELJ	Poduzetnici u turizmu, turistička zajednica, Grad, institucije u kulturi

Prioritet 6: Razvoj i korištenje obnovljivih izvora energije

PRIORITET Prioritet 6: Razvoj i korištenje obnovljivih izvora energije	
MJERA	1. Potpora izgradnji kogeneracijskih postrojenja koja koriste biomasu iz poljoprivrede
CILJ	Korištenjem bioplina dobivenog obradom otpada iz sektora stočarske
MJERE	proizvodnje i korištenjem biljne proizvodnje povećati konkurentnost lokalnog gospodarstva i utjecati na smanjenje energetske ovisnosti nacionalnog gospodarstva;

SADRŽAJ	Stvaranje dodane vrijednosti u poljoprivrednoj proizvodnji – prioritet sa sastoji u tome da se pokuša pronaći nova tržišta za primarne poljoprivredne proizvode kojima će se stvoriti dodana vrijednost odnosno osigurati više koristi za cijeli sustav. Jedan od takvih oblika je korištenje poljoprivrednih proizvoda u procesu proizvodnje električne energije iz bioplina odnosno biomase. Na taj će način poljoprivreda kao osnova za proizvodnju sirovine u procesu proizvodnje energije osigurati ostvarivanje druge vrste proizvodnje u kojoj se proizvodi novi proizvodni input za neke nove industrije, osigurava se otvaranje novih radnih mjeseta, odnosno dolazi do multipliciranja efekata ostvarenih iz poljoprivredne proizvodnje kao baze.
NOSITELJ	Poduzetnici, Grad, Poduzetnički centar

PRIORITET	Prioritet 6: Razvoj i korištenje obnovljivih izvora energije
MJERA	2. Potpora izgradnji kogeneracijskih postrojenja koja koriste šumsku biomasu
CILJ MJERE	Iskorištavanje drvne mase kao obnovljivog energetskog resursa; smanjenje energetske ovisnosti; rješavanje problema otpada od drvopreradivačke industrije;
SADRŽAJ	Iskorištavanje drvne mase i otpadaka iz drvopreradivačke industrije u cilju proizvodnje električne energije podupire EU svojim direktivama o obnovljivim izvorima energije. Kao sporedni proizvod u proizvodnji električne energije pojavljuje se drugi emergent – toplinska energija. Na bazi toplinske energije će se rješavati grijanje poslovnih i stambenih objekata. Preporuča se povezivanje ove mjere s mjerama energetske učinkovitosti u zgradama javnog karaktera (škole, vrtići, dvorane, knjižnice, domovi zdravlja, uprava i td.)
NOSITELJ	Poduzetnici, Grad, javne ustanove

Mjere vezane uz strateški cilj III: JAČANJE LJUDSKIH RESURSA I PODIZANJE DRUŠTVENOG STANDARDA

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
III JAČANJE LJUDSKIH RESURSA I PODIZANJE DRUŠTVENOG STANDARDA	Prioritet 1: Upravljanje znanjem za razvoj ljudskih resursa	1. Poticanje školovanja stručnih kadrova prema potrebama gospodarstva 2. Poticanje cjeloživotnog učenja 3. Upravljanje razvojem, prekogranična suradnja
	Prioritet 2. Razvoj tržišta rada	1. Jačanje lokalnih inicijativa za zapošljavanje
	Prioritet 3. Unapređenje zdravstvene stanovništva	1. Povećanje dostupnosti primarne zdravstvene zaštite 2. Poticanje preventivnih programa za zaštitu zdravlja 3. Potpora športsko-rekreacijskim sadržajima i objektima
	Prioritet 4. Aktivna populacijska politika i unapređenje obiteljskog života	1. Osiguranje finansijske potpore roditeljima i djeci 2. Porast dostupnosti jaslica i vrtića 3. Osiguranje uvjeta za stambeno rješavanje mlađih obitelji
	Prioritet 5. Unapređenje socijalnih uvjeta	1. Dostupnost domova, prihvatališta 2. Društvena integracija socijalno ugroženih grupa
	Prioritet 6. Razvoj civilnog društva	1. Jačanje kapaciteta civilnog društva za sudjelovanje u razvoju Grada 2. Promoviranje i osnaživanje volonterskog rada

Tablica 30. Mjere uz strateški cilj III

DETALJNIJI OPIS POJEDINIH MJERA

Prioritet 1: Upravljanje znanjem za razvoj ljudskih resursa

PRIORITET Prioritet 1: Upravljanje znanjem za razvoj ljudskih resursa	
MJERA	1. Poticanje školovanja stručnih kadrova prema potrebama gospodarstva
CILJ MJERE	Uskladiti ponudu i potražnju na tržištu rada uspostavom obrazovnih programa prilagođenim potrebama gospodarstva uz mogućnost stručnog osposobljavanja za manje složena i jednostavnija zanimanja potrebna na tržištu rada.
SADRŽAJ	Utjecati na razvoj obrazovnih programa za školovanje kadrova potrebnih poduzetnicima na području grada. U okviru Srednje škole će se za potrebe poduzetnika razvijati obrazovni programi za prekvalifikaciju kadrova koji duže vrijeme ne mogu naći zaposlenje. U cilju usmjeravanja gospodarskog razvoja i pripreme kadrova i dalje će se provoditi program profesionalne orientacije učenika osnovnih škola radi upisa u obrazovne programe s kojima će se lakše pronaći posao.
NOSITELJ	Srednja škola, HZZZ, Miholjački poduzetnički centar, poduzetnici

PRIORITET Prioritet 1: Upravljanje znanjem za razvoj ljudskih resursa	
MJERA	2. Poticanje cjeloživotnog učenja
CILJ MJERE	Nadgradnja formalno stečenih znanja i vještina, njihovo usavršavanje i stjecanje novih radi povećanja kompetencija na tržištu rada; jača uključenost svih stanovnika Grada u programe cjeloživotnog učenja i daljnog usavršavanja čime bi se Gradu omogućio brži razvoj, povećanje konkurentske sposobnosti radnih resursa te uvodenje novih tehnologija i tehnoloških postupaka;
SADRŽAJ	Razvoj institucija i programa cjeloživotnog učenja; uklanjanje administrativnih prepreka prekvalifikacije; povećanje programa prekvalifikacije.
NOSITELJ	Ustanove za cjeloživotno učenje u suradnji s Gradom

PRIORITET Prioritet 1: Upravljanje znanjem za razvoj ljudskih resursa	
MJERA	3. Upravljanje razvojem, prekogranična suradnja
CILJ MJERE	Jačanje sposobnosti lokalne samouprave, stjecanje znanja, vještina, tehnika i postupaka za učinkovito i uspješno upravljanje razvojem. Posebno je važno jačanje sposobnosti za uključivanje ali i iniciranje i

	kreiranje razvojnih programa za prekograničnu, regionalnu i međuzupanijsku suradnju i to prvenstveno na svim onim projektima koji su prioritetni za razvoj Grada
SADRŽAJ	Uspostavljanje sustavnog sposobljavanja kadrova u Gradu kroz izradu programa obrazovanja i treninga, kroz osmišljeno korištenje tehničke i finansijske pomoći središnje države, EU, prekograničnih regija i raznih fondova.
NOSITELJ	Miholjački poduzetnički centar u suradnji s Gradom

Prioritet 2. Razvoj tržišta rada

PRIORITET Prioritet 2. Razvoj tržišta rada	
MJERA	1. Jačanje lokalnih inicijativa za zapošljavanje
CILJ	Smanjenje nezaposlenosti i stvaranje novih stimulativnih mogućnosti
MJERE	zapošljavanja.
SADRŽAJ	Analiza stanja i potreba gospodarstva za kadrovima, izrada baze podataka i njezino kontinuirano ažuriranje; prijedlozi novih mogućnosti u sustavu obrazovanja (u manjoj mjeri kroz obvezno obrazovanje, a u većoj kroz sustav cjeloživotnog učenja – moguće ograničenje ostvarivanja mjeru jesu nacionalni programi obrazovanja, koji ne smiju biti kočnica zadovoljenju potreba za obrazovanim kadrom u Gradu); osmišljavanje i osnivanje Centra za edukaciju; uspostava cjelovitog sustava poticaja za pojedina zanimanja za koja se predviđa veća potražnja u budućnosti s obzirom na temeljne razvojne ciljeve Grada.
NOSITELJ	Miholjački poduzetnički centar u suradnji s Gradom

Prioritet 3. Unapredjenje zdravlja stanovništva

PRIORITET Prioritet 3. Unapredjenje zdravlja stanovništva	
MJERA	1. Povećanje dostupnosti primarne zdravstvene zaštite
CILJ	Osigurana primarna zdravstvena zaštita svim stanovnicima Grada;
MJERE	pravodobna i kvalitetna primarna zdravstvena zaštita u ambulantama opće medicine te stomatološkim ambulantama; izgradnja novih kapaciteta i/ili rekonstrukcija i adaptacija postojećih i njihova prilagodba suvremenim standardima liječenja i boravka korisnika te pružanju adekvatne usluge
SADRŽAJ	Dom zdravlja Donji Miholjac planira u vrlo kratkom roku proširiti djelatnosti na područje palijativne skrbi i kućne njege, odnosno djelatnost sanitetskog prijevoza bolesnika. Strateški cilj Grada je da Dom zdravlja nastavi ugovaratiti izvanbolničke ordinacije s HZZO-om, te da se izgradi nova zgrada u sklopu Doma zdravlja u kojoj bi se osigurao adekvatan prostor za sve djelatnosti zdravstvene zaštite i prostor za edukaciju osoblja i građana.
NOSITELJ	Dom zdravlja

PRIORITET	Prioritet 3. Unapređenje zdravlja stanovništva
MJERA	2. Poticanje preventivnih programa za zaštitu zdravlja
CILJ	Smanjiti udio smrtnosti od kardiovaskularnih bolesti putem provedbe
MJERE	programa preventivnih zdravstvenih rizika (pušenje, alkoholizam, stres, pretilost).
SADRŽAJ	Uspostava i organizacija programa prevencije ovisnosti pušenja, programa prevencije ovisnosti alkoholizma, programa prevencije od stresnih poremećaja te programa prevencije pretilosti.
NOSITELJ	Dom zdravlja i udruge građana

PRIORITET	Prioritet 3. Unapređenje zdravlja stanovništva
MJERA	3. Potpora športsko-rekreacijskim sadržajima i objektima
CILJ	Stvoriti uvjete i osmisliti/potaknuti programe bavljenja športskim
MJERE	aktivnostima s ciljem osiguranja kvalitetnijeg života stanovništva svih dobnih skupina na cijelom području Grada; omogućiti organizirani boravak svih dobnih skupina u športskom okruženju, razvoj psihofizičkih sposobnosti i preduvjeta za kvalitetniji život u modernim uvjetima.
SADRŽAJ	Uvođenje programa športskih aktivnosti mlađih, programa športskih aktivnosti radno aktivnog stanovništva te programa športskih aktivnosti za osobe starije životne dobi; izrada planova i projekata za nove športske objekte na području Grada (Srednja škola, P.Podgajci)
NOSITELJ	Savez športskih udruga, škole

Prioritet 4. Aktivna populacijska politika i unapređenje obiteljskog života

PRIORITET	Prioritet 4. Aktivna populacijska politika i unapređenje obiteljskog života
MJERA	1. Osiguranje finansijske potpore roditeljima i djeci
CILJ	Olakšati roditeljima financiranje potrepština za novorođenčad, udžbenika i ostale školske opreme, prijevoza učenika.
MJERE	
SADRŽAJ	Organiziranje programa opremanja novorođenčadi, programa besplatnih knjiga te programa besplatnog prijevoza učenika.
NOSITELJ	Grad

PRIORITET	Prioritet 4. Aktivna populacijska politika i unapređenje obiteljskog života
MJERA	2. Porast dostupnosti jaslica i vrtića
CILJ	Omogućiti smještaj djece predškolske dobi zaposlenih i nezaposlenih
MJERE	roditelja u jaslice i vrtiće radi odgoja, naobrazbe te skrbи o djeci.

SADRŽAJ	Povećati kapacitete organiziranog prihvata djece predškolske dobi na području Grada. Izgradnja i opremanje vrtića, posebice za mjesta Sveti Đurađ i Podravski Podgajci.
NOSITELJ	Grad

PRIORITET	Prioritet 4. Aktivna populacijska politika i unapredjenje obiteljskog života
MJERA	3.Osiguranje uvjeta za stambeno rješavanje mladih obitelji
CILJ	Zadržati mlade obitelji na području grada
MJERE	
SADRŽAJ	Mladim obiteljima stvoriti takve uvjete da mogu rješavati svoje stambeno pitanje ili kroz kolektivno stanovanje ili kroz individualnu stambenu izgradnju. Ostvarivanje ovog cilja postići će se kroz osiguravanje građevinskih parcela i povoljno uvjete kreditiranja i cijene gradenja
NOSITELJ	Grad

Prioritet 5. Unapređenje socijalnih uvjeta

PRIORITET	Prioritet 5. Unapređenje socijalnih uvjeta
MJERA	1. Dostupnost domova, prihvatilišta
CILJ	Stvaranje dostatnih smještajnih kapaciteta za starije osobe, jačanje izvaninstitucionalne skrbi o starijim osobama te dnevni boravak i pomoć u kući.
MJERE	
SADRŽAJ	Pružanje podrške postojećim domovima za starije i nemoćne osoba i potpora razvoju izvaninstitucionalne skrbi o starijim osobama.
NOSITELJ	Grad u udruge građana

PRIORITET	Prioritet 5. Unapređenje socijalnih uvjeta
MJERA	2. Društvena integracija socijalno ugroženih grupa
CILJ	Integracija i uključivanje na tržište rada radno sposobnih nezaposlenih korisnika socijalne pomoći ali i ostalih "dugotrajno" nezaposlenih te skupine stanovništva koje se teže zapošljavaju (Romi, ovisnici, mlađi koji su kao djeca bila na dugotrajanom smještaju u ustanovama ili udomiteljskim obiteljima, osobe s invaliditetom).
MJERE	
SADRŽAJ	Potpore programima javnih radova; osiguranje i opremanje prostora za prevenciju ovisnosti (klubovi liječenih alkoholičara); izgradnja i opremanje proizvodnih ili uslužnih jedinica u kojima bi se zapošljavale osobe s invaliditetom; potpora aktivnostima usmjerenim na integraciju romskog stanovništva.
NOSITELJ	Grad i udruge građana, Ustanove socijalne skrbi, Dom zdravlja

Prioritet 6. Razvoj civilnog društva

PRIORITET Prioritet 6. Razvoj civilnog društva	
MJERA	1. Jačanje kapaciteta civilnog društva za sudjelovanje u razvoju Grada
CILJ MJERE	Jačanje kapaciteta civilnog društva; uvođenje novih i jačanje postojećih komunikacijskih kanala građani – donositelji političkih i razvojnih odluka tj. omogućiti kontinuirano aktivno uključivanje javnosti i organizacija građana u rasprave o javnim politikama i planovima društvenog razvoja – čime svi značajni razvojni programi u većoj mjeri postaju „vlasništvo“ svih građana u Gradu.
SADRŽAJ	Uključivanje prijedloga i inicijativa udruga i pojedinaca u rasprave i odlučivanja u lokalnoj samoupravi; osiguranje dostupnosti informacija o razvojnim aktivnostima koje se pripremaju; edukacija članova udruga i njihovo ospozobljavanje za kritičku procjenu i vrednovanje koncepta razvoja zajednice i uključivanje u programe društvenog razvoja putem zastupanja i suradnje s drugim organizacijama i lokalnim vlastima; osnivanje zajedničkog mjesto susreta svih dionika civilnog društva.
NOSITELJ	Grad i sve aktivne organizacije civilnog društva

PRIORITET Prioritet 6. Razvoj civilnog društva	
MJERA	2. Promoviranje i osnaživanje volonterskog rada
CILJ MJERE	Veća uključenost građana u inicijative civilnog društva; jačanje kapaciteta civilnog društva; razvoj participativne demokracije u Gradu.
SADRŽAJ	Potpore programima NVU, uključivanje NVU kao partnera u odlučivanju, planiranju i provođenju razvoja.
NOSITELJ	Grad i sve aktivne organizacije civilnog društva

13.2. RAZVOJNI UČINAK MJERA

Provodenje mjera definiranih uz svaki postavljeni prioritet osigurat će postupno njihovu realizaciju i time voditi ka ostvarenju postavljenih strateških ciljeva programom ukupnog razvoja Grada Donjeg Miholjca.

Realizacija navedenih mjera osigurat će i druge pozitivne pomake odnosno rješenje brojnih drugih strateških problema poput nezaposlenosti, slabih finansijskih primanja i niskog životnog standarda.

Ostvarenje mjera odnosno početak njihove realizacije predstavlja kamen temeljac u bilo kojem razvojnem pravcu Grada Donjeg Miholjca

14. PLAN PROVEDBE PUR-a

UVOD

PUR Grada Donjeg Miholjca sastoji se od niza razrađenih projekata s razvojnim učincima.

Projekti se prvenstveno odnose na intervencije unutar podržavajuće poduzetničke i tehnološke infrastrukture, na poboljšavanje obrazovne strukture stanovništva i sposobnosti za upravljanje razvojem te na provedbu gospodarenja otpadnim vodama i otpadom, kao i očuvanja gospodarenja prirodnim, kulturnom i povijesnom baštinom.

Uspješnost PUR-a ne ovisi samo o važnosti izabralih projekata nego i o načinu provedbe i upravljanja projektima. Kvalitetni prijedlozi projekata mogu doživjeti neuspjeh ako je njihova provedba loša. Loša provedba, neodgovarajuća strategija financiranja i/ili loše upravljanje završenim projektom mogu ugroziti cijeli proces PUR-a.

Stoga se u ovom dijelu PUR-a opisuje plan njegove provedbe, odnosno predlažu se provedbene institucije i mehanizmi; strategije financiranja; postupci za praćenje i vrednovanje projekata i programa; procedura za redovno ažuriranje; te sljedeći – prvi koraci u provedbi PUR-a.

Konkretnije, najvažniju ulogu u provedbi imat će Jedinica za provedbu projekata, čije bi logično mjesto bilo unutar Miholjačkog poduzetničkog centra. Najlogičniji i najprirodniji način uspostave lokalne razvojne agencije jest da postojeći Centar, koji već obavlja niz zadaća iz djelokruga tipične razvojne agencije pa je s obzirom na to bio i odgovoran za nadzor i pripremu PUR-a, stručnim i kadrovskim jačanjem preraste u lokalnu razvojnu agenciju. U poglavlju 2 detaljnije su komentirane institucije i mehanizmi provedbe PUR-a.

Nadalje, PUR će pridonijeti i uspješnjem natjecanju za finansijska sredstva iz raznih potencijalnih izvora (uključujući Vladu Republike Hrvatske, Europsku komisiju i brojne bilateralne i multilateralne izvore financiranja), jer Grad u PUR-u dobiva dobro strukturiran razvojni plan, prikladan za prezentaciju potencijalnim izvorima financiranja.

Poglavlje 3 komentira temu pribavljanja sredstava odnosno financiranja PUR-a. Konačno, PUR je „promjenjiv“ razvojni plan koji se sastoji od niza razrađenih projekata. Predložene procedure praćenja i vrednovanja imaju važnu ulogu u osiguravanju kako efikasnosti tako i trajne prilagođenosti/ažurnosti PUR-a, u uvjetima okruženja koje se stalno mijenja. Redovito vrednovanje samog PUR-a predviđeno je svake dvije godine. Praćenje PUR-a kao cjeline dio je sustava praćenja i vrednovanja, pri čemu postoje i komponente kojima se prate pojedini projekti, skupovi projekata kojima se ostvaruju pojedine mjere i sl. Projekti i njihove faze prate se, vrednuju i adaptivno upravljaju u kraćim razmacima.

Poglavlje 4 detaljnije komentira predviđene/sugerirane procedure praćenja i vrednovanja.

Poglavlje 5 opisuje predviđene procedure za redovito ažuriranje PUR-a, odnosno njegovo prilagođavanje promjenama u pretpostavkama na osnovi kojih je inicijalno formuliran.

U posljednjem, šestom poglavlju ukratko su opisani prvi „sljedeći koraci“ koje je potrebno poduzeti da bi se PUR-om određeni ciljevi počeli ostvarivati.

INSTITUCIJE I MEHANIZMI PROVEDBE

U razmatranju strategije provedbe PUR-a važno je uočiti da, iako će za provedbu većinom predlaganih projekata, poglavito u idućih nekoliko godina, biti nadležan javni sektor, za ostvarenje postavljene vizije nužno je ravnopravno aktivno uključenje i kreativni napor svih dionika razvoja Grada, uključujući i privatni sektor i civilno društvo. Posljedično, veliki dio PUR-om predlaganih mjera ima za svrhu stvaranje okruženja koje omogućuje i potiče:

- razvoj privatnog sektora (koji je glavni akter ostvarenja gospodarskog rasta);
- razvoj civilnog društva (koje je glavni medij „participativne demokracije“ i važan element željenog visokog društvenog standarda i blagostanja).

Vrlo važan aspekt strategije PUR-a (i pripreme provedbe, i same provedbe PUR-a) jest i osiguravanje odgovarajuće stručne i kadrovske kapacitiranosti gradske uprave jer su učinkovit i uspješan institucionalni kapacitet i sposobljenost u Gradu nužni za učinkovito korištenje dostupnih domaćih i inozemnih finansijskih sredstava.

U provedbi PUR-a glavnu ulogu imaju gradsko vijeće i gradonačelnik, koje predstavljaju izabrani zastupnici i donositelji odluka sa zadaćom promicanja razvoja grada.

U Gradu djeluje **PODUZETNIČKI CENTAR** koji je nositelj izrade PUR-a. U skladu sa smjernicama iz Strategije regionalnog razvoja RH predlaže se njegovo stručno i kadrovsko osnaživanje i prerastanje u lokalnu razvojnu agenciju, unutar koje će imati i provedbu projekata. Naime, Poduzetnički centar već ima razvijene kapacitete i sposobnosti u predlaganju i provedbi razvojnih projekata i inicijativa, ali i na drugim područjima važnim za provedbu PUR-a.

Glavna zadaća Poduzetničkog centra bit će:

- utvrđivanje odgovarajućih postupaka za upravljanje i koordinaciju te osiguravanje funkciranja mehanizama javne nabave u skladu s odredbama RH, EU-a ili potencijalnih domaćih ili međunarodnih izvora financiranja;
- praćenje procesa i pomaganje provedbe cijelog PUR-a kroz osmišljavanje novih projekata i privlačenje dodatnih finansijskih sredstava;

U svemu tome Poduzetnički centar će maksimalno poštovati načela transparentnosti, partnerstva, koncentracije i supsidijarnosti na kojima se temelji priprema PUR-a.

PARTNERSKI ODBOR ZA RAZVOJ GRADA uz gradsko vijeće najvažnije je tijelo unutar sustava za provedbu PUR-a. Odbor je novo tijelo osnovano tijekom procesa pripreme PUR-a, a sastoji se od članova koji su nositelji interesa. Partnerski odbor predstavlja

savjetodavnu skupinu koja se redovito sastaje i preporučuje ili odbacuje prijedloge pripremljene unutar PUR-a te predlaže preporuke gradskom vijeću u svrhu osiguravanja većeg i kvalitetnijeg uključivanja zainteresiranih strana.

CIVILNI SEKTOR I JAVNE USTANOVE važni su sudionici u provedbi PUR-a.

Civilni sektor ima iskustvo u pripremi i provedbi projekata i često raspolaže međunarodnim izvorima financiranja.

Procjenjuje se da civilni sektor dobiva višestruko sredstava od međunarodnih izvora financiranja nego iz lokalnih izvora pa stoga predstavlja skupinu institucija koja aktivno utječe na dotok finansijskih sredstava u Grad te omogućuje financiranje aktivnosti koje državne službe ne mogu pokriti.

Civilni sektor i javne ustanove imat će vrlo važnu ulogu u razvijanju i promoviranju suradnje na razvojnim projektima, s obzirom da omogućuju osnaživanje i uključivanje samih korisnika u njihovu provedbu. Važna će biti suradnja civilnog sektora i javnih ustanova s Centrom za poduzetništvo u razvoju i promoviranjem tih projekata.

PRIVATNI SEKTOR je glavni pokretač razvoja i otvaranja novih radnih mjesta.

Njegova je zadaća najteža i predstavlja najveći pojedinačni izazov koji će se morati rješavati u okvirima ovog PUR-a.

Privatnom je sektoru nužno omogućiti potreban okvir putem odgovorne i djelotvorne potpore države, koja na taj način povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva, a konkurentno gospodarstvo otvara nova radna mjesta.

Tablica 31. Pregled ključnih dionika u provedbi PUR-a

ORGANIZACIJA	PREGLED TRENUTAČNIH DJELOVANJA	ULOGA I ODGOVORNOSTI U IMPLEMENTACIJI PUR-A	VREMENSKI OKVIR I POTREBNI RESURSI
GRAD	Imenovan Gradski partnerski odbor	Usvaja nacrt i konačnu verziju PUR-a; upravlja provedbom i vrednovanjem rezultata	Usvajanje dokumenata PUR-a Provedba PUR-a: 2010.- 2015.
NIHOLJAČKI PODUZETNIČKI CENTAR	Osnovan, nositelj u procesu izrade PUR-a.	Pružanje potpore organizacijama u Gradu u pripremi projekata u skladu sa smjernicama i ograničenjima EK-a.	Jačanje ljudskih resursa i sposobnosti.
GRADSKI PARTNERSKI ODBOR	Sudjeluje u izradi PUR	Savjetodavno tijelo. Dokument PUR-a i projekti u sklopu PUR-a zahtijevat će pisani osvrt i procjenu Partnerstva prije no što budu predočeni gradskom vijeću.	Neznatna dodatna sredstva će u budućnosti morati biti izdvojena za pokrivanje troškova.
PRIVATNI SEKTOR	Niska razina koordinacije. Potrebno veće uključivanje u prioritetne razvojne projekte.	Ključni dionik odgovoran za stvaranje prihoda i održivih radnih mesta. Mora dobiti priliku za iznošenje primjedaba i osiguravanje njihova uključenja pri implementaciji kroz partnerstvo i druge načine.	Potreбно unapređење komunikације између Grada i privatnog sektora.
CIVILNI SEKTOR	Posjeduje iskustvo u procjeni potreba zajednice i planiranju projekata te privlačenju dodatnih sredstava u Grad.	Važni dionici jer mogu biti pokretači lokalnog gospodarstva i tvorci novih radnih mesta.	Potreбно uspostaviti platformu za konstruktivan dijalog, kako između javnog sektora i nevladinih organizacija, tako i između privatnog sektora i nevladinih organizacija.
JAVNE USTANOVE	Ustanovljene s odgovornošću za pojedine sektore većina kojih je i predmet unapređenja u PUR-u	Sudjelovanje u privlačenju sredstava iz fondova; Provedba (i kapitalnih) projekata	Aktivno uključenje i kao stručni savjetnik i kao sudionik i/ili nositelj provedbe projekta

PRIBAVLJANJE SREDSTAVA I FINANCIRANJE

Osiguranje i pribavljanje finansijskih sredstava kao i upravljanje tim sredstvima i praćenje njihova korištenja važan su aspekt provedbe PUR-a. Grad će trebati privlačiti finansijska sredstva u projekte koji podržavaju razvojnu strategiju Grada.

Predviđeno je da se PUR financira iz sljedećih izvora sredstava:

- proračunska sredstva Grada namijenjena kapitalnim ulaganjima;
- nacionalna sredstva Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva (predviđena u sklopu Nacionalne strategije regionalnog razvijanja) i drugih resornih ministarstava;
- sredstva dostupna temeljem pretprištupnih (nakon priključenja RH u EU, i strukturnih) fondova EU-a, koja će biti raspoloživa za ključne prioritete projekta. Upravo s tog aspekta ključno je ojačati kapacitete za pribavljanje i upravljanje tim sredstvima, kao i za praćenje i vrednovanje provedbe PUR-a. Predviđeno je da se tome posveti odgovarajuća pozornost kroz PUR, kao i kroz druge razvojne programe koje pokreće i financira Vlada RH;
- sredstva drugih domaćih i međunarodnih izvora financiranja i drugih bilateralnih i multilateralnih fondova i institucija.

S obzirom na nedostatna finansijska sredstva, kao i slab finansijski položaj Grada, strategija financiranja povezana je prvenstveno s pristupom međunarodnim izvorima finansijske pomoći (uključujući npr. financiranje Europske komisije, Svjetske banke, EBRD-a i drugih bilateralnih izvora financiranja). Cilj je korištenje dostupnih fondova Europske komisije te postizanje najvišeg stupnja učinkovitosti korištenja dostupnih fondova Vlade RH i drugih multilateralnih i bilateralnih fondova.

Grad mora osigurati dodatni dio sredstava u novcu ili materijalnom obliku. Dugoročni je cilj razviti poreznu i resursnu osnovu koja će donekle smanjiti oslanjanje na subvencije s nacionalne razine, kao i na pomoć međunarodnih izvora financiranja.

Trenutačno se može govoriti samo o procjenama dostupnih sredstava, koje ne uključuju ulaganja privatnog sektora i ulaganja nevladinih/lokálnih organizacija. Temeljem analize raspoloživih sredstava, preciznije procjene moći će naknadno utvrditi Partnerski odbor i Poduzetnički centar koji će biti zaduženi za provedbu PUR-a.

PRAĆENJE I VREDNOVANJE PROVEDBE PUR-A

Svrha je praćenja i vrednovanja da se putem sustavnog ispitivanja omogući efikasna i transparentna provedba programa. Praćenje i vrednovanje socio-ekonomskih programa danas je na razini Europske unije pravna obaveza čije se poštovanje strogo zahtijeva radi poboljšanog upravljanja socio-ekonomskim razvojem.

TKO PROVODI VREDNOVANJE? Osnovno pitanje koje se nameće jest tko provodi vrednovanje – vanjski tim ili stručnjaci "iz kuće"? Obje mogućnosti imaju svoje prednosti i nedostatke. Vanjski stručnjaci često imaju više praktičnog iskustva i neovisni su, što je važno za osiguravanje vjerodostojnosti vrednovanja. S druge strane, interni evaluatori bit će bolje upoznati s institucionalnim i menadžerskim zahtjevima i imati lakši pristup informacijama i ključnom osoblju. Međutim, njih se ne može smatrati neovisnim i moguće je da ne raspolažu dovoljnim stručnim znanjem i vještinama.

Pokazatelji za praćenje i vrednovanje provedbe PUR-a

Pokazatelji predstavljaju osnovicu za vrednovanje koja omogućuje mjerjenje uspješnosti projekata unutar programa.

Postoji nekoliko tipologija pokazatelja, od kojih je za socio-ekonomski programe najkorisnija ona koja se sastoji od sljedećih vrsta pokazatelja: 1) ulaznih; 2) izlaznih; 3) rezultata i 4) dugoročnih učinaka.

ULAZNI POKAZATELJI pružaju informacije o finansijskim, ljudskim, materijalnim, organizacijskim i drugim resursima korištenim za provedbu programa. Primjeri ulaznih pokazatelja uključuju: ukupan proračun za provedbu programa, broj ljudi koji rade na provedbi programa, broj organizacija uključenih u provedbu programa itd.

IZLAZNI POKAZATELJI odnose se na izravne (opipljive) rezultate projektnih aktivnosti. Primjeri su izlaznih pokazatelja: kilometri izgrađenih cesta, povećanje kapaciteta lokalnog vodovoda, broj usavršenih polaznika tečaja itd.

POKAZATELJI REZULTATA izravno su povezani s ciljevima programa. Oni pokazuju izravan učinak na korisnike programa, a mogu se mjeriti fizičkim ili drugim jedinicama. Rezultati također omogućuju utvrđivanje učinkovitosti pojedinih projekata, tj. je li pojedini projekt ostvario predviđene ciljeve. Npr. ciljevi projekta izgradnje i/ili dogradnje vodoopskrbnog sustava mogu biti na primjer a) povećanje kapaciteta sustava, b) povećanje kvalitete sustava (smanjenje redukcije, smanjeni kvarovi, kvalitetnija voda) ili c) povećana teritorijalna pokrivenost sustavom. Svaki od tih ciljeva izravno je povezan s jednim od rezultata projekta: povećanim kapacitetom, povećanom kvalitetom ili povećanom pokrivenošću.

POKAZATELJI DUGOROČNIH UČINKA ukazuju na posljedice koje će program imati u dugom roku. Oni pokazuju posredne utjecaje projekata na veći dio stanovništva i na šire aspekte društvenog i gospodarskog razvoja (povećanje investicija, uvođenje novih usluga, promjene ponašanja pojedinaca ili tvrtki, povećanje zaposljavanja). Dugoročni su učinci povezani sa svrhom projekata tj. s krajnjom namjenom pokretanja projekata.

Sljedeća tablica prikazuje primjere korištenja potencijalnih pokazatelja.

Tablica 32. *Pokazatelji dugoročnih učinaka PUR-a*

I. POKAZATELJI KOJI MJERE UČINAK PROJEKTA NA STANOVNIŠTVO	
1. Društvena relevantnost projekta	1.1. Udjel stanovnika korisnika rezultata projekta u ukupnom stanovništvu 1.2. Ocjena važnosti projekta za lokalno stanovništvo
2. Rast zaposlenosti	2.1. Broj novozaposlenih osoba u pripremnoj i provedbenoj faziprojekta 2.2. Broj novozaposlenih nakon završetka projekta
3. Sudjelovanje lokalnih aktera u planiranju i provedbi projekta – doprinos društvenom zajedništvu	3.1. Broj lokalnih udruga i organizacija uključenih u planiranje i provedbu projekta.

	3.2. Broj javnih rasprava/održanih radionica o projektu
4. Financijski učinci projekta za stanovništvo	4.1. Procijenjeni ukupni financijski učinak projekta na stanovništvo
5. Obuhvat ugroženih skupina stanovništva projektom (nezaposleni, korisnici socijalne pomoći)	5.1. Da li projekt posebno cilja ugrožene skupine društva? 5.2. Udjel ugroženih skupina društva obuhvaćenih projektom u ukupno ugroženom stanovništvu iste kategorije (nezaposleni, korisnici socijalne pomoći)
6. Učinak na ravnopravno zapošljavanje spolova	6.1. Broj žena među novozaposlenim osobama (uključujući direktno i indirektno zapošljavanje) 6.2. Indirektni oblici potpore ravnopravnosti spolova pri zapošljavanju – potpora udrugama koje promiču i potiču zapošljavanje žena
II. POKAZATELJI KOJI MJERE UČINAK PROJEKTA NA LOKALNO GOSPODARSTVO	
7. Ocjena važnosti projekta za razvoj lokalnog gospodarstva	7.1. Ocjena važnosti projekta za unapređenje konkurentnosti lokalnog gospodarstva 7.2. Udjel poduzetnika koji imaju neposrednu korist od projekta u ukupnom broju lokalnih poduzetnika
8. Učinci projekta na veličinu i strukturu lokalnog gospodarstva	8.1. Porast broja poduzetnika kao (izravna i/ili neizravna) posljedica realizacije projekta 8.2. Doprinos sektorskoj diversifikaciji poduzetnika
9. Učinak na turizam	9.1. Porast turističkih kapaciteta (porast broja postelja) 9.2. Kvalitativan doprinos razini turističke usluge (diversifikacija turističke ponude, kvalitetniji smještaj...)
10. Financijski učinak projekta na lokalne poduzetnike	10.1. Financijski udjel lokalnih poduzetnika u ukupnoj vrijednosti provedbe projekta 10.2. Procijenjeni dugoročni financijski efekt projekta na lokalne poduzetnike

III. POKAZATELJI KOJI MJERE UČINAK PROJEKTA NA LOKALNU JEDINICU	
11. Doprinos jačanju kapaciteta lokalne uprave u planiranju i provedbi projekata	11.1. Odnos finansijske vrijednosti projekta prema veličini lokalnog proračuna u godini realizacije projekta 11.2. Ocjena doprinosa jačanju kapaciteta lokalne uprave za planiranje i provedbu razvojnih projekata
12. Finansijski učinci realizacije projekta za lokalnu jedinicu	12.1. Godišnji finansijski prihodi kao posljedica realizacije projekta (u % od proračuna jedinice tekuće godine) 12.2. Godišnji finansijski trošak održavanja investicije za lokalnu jedinicu (u % od proračuna jedinice tekuće godine) 12.3. Neto godišnji finansijski efekt projekta na lokalni proračun
13. Doprinos projekta razvoju suradnje s akterima iz drugih lokalnih/ regionalnih/ prekograničnih jedinica	13.1. Ocjena suradnje s drugim lokalnim jedinicama u planiranju i provedbi projekta
IV. POKAZATELJI KOJI MJERE OSTALE VAŽNE UČINKE PROJEKTA	
14. Smanjenje različitih oblika izoliranosti	14.1. Ocjena učinka projekta na smanjenje prometne izoliranosti 14.2. Ocjena učinka projekta na smanjenje obrazovne izoliranosti 14.3. Ocjena učinka projekta na smanjenje kulturne izoliranosti
15. Zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih izvora	15.1. Ocjena učinka projekta na unapređenje zaštite okoliša 15.2. Ocjena učinka projekta na održivo korištenje prirodnih izvora
16. Ocjena učinkovitosti projekta (samo za infrastrukturne projekte)	16.1. Izgrađenost infrastrukture po novčanoj jedinici
17. Djelotvornost projekta	17.1 Ocjena dostizanja postavljenih ciljeva

PROCEDURA REDOVITOG AŽURIRANJA PUR-A

PUR treba gledati kao dinamičan, "otvoreni" razvojni dokument koji će s vremenom trebati mijenjati i prilagođavati promjenama u okruženju i Gradu te time pridonijeti boljem rješavanju ključnih razvojnih pitanja Grada.

PUR predstavlja opći okvir razvoja kojim se procjenjuju razvojni projekti i prioriteti. Grad je zadužen za upravljanje PUR-om pa će morati razmatrati potrebne promjene kako bi PUR i dalje bio relevantan i usklađen sa Županijskom strategijom i sa stavovima i stručnim mišljenjem ključnih dionika.

S obzirom na spomenutu ulogu PUR-a, predlaže se:

- **Godišnja kontrola/praćenje napretka** - treba je izraditi u vrijeme utvrđivanja gradskog proračuna za narednu godinu. Potrebno je ispitati svaki segment koji se odnosi na ciljeve i prioritete (mjere, projekte, odnosno predviđene rezultate) PUR-a kako bi se ocijenio postignut napredak i utvrdila uspješnost projekata. Potrebno je potkrijepiti razloge za moguće predložene izmjene, a zatim se godišnja kontrola podnosi Partnerskom odboru radi usuglašavanja i odluke. Partnerski odbor može zatražiti pojašnjenja i prirediti preporuke za gradsko vijeće kako bi se na vrijeme mogao korigirati proračun za narednu godinu.
- **Dvogodišnje vrednovanje** - naročito se treba usredotočiti na ostvarene rezultate projekata s obzirom na korištena sredstva. Radi se o formalnom procesu koji će obavljati Poduzetnički centar, čiji će stručnjaci utvrđivati uspješnost projekata, njihovu učinkovitost, relevantnost i implikacije. Svoj će izvještaj dostavljati Partnerskom odboru, čije će vrednovanje biti dostupno javnosti.

SLIJEDEĆI KORACI

Slijedeći koraci u provedbi PUR-a grada Donjeg Miholjca jesu:

- 1) Usvajanje dokumenta Program ukupnog razvoja u gradskom vijeću – studeni 2010.
- 2) Definiranje prioritetnih projekata od strane Partnerskog odbora – prosinac 2010.
- 3) Zaduživanje Miholjačkog poduzetničkog centra za provedbu projekata – prosinac 2010.,
- 4) Pružanje tehničke pomoći za provedbu PUR-a – prosinac 2010., - podržavanje izgradnje kapaciteta Miholjačkog poduzetničkog centra u njegovom prerastanju u Lokalnu razvojnu agenciju, te za provedbu konkretnih zadaća / projekata: u procesima upravljanja provedbom PUR-a; u privlačenju sredstava za predložene projekte; u pripremi projektne dokumentacije; te provedbi praćenja i vrednovanja uspješnosti projekata;
- 5) Nadzor nad pripremom projekata od strane Miholjačkog poduzetničkog centra prosinac 2010.– prosinac 2011.;
- 6) Priprema prvog kruga studija izvedivosti – prosinac 2010.;
- 7) Početak provedbe prioritetnih projekata – siječanj 2011..

UMJESTO ZAKLJUČKA

Priprema razvojnog dokumenta koji sadrži stratešku orijentaciju ukupnog razvoja Grada Donjeg Miholjca važan je ali ne i dovoljan korak. Ode li se korak dalje i integriraju pristupi i preporuke za provedbu i doradu strategije, otvara se mogućnost provedbe koja se temelji na jasnom i realnom strateškom okviru razvoja Grada Donjeg Miholjca.

Prilikom dorade i provedbe programa strateškog razvoja treba razlikovati potrebne aktivnosti u dva različita područja:

Provedba sektorskih programa i projekata u skladu s pojedinačnim planovima rada i praćenje i ocjenjivanje učinaka i nastavak planiranih aktivnosti.

Strateške orijentacije predstavljane u ovom dokumentu pružaju odgovarajući temelj raznim sudionicima razvoja Grada Donjeg Miholjca za ideje, projekte i ulaganja vezana uz opće razvojne pravce.

Iako privatne tvrtke obično imaju manje obveza u odnosu na regionalne strateške orijentacije i prioritete, privatne investicije moraju biti u skladu s regionalnim uputama za odgovarajuće sektore, kao na primjer za prostorno planiranje ili ekološki održivi razvoj.

Strategija pruža osnovu za opći dogovor i daje jasne ciljeve tako da je privatni investitori mogu prihvatiti i tako doprinijeti razvoju Grada.

Više važnosti može se dati inicijativama međunarodnih organizacija, nevladinih udruga i tijelima vlasti na državnoj i lokalnoj razini, čije aktivnosti se mogu i trebaju kreirati u skladu s ovim Programom. Ti sudionici, pa i pojedine privatne tvrtke, mogu početi razrađivati vlastite strategije, uvezši polazište strateške orijentacije razvoja Grada kao okvir ili smjernicu vlastitog procese planiranja.

POPIS KRATICA

ROP	- Regionalni operativni program
PUR	- Projekt ukupnog razvoja
NRP	- Nacionalni razvojni plan (Središnji državni ured za razvojnu strategiju izradio je početkom 2005. prvi nacrt)
SRR	- Strategija regionalnog razvoja RH je dio NRP a izrađuje ga MMTPR
MMTPR	- Ministarstvo mora, turizma, prometa i razviti
MPŠVG	- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva
MVPEI	- Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija
MINGORP	- Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
PRŽŠR	- Program razvoja županija i širih regija je dio SRR (cilj je uspostava jedinstvenog sustava razvoja i planiranja u RH)
POP	- Poljoprivredno okolišni program
NUTS I	- državna platforma političkog upravljanja
NUTS III	- županijska platforma političkog upravljanja
ŽP	- županijska partnerstva
ŽRS	- Županijska razvojna strategija
PHARE	- (Pologne, Hongrie Assistance le Reconstruction Economique) program prilagodbe administrativnog i pravnog sustava država podnositeljica zahtjeva za članstvo u EU
SAPARD	- (Special Accesion programme for Agriculture and Rural Development) podržava strukturne mjere na području poljoprivrede
ISPA	- (Instrument for Structural Policies for Pre-Accesion) financira razvoj infrastrukturne mjere na području poljoprivrede
TISUP	- Tržišno informacijski sustav u poljoprivredi
JLS	- Jedinica lokalne samouprave

2010.

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA GRADA DONJEG MIHOLJCA 2010. – 2014.

**III PREGLED CILJEVA, PRIORITETA I MJERA UKUPNOG
RAZVOJA GRADA DONJEG MIHOLJCA**

Tablica 33. Pregled ciljeva, prioriteta i mjera ukupnog razvoja Grada Donjeg Miholjca

Strateški cilj	Prioritet	Mjera	Red. broj
01.	02.	03.	04.
Prioritet 1: Izgradnja i modernizacija prometne infrastrukture	1. Izgradnja gradske zaobilaznice 2. Modernizacija i sanacija gradskih prometnica 3. Izgradnja biciklističke staze u Donjem Miholjcu 4. Prometna regulacija u Donjem Miholjcu	1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
Prioritet 2: Razvoj komunalne infrastrukture	1. Izgradnja vodoopskrbe 2. Izgradnja procistača otpadnih voda 3. Izgradnja zapadnog kolektora 4. Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda u prigradskim naseljima 5. Rekonstrukcija i izgradnja sustava javne rasvjete 6. Izgradnja toplovodnog sustava 7. Sanacija odlagališta otpada 8. Rekonstrukcija središta Grada 9. Izgradnja objekata u funkciji opće uporabe	5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.	5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
Prioritet 3: Očuvanje opće-korisnih funkcija prirode	1. Očuvanje bioškope i krajobrazne raznolikosti 2. Poticanje i promicanje zaštite prirode	13. 14.	13. 14.
Prioritet 4: Očuvanje kulturne baštine i poticanje kulturnog stvaralaštva	1. Sveobuhvatna valorizacija kulturno povijesnih vrijednosti 2. Poticanje i razvoj kulturnog stvaralaštva	15. 16.	15. 16.
Prioritet 5: Očuvanje okoliša	1.Uspostava sustava kontinuiranog monitoringu sastavnica okoliša	17.	17.
Prioritet 6: Zaštita prirodnih i gospodarskih dobara	2. Obrazovanje o održivom razvoju i zaštitni okoliša 1. Stvaranje uvjeta za učinkovitu zaštitu dobara od elementarnih nepogoda 2.Izgradnja vatrogasnog doma na novoj lokaciji	18. 19. 20.	18. 19. 20.

KULTURNIH DOBARA
ODRŽIVO KORIŠTENJE PROSTORA, PRIRODNIH

	1. Razvoj konkurentne primarne poljoprivrede	1.Udrživanje poljoprivrednika 2.Potpore specijalizaciji i jačanju komercijalnih proizvođača u poljoprivredi 3.Potpore razvoju stočarstva 4.Potpore razvoju ribnjačarstva 5.Izgradnja sustava navodnjavanja 6.Proizvodnja voća i povrća u kontroliranim uvjetima 1. Potpora rastu izvozno orijentiranih i drugih proizvodnji kroz korištenje inovacija, novih tehnologija i suvremene organizacije 2. Izgradnja Industrijske zone „Janjevc“ 3.Jačanje poduzetničke strukture kroz pružanje konzultantskih usluga u Poduzetničkom centru 4. Marketinška potpora razvoju gospodarstva 5.Poticanje poslovnog povezivanja gospodarskih subjekata kroz klastere	21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31.
	3: Razvojna potpora malom i srednjem poduzetništvu	1. Potpora poduzetnicima početnicima kroz osiguranje uvjeta za početak rada kroz Poduzetnički inkubator 2. Potpora poduzetnicima kroz sustav edukacije u poduzetništvu 3. Razvoj finansijskih instrumenata za potporu gospodarskoj aktivnosti kroz subvencioniranje kamata	32. 33. 34.
	4: Usvajanje standarda i normi EU-a	4.Izgradnja nove zgrade Poduzetničkog inkubatora radi osiguranja suvremenih uvjeta za početak rada	35.
	5: Razvoj selektivnih oblika turizma	1.Tehnička potpora uvođenju standarda i normi EU 2.Uvođenje sustava ispitivanja i praćenja kvalitete proizvoda i usluga	36. 37.
	6: Razvoj i korištenje obnovljivih izvora energije	1. Razvoj novih turističkih proizvoda 2.Unapređenje postojećih turističkih proizvoda 1. Potpora izgradnji kogeneracijskih postrojenja koja koriste biomaseu iz poljoprivrede 2. Potpora izgradnji kogeneracijskih postrojenja koja koriste šumsku biomasu	38. 39. 40. 41.

KONKURENTNO GOSPODARSTVO**II**

PODIZANJE DRUŠTVENOG STANDARDA JAKANJE LJUDSKIH RESEURA I III	
Prioritet 1: Upravljanje znanjem za razvoj ljudskih resursa	1. Poticanje školovanja stručnih kadrova prema potrebama gospodarstva 42. 2. Poticanje cijeloživotnog učenja 43. 3. Upravljanje razvojem, prekogranična suradnja 44.
Prioritet 2. Razvoj tržišta rada	1. Jačanje lokalnih inicijativa za zapošljavanje 45.
Prioritet 3. Unapređenje zdravlja stanovništva	1. Povećanje dostupnosti primarne zdravstvene zaštite 46. 2. Poticanje preventivnih programa za zaštitu zdravlja 47. 3. Potpora športsko-rekreacijskim sadržajima i objektima 48.
Prioritet 4. Aktivna populacijska politika i unapređenje obiteljskog života	1. Osiguranje finansijske potpore roditeljima i djeci 49. 2. Porast dostupnosti jaslica i vrtića 50. 3.Osiguranje uvjeta za stambeno rješavanje mlađih obitelji 51.
Prioritet 5. Unapređenje socijalnih uvjeta	1. Dostupnost domova, prihvatališta 52. 2. Društvena integracija socijalno ugroženih grupa 53.
Prioritet 6. Razvoj civilnog društva	1. Jačanje kapaciteta civilnog društva za sudjelovanje u razvoju Grada 54. 2. Promoviranje i osnaživanje volonterskog rada 55.

